

PEDAGOGIE I

- I. TEORIA
EDUCAȚIEI
 - II. CURRICULUM
-

PROBLEMATICA INTRODUCERII ÎN PEDAGOGIE

- Termenul de pedagogie este compus din grecescul *pais, paidos*, care înseamnă copil și *agô, agôgé*, care înseamnă acțiunea de a conduce
- Din punct de vedere etimologic, pedagogie înseamnă acțiunea de a conduce copilul. Câteva întrebări pot fi formulate pornind de la această semnificație etimologică:
 - a conduce copilul de unde până unde?
 - cu ce metode și mijloace?
 - cine realizează această conducere?

PRECIZĂRI

- a) A conduce copilul de la stadiul de ființă cu disponibilități largi dar latente, la stadiul de persoană formată, autonomă și responsabilă, este un proces complex, atât din punct de vedere teoretic, cât și practic. El presupune etape diferite cu particularități specifice de : **actualizare a disponibilităților speciei umane (mersul biped, vorbirea, gândirea) de dezvoltare funcțională a organismului (văz, auz, specializarea emisferelor cerebrale), de socializare a copilului mic (rolul familiei) , de culturalizare** în mica școlaritate, de “cucerire” a lumii prin cunoaștere și acțiune, de transformare a propriei persoane și a mediului socio-cultural

PRECIZĂRI

- Sensul etimologic al pedagogiei trebuie regândit, deoarece treptat, în evoluția societății omenești, a culturii și științei, s-a dezvoltat o ***pedagogie a adulților, a schimbării, a educației permanente***. Pedagogia nu se adresează numai copiilor, ci tuturor categoriilor de vârstă: adolescenți, tineri, adulți, bătrâni. Semnificațiile teoretice și practice ale științei pedagogice nu sunt numai de *orientare, formare și dezvoltare* a personalității, ci și de *schimbare, adaptare, modelare*

PRECIZĂRI

- Pedagogia angajează în procesul educațional toate forțele și mediile educaționale ale societății: familia, grupul de joacă, de prieteni, școala, grupul profesional, instituțiile socio-culturale, mass-media, strada. Dacă ansamblul fenomenelor educaționale formează **domeniul de acțiune** al pedagogiei, **obiectul ei de studiu** este mai restrâns. El se referă la acele fenomene educaționale mai mult sau mai puțin conștiente, organizate sau difuze, formale sau informale care pot fi *cunoscute* cu anumite metode și mijloace specifice, fenomene care pot fi *transformate* și *modelate*.

ETAPELE EVOLUȚIEI PEDAGOGIEI

- a) Societatea umană nu putea exista, nu se putea perpetua și dezvolta fără transmiterea de la o generație la alta a cunoștințelor acumulate, a deprinderilor și priceperilor formate. Treptat, societatea umană a selectat acele *observații* semnificative, pozitive, benefice care au dobândit statutul de *reguli*, demne de a fi respectate. De exemplu, “ai carte, ai parte”, sau “tot pățitu-i priceput”. Ansamblul acestor observații și generalizări, exprimate prin povești, mituri, metafore, transmise din generație în generație caracterizează etapa numită **pedagogie populară**.

ETAPELE EVOLUȚIEI PEDAGOGIEI

- Aceste idei și mentalități cu privire la educație nu formează un sistem, deoarece multe dintre ele sunt contradictorii (de exemplu, “bătaia-i rupă din rai”). Deși ele nu au fost confirmate de experiența ulterioară a omenirii, s-au păstrat în ceea ce s-a numit *inconștient colectiv* (C.G.Jung), fiind greu de schimbat. Perpetuarea lor în mod necritic până astăzi poate să creeze mari dificultăți în procesul educațional. De aceea, este necesară adaptarea unor concepte educaționale la noile perioade socio-culturale, la noile situații și medii educaționale.

ETAPELE EVOLUȚIEI PEDAGOGIEI

- O dată cu dezvoltarea primelor sisteme filozofice, pedagogia cunoaște o nouă etapă în dezvoltarea ei, **pedagogia filozofică**. Aceasta evoluează ea însăși în două subetape:
- cea în care ideile pedagogice erau încorporate în sistemul filozofic. De exemplu la Socrate, Platon, Aristotel;
- etapa inaugurată de J.A.Comenius (Komensky) în secolul al XVII-lea, în care pedagogia este elaborată ca *disciplină distinctă*, dar cu metode filozofice (deducția).

ETAPELE EVOLUȚIEI PEDAGOGIEI

- Marii gânditori ai omenirii din totdeauna, filozofii tuturor timpurilor au meditat asupra educației, au făcut constatări asupra faptelor educaționale, au selectat cele mai semnificative observații, le-au adunat în capitole despre educație și le-au introdus în lucrările lor. Socrate (469-399 î.Hr.), unul dintre cei mai înțelepți „învățători” ai omenirii prin întreaga sa activitate și viață a constituit un model viu de educație morală, care a acceptat moartea (a băut cucută) în loc să renunțe la principiile sale. Cele mai importante idei ale lui Socrate cu puternic caracter pedagogic sunt : - *cunoaște-te pe tine însuți*; - *scopul cunoașterii este dobândirea virtuții*; - *maieutica*; - *dezvoltarea inducției*.

SOCRATE(469-399)

- -tatal sau era cioplitor in piatra, mama era moasa
- -a studiat matematica, fizica, discipline umane si filosofia
- -lectiile sale se petreceau in aer liber, in ateliere, palestre si in piata publica
- -a fost condamnat pentru coruperea tineretului si introducerea de zei noi(daimon-ul)
- - **cunoasterea virtutii este mai importanta decat practicarea ei este ideea pe care isi intemeiaza rational filosofia sa morala**
- 3 mari idei pedagogice:
 - - cunoaste-te pe tine insuti!
 - - „ironia socratica” stiu ca nu stiu nimic”
 - - maieutica sau arta mositului, prin care profesorul punea intrebari discipolului in asa fel incat acesta sa ia cunostinta de resursele si disponibilitatile sale.

PLATON(427-347i.H.)

- -facea parte dintr-o familie aristocratica
- - datorita constitutiei sale robuste i s-a dat porecla de platon
- - elaboreaza **mitul pesterii** prin care arata ca existenta presupune doua planuri de manifestare: lumea ideilor care reprezinta esenta si lumea obiectelor concrete iluzorii, perisabile, copii imperfecte ale ideilor
- - cunoasterea veritabila(episteme) inseamna cunoasterea ideilor iar cunoasterea comuna(opinia) se opreste la aparente
- - cunoasterea realitatii profunde se realizeaza prin ratiune si nu prin perceptii
- - a intemeiat scoala filosofica numita AKADEMIA pe frontispiciul careia scria: “**nimeni nu intra aici daca nu e geometru**”, adica daca nu intelege esenta lucrurilor.
- - considera ca statul trebuie sa se implice in educatie dar in lucrarile sale: Legile, Republica, prezinta un **tip ideal de om si un stat ideal(femeile sunt considerate inferioare barbatului, copiii sunt lasati in internate in grija statului)**

ARISTOTEL(384-322)

- - s-a nascut intr-o familie ce practica medicina
- - pune bazele unui invatamant peripatetic, prin plimbarea in aer liber in gradina institutiei create de el LICEUL(likeon= padurea lupilor), unde se studia informal filosofia dar si stiintele naturii
- - considera ca generalul se poate regasi in lucrurile individuale
- - defineste omul ca zoon politikon, ca fiinta sociala
- - conceptia pedagogica apreciaza echilibrul intre ratiune si pasiune
- - - in lucrarea *Despre suflet* distinge 3 ipostaze ale sufletului: vegetal(hranirea si procrearea) animal(senzatii, dorinte, imaginatie, memorie) si rational(gandirea, adevarul).
- - este adeptul unei educatii pe etape, diferite in functie de caracteristicile sufletului
- - numai educatia poate face omul fericit!

ETAPELE EVOLUȚIEI PEDAGOGIEI

- A doua subetapă în dezvoltarea pedagogiei filozofice este inaugurată de J.A.Comenius (Komensky). Gânditor umanist, ceh, concepția sa filozofică PANSOFIA este influențată de filozoful englez Francis Bacon. Bacon în lucrarea sa principală NOVUM ORGANUM (1620) pune bazele **metodei inductive** caracterizată prin folosirea analizei, comparației, observației și experimentului. Știința adevărată, arată Bacon se dobândește prin prelucrarea metodică a datelor senzoriale. Pornind de la Bacon, Komensky construiește o concepție pedagogică bazată pe **intuiție** (conformarea acțiunii pedagogice cu natura) și pe însușirea gradată și temeinică a cunoștințelor prin cele patru trepte:
 - școala maternă (1-6 ani);
 - școala elementară (6-12 ani);
 - gimnaziul (12-18 ani);
 - învățământul academic (18-24 ani).

Etapele evoluției pedagogiei

- Până în sec. al XIX-lea când debutează a treia etapă în dezvoltarea pedagogiei alți filozofi, scriitori, pedagogi continuă mișcarea pedagogică începută de Comenius. **J.J.Rousseau** în sec. al XVIII-lea elaborează lucrarea „Emil sau despre educație”, în care susține necesitatea întoarcerii la natura copilului. **Fr.Herbart** în 1806 elaborează lucrarea „Pedagogia Generală” în care deși susține o concepție intelectualistă, are o puternică influență asupra învățământului contribuind la sistematizarea lui. **J.Dewey** în lucrarea „Democrație și educație” ca reprezentant al instrumentalismului filozofic, arată că orice idee este un instrument de transformare a experienței dar și de adaptare la experiență. **Ellen Kay** prin lucrarea „Secolul copilului” ca și **M.Montessori** prin lucrarea „Descoperirea copilului” fac deschiderea către secolele XIX și XX dedicate din punct de vedere pedagogic copilului.

ETAPELE EVOLUȚIEI PEDAGOGIEI

- c) În secolul al XIX-lea în științele naturii și în unele științe sociale s-au introdus **metodele experimentale** care au condus la progrese importante. În științele educației demersul filozofic rămăsese predominant. Ca urmare se declanșează o puternică reacție împotriva pedagogiei filozofice și a învățământului centrat pe autoritatea profesorului. Cercetarea experimentală se apropie din ce în ce mai mult de cerințele practicii educaționale, verifică normele tradiționale și conduce la constituirea de noi școli experimentale în toate țările lumii.

ETAPELE EVOLUȚIEI PEDAGOGIEI

- d) **Pedagogia actuală** asociază tot mai mult demersul psihologic cu cel pedagogic în domenii cum ar fi: educarea creativității, identificarea și cultivarea talentelor. Educația este studiată din perspectiva unui mare număr de discipline sau științe ca: economia, cibernetica, ergonomia, analiza sistemelor, teoria comunicării, sociologia, axiologia, psihologia, filozofia, logica.

ETAPELE EVOLUȚIEI PEDAGOGIEI

- Filozofia pune la dispoziția pedagogiei legile cele mai generale ale societății, psihologia, legile psihicului uman, sociologia, legile societății, psihosociologia legile grupurilor sociale, logica legile gândirii, ergonomia legile muncii, economia legile economiei, cibernetica legile comenzii și ale controlului, analiza sistemelor legile sistemelor și axiologia legile valorilor (frumos, bine, adevăr).

ETAPELE EVOLUȚIEI PEDAGOGIEI

- În actuala etapă de dezvoltare a pedagogiei se formulează problema definirii pedagogiei ca știință, artă sau tehnologie ajungându-se la concluzia că aceasta se situează la intersecția dintre ele.
- Știința pedagogică se caracterizează prin:
- *domeniul de activitate* determinat de ansamblul fenomenelor educaționale;
- *obiectul de studiu* (fenomenele educaționale care pot fi cunoscute prin metode specifice);
- *metodologia specifică* (observația, experimentul, analiza sistemică, etc.);
- *legi specifice* (ale instrucției, ale educației, ale învățământului).

ȘTIINȚA PEDAGOGICĂ

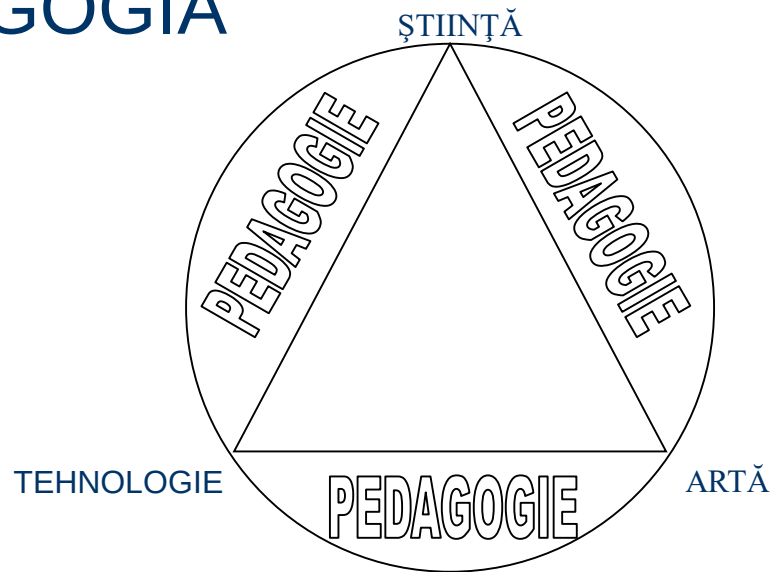
- Tehnologia educațională desemnează ansamblul tehnicilor, metodelor, procedeeelor specifice domeniului de activitate al pedagogiei. Pedagogia poate fi considerată și tehnologie educațională deoarece și-a elaborat în timp un ansamblu coerent de metode de predare, de învățare, de evaluare, etc.

ȘTIINȚA PEDAGOGICĂ

- Pedagogia poate fi considerată și artă, deoarece nu este doar verbală ci și imagistică lucrează cu imagini. Ea este și artă în ceea ce privește măiestria pedagogică, aplicarea diferențiată a tehnologiei pedagogice în sensul modelării celui mai complex obiect de activitate: omul.
- Relația de interdependență între știință, artă și tehnologie definește statutul pedagogiei.

INTERACȚIUNEA DINTRE ȘTIINȚĂ TEHNOLOGIE ȘI ARTĂ

- PEDAGOGIA

DEFINIȚIA PEDAGOGIEI

- Astfel pedagogia a fost definită ca știință *fundamentală și de sinteză a educației* care studiază legile educației tinerii generații în special, ale formării și perfecționării omului în general. În lumina legilor educației, pedagogia studiază esența, scopul, conținutul, metodele, mijloacele și formele de organizare ale acțiunii educaționale

ESENȚA

- **Esența** acțiunii educaționale este *coordonarea conștientă și benefică a procesului de formare, de dezvoltare și modelare a personalității individuale și de grup printr-o metodologie educațională specifică.*

FINALITĂȚILE

- Finalitățile **procesului educațional** sunt *idealul, scopurile, obiectivele specifice unei anumite etape de dezvoltare socio-economică, unui anumit tip de școală, unui anumit nivel instituțional, unei anumite discipline de învățământ*

TEHNOLOGIA EDUCAȚIONALĂ

- **Tehnologia** educațională răspunde la întrebarea „*cum?*”, „*cu ce metode și mijloace*” se realizează formarea și dezvoltarea personalității, „care” sunt tehnicile specifice de transformare a unui reprezentant al speciei umane în om, modalitățile maturizării socio-umane și ale devenirii omului pe parcursul existenței sale.

FORMELE DE ORGANIZARE

- Formele de organizare a procesului *educațional se referă la educația în familie, în școală, în societate, fiecare dintre ele având obiective, metode și mijloace specifice de realizare*

CARACTERISTICILE PEDAGOGIEI

- 3. Caracteristicile pedagogiei
- Pedagogia este o **știință socio-umană** deoarece educația reprezintă un fenomen social *specific uman*. În lumea animală folosirea termenului de educație este inadecvată. Animalele își antrenează și dezvoltă caracteristicile speciei lor. Particularitățile individuale la animal se pot modela prin *dresaj*. Deosebirea dintre dresaj și educație se referă la **conștientizarea** transformărilor produse, la **anticiparea, proiectarea, planificarea, organizarea și realizarea conștientă** a acestor transformări sub acțiunea unor factori specifici.

TEORETICĂ ȘI GNOSEOLOGICĂ

- Pedagogia este o știință cu caracter **teoretic și gnoseologic** care se referă la elaborarea în timp a unui ***corp de cunoștințe specifice despre educație care nu sunt contradictorii între ele, care formează un sistem și care conduc la elaborarea legilor educației.*** Gnoseologia ca *teorie a cunoașterii* își are specificul său educațional în sensul că arată modalitățile în care pedagogia selectează fenomenele educaționale din ansamblul fenomenelor sociale, le organizează în sistem, descoperă esența și legile lor.

ACȚIONALĂ ȘI PRAXIOLOGICĂ

- Pedagogia este știința cu caracter **acțional**, **praxiologic**, răspunzând la întrebarea cum?, prin ce mijloace?, care este eficiența procesului educațional. ***Praxiologia ca știință a acțiunii eficiente explică demersul tehnologic al pedagogiei.***

ARTĂ

- Pedagogia este artă deoarece vehiculează **mesaje educaționale** care au atât o structură cognitivă (cunoștințe) cât și una ectosemantică (afectiv-volitiv-comportamentală) susținută de emoții, sentimente, convingeri, atitudini culturale

PROSPECTIVĂ

- Pedagogia este știința cu **caracter prospectiv** fiind deschisă cercetării, schimbării, pregătirii și adaptării subiecților educaționali pentru lumea de mâine.
- Pedagogia rămâne o știință vie și actuală atâta timp cât își adaptează demersul pedagogic la fenomenele lumii contemporane, își selectează tehnologia dintre cele mai moderne și eficiente metode și tehnici pentru modelarea personalității individuale și de grup.

CATEGORIILE PEDAGOGIEI

- **Categoriile pedagogiei** sunt concepte fundamentale care exprimă *notele esențiale și generale ale fenomenului educațional* în ansamblul său sau ale unor laturi și aspecte ale acestuia. Categoriile pedagogiei sunt:
 - Educația;
 - Instrucția;
 - Învățământul

EDUCAȚIA NOTE ESENȚIALE

- Educația este categoria cu cea mai largă sferă de generalitate incluzând notele esențiale ale procesului educațional în ansamblul său. Educația cuprinde următoarele **note esențiale**:
 - dobândirea de *cunoștințe generale și de specialitate*;
 - formarea *priceperilor și deprinderilor intelectuale și practice de specialitate*;
 - *dezvoltarea capacităților și aptitudinilor generale și de specialitate*

EDUCAȚIA NOTE ESENȚIALE

- formarea *concepției despre lume și viață*;
- formarea *conștiinței moral civice și a comportării civilizate*;
- formarea *trăsăturilor de voință și caracter*.

DOBÂNDIREA CUNOȘTIȚELOR

- Cu privire la prima notă esențială a educației observăm accentul care se pune nu pe transmiterea de cunoștințe generale și de specialitate ci pe **dobândirea** lor. Dobândirea cunoștințelor generale și de specialitate presupune atât transmiterea cunoștințelor de către o persoană specializată pentru aceasta cât și componenta de *autoinformare*, autoinstrucție prin studiul bibliografiei, prin studiul individual la școală, acasă, în alte medii educaționale.

PRICEPERI ȘI DEPRINDERI

- Formarea priceperilor și deprinderilor intelectuale și practice de specialitate reprezintă unitatea între cele două componente.
- Priceperile ca sisteme de cunoștințe și abilități pot fi atât *intelectuale* (de exemplu priceperea de a studia o anumită bibliografie, de a elabora un referat) cât și *practice* (de exemplu priceperea de a monta un motor). Dacă transmiterea și dobândirea cunoștințelor generale și de specialitate reprezintă componenta principală și de natură teoretică a educației, formarea priceperilor și deprinderilor intelectuale și practice reprezintă componenta principală, practică a educației.

CAPACITĂȚI ȘI APTITUDINI

- Dezvoltarea capacităților și aptitudinilor generale și de specialitate reprezintă componenta cu puternic *caracter formativ a instrucției*. Dezvoltarea aptitudinilor generale și speciale, integrarea lor în sisteme mai complexe cum sunt capacitățile și actualizarea lor în competențe până la obținerea unor rezultate superioare mediei care sunt performanțele subliniază caracterul *formativ atât al instrucției cât și al educației*

CONCEPȚIA DESPRE LUME ȘI VIAȚĂ

- Formarea **concepției despre lume și viață** presupune în primul rând informarea despre lume și viață, apoi selectarea celor mai semnificative idei pentru construcția unei concepții proprii despre lume și viață. Aceasta este rezultatul **maturizării personalității**, al interiorizării experienței celorlalți și al dezvoltării experienței proprii de viață

CONȘTIINȚA MORAL-CIVICĂ

- Formarea conștiinței moral-civice și a comportării civilizate presupune scăderea rolului instrucției pe măsură ce crește rolul educației propriu-zise. Astfel demersul formării conștiinței moral-civice poate fi reprezentat astfel: - **informare** moral-civică; - **formarea** deprinderilor de comportare civilizată; - **dezvoltarea** priceperilor de aplicare diferențiată a regulilor de comportare; **interiorizarea** regulilor morale; **structurarea conștiinței morale**; **exteriorizarea** comportamentului moral.

CONDUITA MORAL-CIVICĂ

- **Conduita moral-civică** reprezintă unitatea dintre componenta exterioară a comportamentului și cea internă a motivației și a gândirii moral civice. Conduita moral-civică are un caracter personalizat, este constantă și rezistentă la alienare. Deși reprezintă unitatea dintre componenta interioară și cea exterioară, conduita moral-civică este practică, aplicativă, creativă.

TRĂSĂTURI DE VOINȚĂ ȘI CARACTER

- Formarea trăsăturilor de voință și caracter reprezintă o încununare a procesului educațional. **Trăsăturile de voință și caracter: altruismul, perseverența, hotărârea, forța, combativitatea, se disting prin persistența pe parcursul întregii vieți, prin complexitatea lor și caracterul generalizat**

INSTRUCȚIE ȘI EDUCAȚIE

- Dacă primele patru note esențiale sunt specifice mai ales instrucției următoarele trei sunt specifice mai ales educației. Subliniem faptul că educația și instrucția sunt indisolubile, relația dintre ele fiind de interdependență, accentul deplasându-se mai mult pe aspectele informativ-cantitative în instrucție și pe cele calitativ-formative în educație.

CATEGORIA DE ÎNVĂȚĂMÂNT

- Categoria de învățământ are în vedere două semnificații:
- **Sistem de învățământ**, ca ansamblul instituțiilor școlare și universitară;
- **Proces de învățământ** ca activitatea complexă de transmitere și dobândire a cunoștințelor.
- Categoria de învățământ exprimă acțiunea de realizare a notelor esențiale ale celorlalte două categorii, punerea lor în operă ca proces instructiv-educativ-evaluativ.

SISTEMUL STIINTELOR PEDAGOGICE

- I.Dupa obiectul de studiu: **fundamentale, aplicative:**
pe domenii de activitate, pe varste
- II.Dupa metodologia folosita: **comparata, experimentală**
- III.Dupa criteriul interdisciplinaritatii: **pedagogie psihologica, sociologica, filosofica, etc**

SISTEMUL ȘTIINTELOR EDUCATIEI

- 1) După modul de raportare la obiectul de cercetare(S.Cristea) se disting:
 - 1.1. Științe pedagogice **fundamentale** (studiază domeniile de maximă generalitate ale educației):
 - · Teoria educației;
 - · Teoria instruirii/Didactica generală;
 - · Teoria și metodologia curriculum-ului;
 - · Teoria și metodologia cercetării pedagogice.

SISTEMUL ȘTIINTELOR EDUCATIEI

- 1.2. **Științe pedagogice aplicative** (studiază domenii aplicative ale educației):
 - a). Științe pedagogice **aplicative pe domenii de activitate**:
 - · Pedagogia specială: Pedagogia deficiențelor (Defectologia); Pedagogia ocrotirii;
 - Pedagogia aptitudinilor speciale;
 - · Pedagogia socială: Pedagogia familiei, Pedagogia muncii, Pedagogia mass-mediei;
 - · Pedagogia artei;
 - · Pedagogia sportului;
 - · Pedagogia militară;
 - · Pedagogia medicală.

SISTEMUL ȘTIINTELOR EDUCATIEI

- b). Științe pedagogice aplicative pe *perioade de vârstă*:
 - · Pedagogia antepreșcolară;
 - · Pedagogia preșcolară;
 - · Pedagogia școlară;
 - · Pedagogia învățământului profesional;
 - · Pedagogia adulților.

SISTEMUL ȘTIINTELOR EDUCATIEI

- c). Științe pedagogice aplicative pe *discipline de învățământ* (metodica/didactica
- specialității):
- · Metodica predării limbii române/Didactica limbii române;
- · Metodica predării matematicii/Didactica matematicii;
- · Metodica predării fizicii/Didactica fizicii;
- · Metodica predării chimiei/Didactica chimiei;
- · Metodica predării biologiei/Didactica biologiei;
- · Metodica predării istoriei/Didactica istoriei;
- · Metodica predării geografiei/Didactica geografiei;
- ·

SISTEMUL STIINTELOR EDUCATIEI

- **2) După metodologia specifică de cercetare a dimensiunii funcțional-structurale a educației, distingem:**
 - 2.1. Istoria pedagogiei;
 - 2.2. Pedagogia comparată;
 - 2.3. Pedagogia experimentală;
 - 2.4. Pedagogia cibernetică;
 - 2.5. Politica educației;
 - 2.6. Managementul educației/pedagogic.

SISTEMUL STIINTELOR EDUCATIEI

- 3) După interdisciplinaritatea specifică angajată în domeniul cercetării dimensiunii
- **funcțional-structurale a educației:**
- 3.1. Pedagogia psihologică (Psihologia educației, Psihopedagogia, Psihologia procesului de învățământ, Psihologia școlară);
- 3.2. Pedagogia sociologică (Sociologia educației, Sociopedagogia);
- 3.3. Pedagogia filosofică (Filosofia educației);
- 3.4. Pedagogia axiologică;
- 3.5. Pedagogia antropologică;
- 3.6. Pedagogia fiziologică;
- 3.7. Pedagogia economică;
- 3.8. Pedagogia politică (politica educației);
- 3.9. Pedagogia informatică/informatizarea educației;
- 3.10. Logica pedagogică/educației.

SISTEMUL ȘTIINTELOR EDUCAȚIEI

- Utilizarea în contemporaneitate a sintagmei „științele educației” este pe deplin justificată. Cercetările pluri-, inter- și transdisciplinare au condus la apariția și fundamentarea a numeroase ramuri pedagogice, care împreună alcătuiesc sistemul științelor educației.

BIBLIOGRAFIE

- Bibliografie
- M.Carcea, E.Tiron, „Introducere în Pedagogie”. Curs multiplicat Ed.”Gh.Asachi”, Iași, 2001
- G.Văideanu, „Pedagogie. Ghid pentru profesori”, EDP, București, 1990
- I.Bontaș, „Pedagogie pentru învățământul superior tehnic”, EDP, București, 1992
- I.Nicola, „Tratat de pedagogie”, EDP București, 2002

EDUCAȚIA OBIECT DE STUDIU AL PEDAGOGIEI

DIFERENȚIERI
CONCEPTUALE

TERMENUL DE EDUCAȚIE

- Termenul de educație este de origine latină - educo, **educare, educere** - care înseamnă „**a crește**”, „**a cultiva**”, „**a îndruma**”. Acest termen induce o analogie cu îngrijirea și cultivarea plantelor/animalelor. De altfel omul însuși a fost comparat cu un arbore, s-au elaborat și teste pentru cunoașterea personalității pe baza interpretării unui arbore desenat de subiect

CULTIVAREA PLANTELOR

- Această semnificație etimologică este corectă și în ceea ce privește **atenția** pe care cultivatorul trebuie s-o acorde plantei respective, complexitatea și **durata muncii** investite în cultivarea plantelor. Dar spre deosebire de plantă, care este **pasivă**, nu are **intenție** și nu **conștientizează** procesul său de creștere, omul are cel mai mare potențial bio-psiho-socio-cultural care prin intermediul educației se **actualizează**, se **orientează**, se **transformă**, se **adaptează**, se **formează** și se **dezvoltă**.

ACTIVISMUL FIINȚEI UMANE

- Sensul specific *educației*, diferențiat față de cultivarea plantelor și creșterea animalelor se referă la activismul său, la intenția subiectului, la conștientizarea de către el a procesului educațional, la transformarea educației în autoeducație

DIFERENTIERI CONCEPTUALE

- Astfel, **Aristotel** consideră că educatorul este asemenea sculptorului care cioplește blocul din marmură, deci, educația s-ar putea asemana cu o „cioplire”.
- **Erasmus din Rotterdam** o consideră pe aceasta o **modelare**, educatorul modelând sufletul copilului ca pe o pastă.
- Comenius compară educația cu **grădinăritul**; „asemeni grădinarului care ocrotește planta, îi rupe frunzele și ramurile care îi împiedică creșterea și o hrănește, tot așa educatorul își realizează opera sa”.
- ”
- După **Fr. Herbart** „educația este o **arhitectură**” - educatorul clădind în sufletul copilului un palat de idei, resortul sentimentelor și acțiunilor noastre umane”.

DOUĂ SENSURI

- Termenul de educație are două sensuri – unul **general**, desemnând **fenomenul social** de formare și dezvoltare a oamenilor, ca subiecți ai acțiunii, ai cunoașterii și valorizării, prin comunicare și socializare, prin corelarea comportamentului lor și prin integrarea lor în activitățile și relațiile sociale; unul **specific** care se referă la sistemul de circumstanțe și acțiuni **dirijate conștient și organizat** în vederea formării reprezentanților noilor generații în raport cu un obiectiv ideal, în raport cu cerințele actuale și de perspectivă ale societății

SENSUL GENERAL

- Sensul general, lărgit al educației include fenomene precum **influența socială, comunicarea, adaptarea**. Influența socială poate fi **conștientă** dar și **inconștientă** involuând spre manipulare. **Comunicarea** are sensul de schimb de informații în ambele sensuri, dar în educație trebuie subliniat caracterul conștient și organizat al acestui schimb; de asemenea schimbul poate fi și afectiv, atitudinal, comportamental

SENSUL GENERAL

- **Adaptarea** este un ansamblu de activități prin care se trece de la un echilibru mai puțin stabil la un echilibru mai stabil între organism și mediu.
- Relația se realizează între **organism și mediu** și nu între două sau mai multe persoane, cu roluri determinate, ca în procesul educațional. De asemenea nu totdeauna această relație este conștientă și organizată ca în procesul educațional.
- În procesul adaptării sociale, educația se produce spontan și implicit, mediul fiind astfel **educogen** (generator de educație). În familie, școală, organizații, viața publică educația este tot mai intenționată, conștientă, organizată, deși mai păstrează forme difuze, accidentale.

DEFINIREA EDUCAȚIEI

- *Educația a fost definită ca un fenomen social - uman specific, care constă în transmiterea acumulărilor teoretice și practice obținute de omenire de-a lungul dezvoltării sale social istorice către tânăra generație în special, cu scopul formării personalității, a pregătirii pentru viață, pentru integrarea în activitatea social-utilă ca și pentru dezvoltarea societății.*

DEFINIREA EDUCAȚIEI

- Aristotel: „Trebuie să ne căznim atâta cât putem, să fim **nemuritori** și să facem totul în scopul de a trăi după ce este mai bun în noi“.

DEFINIREA EDUCAȚIEI

- **Comenius:** „Arta artelor este să-l formezi pe om , cea mai instabilă și mai complicată ființă dintre viețuitoare. Acesta este rostul educației: acela de a-l ajuta pe om să se întoarcă la **perfecțiunea veșnică** din care a purces și pe care și-a alterat-o prin păcatul originar“

DEFINIREA EDUCAȚIEI

- Kant: „Scopul educației este de a dezvolta în individ toată **perfecțiunea** de care este susceptibil, aceasta înseamnă cucerirea **moralității prin disciplină și cultură**“

DEFINIREA EDUCAȚIEI

Dewey: „Educația este acea reconstrucție sau **reorganizare a experienței**, nu înseamnă pregătirea pentru viață, este viața însăși“

CONCLUZIE

- Nemurirea, perfectiunea, pregatirea pentru viata-toate pot fi dobandite prin educatie.

CIRCULARITATEA SOCIETATE-EDUCAȚIE

- Această definiție pune în evidență circularitatea societate-educație: educația se realizează prin transmiterea acumulărilor teoretice și practice către tânăra generație, iar aceasta contribuie la dezvoltarea societății.
- De asemenea, individul uman ca reprezentant al speciei umane nu devine în mod automat persoană ci datorită influențelor modelatoare ale mediului socio-cultural, datorită acțiunii sistematice, conștiente, organizate a educației.
- În dezvoltarea ontogenetică a personalității relația ereditate-mediu-educație este indisolubilă.

EREDITATEA

- ***Ereditatea***, ca ansamblu al predispozițiilor bio-psiho-sociale transmise de generațiile anterioare se referă la:
- potențele analizatorilor(văz, auz, miros, pipăit, gust);
- particularitățile S.N.C. (sistemului nervos central) și ale activității nervoase superioare-excitabilitate, inhibiție, forță, rezistență.
- instinctele(hrănire, apărare, sexualitate)

MEDIUL

- *Mediul* ca ansamblu al condițiilor înconjurătoare în care omul trăiește este reprezentat de
- mediul natural;
- mediul social-global (instituții, tradiții, mentalități);
- mediul psiho-social(familia, grup de prieteni, clasa școlară

EDUCAȚIA

- **Educația** reprezintă fenomenul socio-uman specific, de transmitere a ceea ce s-a numit ereditate socio-culturală.
- Dintre aceste trei componente în interacțiune permanentă și interdependentă factorul cel mai dinamic este **educația**. Aceasta are rolul determinant în actualizarea unor potențe ereditare sau în inhibarea altora, în selectarea condițiilor favorizante ale mediului pentru dezvoltarea benefică a personalității, în stimularea creativității, în integrarea socio-profesională și dezvoltarea societății însăși

INTERACȚIUNEA EREDITATE-MEDIU-EDUCAȚIE

- Interacțiunea dintre ereditate-mediu și educație este **indisolubilă**, în așa fel încât întrebarea care dintre cele trei componente este principală este o întrebare rău formulată.
- Relația de interdependență dintre ereditate, mediu și educație este permanentă accentul deplasându-se diferit pe una dintre componente în anumite etape de dezvoltare a personalității. Pe măsură ce copilul crește, el iese tot mai mult de sub dominația eredității și de sub influența mediului, educația devenind hotărâtoare.

CARACTERELE EDUCAȚIEI

1. Educația are un caracter *specific uman, intențional și conștient*.

- Termenii cu care este educația în diferite grade de opoziție sunt cei de dresaj, manipulare, sugestie. Modelarea comportamentului în mod spontan, neintenționat, preluarea unor modele comportamentale în mod necritic sau a unor modele negative nu intră în sfera educației. Modificările produse de educație sunt *selective, stabile și profunde*. Ele intră treptat în structurile profunde ale personalității (cognitive, afective, comportamentale) având o mare persistență în timp, coerență și stabilitate

CARACTERUL SOCIAL-ISTORIC AL EDUCAȚIEI

- 2. Caracterul *social-istoric* este determinat de faptul că educația se dezvoltă odată cu istoria societății, fiind influențată de condițiile și realizările fiecărei perioade istorice. Astfel în antichitate educația spartană era de tip **militar** iar cea **ateniană umanistă**, în Evul Mediu educația **religioasă** se deosebea prin conținuturile transmise de cea **cavaleriească**, în Renaștere idealul educațional era cel de „**om universal**”, iar în **epoca modernă** se diferenția pregătirea și **specializarea** pe anumite domenii de activitate.
- Fiecare tip de societate generează un anumit tip de *om*, anumite idealuri educaționale, anumite scopuri și obiective pentru a fi realizate.

INTERACȚIUNEA EDUCAȚIEI CU PROCESELE PSIHICE

3. Educația este *în interacțiune cu procesele psihice*.

- Procesele psihice se dezvoltă în cadrul procesului educațional, astfel încât educația trebuie să țină cont de caracteristicile proceselor psihice. Dar relația educație-procese psihice este biunivocă ceea ce înseamnă că pe măsură ce aceste procese psihice se dezvoltă ele permit o influență educațională crescută.
- Procesele psihice cognitive se dezvoltă stadial, pornind de la cele **concrete (percepție) evoluând spre cele concret-abstracte (reprezentările) și ajungând la cele abstracte (gândirea)**. Atât procesele psihice cât și produsele lor – imaginația, rațiunea, judecata, raționamentul - se formează și se dezvoltă în cadrul procesului educațional în familie, în școală, în societate. Dar pe măsură ce copilul crește, el dezvoltă noi structuri psihice care pot asimila o cantitate mai mare de informații, care pot reacționa mai eficient la educație, care pot anticipa influențele educaționale, care pot transforma ele însele mediul socio-cultural. Educația realizează un echilibru din ce în ce mai stabil între asimilarea mediului de către copil și acomodarea acestuia la mediu

CARACTERUL NAȚIONAL ȘI UNIVERSAL AL EDUCAȚIEI

4. Caracterul *național și universal al educației*.

- Educația și pedagogia pe de o parte studiază și dezvoltă tradițiile și specificul națiunii române în domeniul educațional, iar pe de altă parte adaptează în mod creativ realizările valoroase ale educației și pedagogiei universale.
- Pe măsură ce se accentuează caracterul național al pedagogiei, pe măsură ce acestea reprezintă tot mai mult specificul culturii și educației românești se accentuează și caracterul universal al educației. Caracterul național nu este în opoziție cu caracterul universal al educației, ci într-o relație de complementaritate. Educația românească în esența ei nu este în opoziție cu educația americană, maghiară sau germană.
- Cele mai valoroase realizări ale cercetării teoretice și ale practicii educaționale dobândesc caracter universal, intră în patrimoniul cultural și educațional al lumii, procesul fiind reciproc.

CARACTERUL NECESAR OBIECTIV SI PERMANENT AL EDUCAȚIEI

- 5. Educația are un *caracter necesar, obiectiv și permanent*.
- Formulăm câteva întrebări care reies din viața de toate zilele. Se poate trăi fără educație? Dacă privim educația ca intrinsecă existenței, existența însăși înseamnă educație. Dar la acest nivel minim al educației existența însăși este la limita umanului. **Lipsa educației minime creează dependențe maxime ale omului de natura sa biologică, de instinctele sale agresive, de necesitățile sale primordiale de supraviețuire.**

CARACTERUL OBIECTIV AL EDUCAȚIEI

- Educația are un **caracter obiectiv** în sensul în care se produce spontan, influența mediului socio-cultural fiind determinantă. Pe măsură ce crește copilul crește și **caracterul subiectiv** al educației, acesta definindu-se prin transformarea copilului din obiect al educației în subiect al educației.
- Educația este obiectivă în măsura în care se realizează în **instituții școlare, cu metode și mijloace educaționale, cu factori educaționali specifici**. Educația este subiectivă datorită accentuării activismului elevului, datorită creșterii gradului său de participare la propria sa dezvoltare și transformare.

CARACTERUL PERMANENT AL EDUCAȚIEI

- Educația are un **caracter permanent**, se realizează pe **parcursul întregii vieți**, vizează formarea și dezvoltarea întregii personalități, prin toate formele și mediile de organizare ale procesului educațional (familie, școală, mas-media, societate)

III. FUNCȚIILE EDUCAȚIEI

- **III. Funcțiile educației**
- Educația are ca obiect de acțiune și transformare omul ca ființă completă, persoana vie și concretă, personalitatea ca întreg, grupul uman specializat pe diferite domenii de activitate: familial, profesional, social, societatea umană.
- Personalitate umană este privită atât analitic din punct de vedere al formării structurilor sale cognitive, afective, volitiv-comportamentale cât și sintetic în ceea ce privește unitatea dintre aceste componente și structuri.
- Educația grupului social se referă la formarea și dezvoltarea grupului cu caracteristicile sale în funcție de scopurile, obiectivele și modalitățile sale de acțiune.
- Educația societății în general are indicatori legați de calitatea vieții, de gradul de interiorizare a normelor de cultură și civilizație.

FUNCȚIA FIZICĂ

- Cele mai multe studii si cercetări cu privire la funcțiile educației se refera următoarele funcții:
- 1. *Creșterea și dezvoltarea fizică, armonioasă a tinerei generații, a omului în general.*
- Aceasta funcție a educației ridică mai multe probleme: în ce măsură educația are efecte asupra dezvoltării fizice a tinerei generații; -dezvoltarea fizică nu reprezintă doar efectul evoluției biologice a organismului? -cum se îmbină evoluția biologică cu cea educațională în dezvoltarea copilului și a tinerei generații?

DEZVOLTAREA FIZICĂ ARMONIOASĂ A COPILULUI

- Specificul uman al educației este cu atât mai surprinzător cu cât educația se exercită și asupra naturii biologice a omului. Astfel dezvoltarea fizică a copilului este un rezultat al stării sale de sănătate și normalitate înăscută, al creșterii normale în funcție de particularitățile de vârstă și individuale dar și efectul educației primite. Primele personaje semnificative din viața copilului :mama, tatăl, alte persoane din familie au un rol educațional deosebit pentru *dezvoltarea fizică armonioasă a acestuia*. Antrenarea copilului mic, stimularea sa fizică contribuie la actualizarea tendințelor sale înăscute și la dezvoltarea primelor deprinderi psiho-motorii. Una dintre cele mai importante cuceriri ale copilului mic este ***mersul biped***. Acesta nu se realizează de la sine ca o prelungire firească a eredității umane. Copilul care nu trăiește în mediul socio-uman, care nu are modelul mersului biped(de exemplu copiii crescuți de animale) care nu este îndrumat și susținut pentru a-si dezvolta mersul nu obține acest comportament psiho-motor. Treptat copilul își dezvoltă musculatura pentru a putea realiza coordonarea ochi-mână, pentru a-si putea forma și dezvolta alte deprinderi psiho-motorii ca apucatul, manevrarea obiectelor

DEZVOLTAREA FIZICĂ A COPILULUI

- Intrarea copilului la școală, la vârsta de 6-7 ani este condiționată și de dezvoltarea sa fizică. Dacă aceasta este armonioasă, corespunzătoare vârstei sale copilul este admis într-o școală normală. Dacă această dezvoltare fizică nu corespunde anumitor parametri copilul este orientat către școli speciale care vor realiza un proces educațional adaptat nevoilor și cerințelor sale.
- În școlaritatea mijlocie și mare crește rolul educației fizice asupra dezvoltării armonioase a puberului și adolescentului. Educația fizică are obiective din ce în ce mai specifice și mai diferențiate pentru stimularea întregului corp, pentru dezvoltarea unor trăsături fizice ca forța, rezistența, echilibrul organismului.

EDUCAȚIA FIZICĂ

- EDUCAȚIA FIZICĂ a fost neglijată în epoca și școala de tip comunist datorită unei viziuni înguste asupra importanței sale în procesul educațional. Astfel orele de educație fizică erau de multe ori înlocuite cu cele de matematică sau cu alte obiecte considerate mai importante. Subliniem faptul ca nu este corectă ierarhizarea științelor sau subordonarea unor discipline de învățământ altor discipline. Fiecare disciplină de învățământ are rolul și importanța sa bine determinate în dezvoltarea completă a personalității.

FUNCȚIA SOCIALĂ A EDUCAȚIEI

- 2. Însușirea limbajului și a relațiilor socio-umane necesare comunicării și conviețuirii constituie *FUNCȚIA SOCIALĂ A EDUCAȚIEI*.
- Aceasta funcție are rolul de socializare primară a copilului , de dobândire a mecanismelor instrumentale specifice omului : limbajul și comportamentul social. Dacă **limba** este un fenomen social fiind produsul colectiv al unei culturi, limbajul este un **fenomen psihologic** de folosire a limbii. Ca mecanism psihologic, limbajul se formează și se dezvoltă în prima copilărie, se specializează și se îmbogățește pe parcursul întregii vieți. **Însușirea limbajului specific uman** constituie o adevărată matriță funcțională după care se dezvoltă ființa umană, în care se concentrează întreaga realitate

LIMBAJUL-MECANISM DE INTEGRARE PSIHICĂ

- Limbajul reprezintă mecanismul de integrare a experienței, de organizare a conduitei și a sistemului psihic uman. Dacă la început se formează limbajul exterior, pentru alții treptat, pe măsură ce se dezvoltă psihicul însuși se interiorizează limbajul exterior și se dezvoltă limbajul interior, pentru sine. **Acesta este în strânsă legătura cu gândirea. Nedeveloparea limbajului, potrivit vârstei copilului atrage după sine și dificultăți de realizare a gândirii având consecințe negative asupra dezvoltării personalității în general.**

FUNCȚIA DE CUNOAȘTERE A LIMBAJULUI

- Limbajul nu are doar funcția de comunicare cu sine și cu alții ci și funcția de cunoaștere a lumii și a propriei persoane ca și funcția de reglare a activității. Ca urmare, nede dezvoltarea limbajului uman sau anumite întârzieri sau tulburări ale limbajului au efecte negative asupra dezvoltării gândirii, asupra reglării comportamentului și a conduitei.
- Comunicarea și conviețuirea socio-umană presupune dezvoltarea relațiilor inter-umane pe baza însușirii limbajului uman. În procesul de dezvoltare a relațiilor socio-umane pot să apară de asemenea dificultăți de inter-relationare ca: anxietatea socială, timiditatea, izolarea. etc.
- FUNCȚIA SOCIALĂ A EDUCAȚIEI constă în dezvoltarea comportamentelor sociale pozitive, benefice, deschise, de colaborare, de acceptare a propriei persoane și a celuilalt, a alterității.

FUNCȚIA FORMATIV-INFORMATIVĂ A EDUCAȚIEI

- 3. Transmiterea tezaurului cultural-stiintific către tânăra generație *este funcția COGNITIVĂ, INFORMATIV-FORMATIVĂ* care conduce la formarea a ceea ce s-a numit „homo cogitans” sau omul care cugetă.
- Aceasta funcție este asigurată de componenta educației numită **EDUCAȚIA INTELECTUALĂ**. Educația intelectuală constituie baza celorlalte componente sau laturi ale educației având în același timp un rol coordonator a lor. Educația intelectuală are două componente în strânsă legătură: componenta informativă și componenta formativă.

Informativ și formativ

- Componenta informativă se referă la transmiterea și însușirea informațiilor și cunoștințelor din toate domeniile de activitate, cu metode și mijloace specifice în funcție de mediul educațional în care se realizează (familie, școală, societate.)
- Componenta formativă se referă la formarea și dezvoltarea structurilor cognitive, a aptitudinilor, capacităților și competențelor pe baza interiorizării cunoștințelor teoretice și practice asimilate. Cele două componente ale educației intelectuale sunt într-o relație de interdependență

RELAȚIA FORMATIV+INFORMATIV

- Cele două componente ale educației intelectuale sunt într-o relație de interdependență. Cu toate acestea educația intelectuală a evoluat, prin deplasarea accentului de pe aspectele sale informative spre aspectele sale formative. Această evoluție a constat nu în transmiterea unei cantități mari de cunoștințe ci a acelor cunoștințe fundamentale, de referință, idei ancoră, cu o mare capacitate de subordonare a altor idei și cunoștințe. De asemenea, dezvoltarea aptitudinilor și capacităților menite să recepteze, să prelucreze și să transforme cunoștințele asimilate reprezintă componenta formativ-creativă a educației intelectuale. Societatea informației și a cunoașterii pe care o traversează omenirea în prezent generează cerințele formativ-creative la care trebuie să răspundă educația intelectuală și școala.

FUNCȚIA PRAXIOLOGICĂ A EDUCAȚIEI

- 4. Transmitea experienței de producție și a deprinderilor de muncă, formarea și dezvoltarea abilităților și a deprinderilor practice de muncă reprezintă *FUNCTIA PRAXIOLOGICA, ACȚIONALĂ a educației*, realizată în mod special prin ceea ce se numește educație tehnico-economică și care conduce la formarea lui “homo faber-economicus”. Pedagogia nu este doar o știință teoretică ci și una praxiologică, a acțiunii eficiente. Acest statut al pedagogiei se realizează prin creșterea rolului aplicativ al cunoștințelor însușite în școală, prin formarea deprinderilor, a priceperilor, a abilităților practice. Dacă toate disciplinele pot avea un anumit rol aplicativ-praxiologic, disciplinele care au un rol esențial în formarea lui HOMO FABER sunt disciplinele tehnice care în relație cu cele economice conduc la formarea lui HOMO ECONOMICUS.

FUNCȚIA ECONOMICĂ A EDUCAȚIEI

- Dezvoltarea fără precedent a tehnicii a creat noi mijloace de producție, noi tehnologii care necesită noi deprinderi și priceperi, noi abilități și noi atitudini față de muncă, față de tehnică și producție. Toate acestea constituie obiective ale educației tehnice și profesionale. Transformările tehnice ale unei societăți se prelungesc în **apariția unor meserii și profesii noi**. Scăderea treptată a investiției în munca fizică și creșterea investiției în munca mecanizată, automatizată și robotizată este direcția principală de evoluție a profesiunilor. Aceasta solicită o pregătire din ce în ce mai complexă, o specializare superioară, o viziune creativă pentru obținerea unor performanțe deosebite.

FUNCȚIA AXIOLOGICĂ A EDUCAȚIEI

- 5. Transmiterea normelor etice (ethos=moral), de conduită, de formare a unei atitudini corecte fata de realitate și oameni. Aceasta este *FUNCȚIA AXIOLOGICĂ* a educației care contribuie la realizarea lui homo estimans(omul care apreciază).
- Funcția axiologică este funcția educației cu rol coordonator pentru întreaga activitate educațională deoarece omul nu este om în afara valorilor, el rămâne cantonat în teritoriul lumii sale biologice. Problema este care sunt aceste valori, cine le selectează, după ce criterii.? Se poate vorbi despre valori unice, general-valabile pentru orice societate sau despre valori diferite de la o societate la alta?

NUCLEUL TARE AL MORALEI

- Etica, fiind știința despre morală arată că în evoluția societății omenești se păstrează un nucleu tare al moralei echivalent celor **10 porunci biblice, acesta având gradul maxim de constanță** și se schimbă în funcție de caracteristicile sistemice ale fiecărei societăți în parte norme și regulile morale. Ca urmare rolul educației este de a sprijini respectarea normelor morale cu cea mai mare generalitate și de a adapta norme și regulile morale cu un grad mai mic de generalitate la condițiile societății respective.

FUNCȚIA AXIOLOGICĂ

- FUNCȚIA AXIOLOGICĂ a educației nu se realizează doar prin componenta educației numită educație morală ci și prin educația estetică și prin intermediul acelor laturi ale educației numite “noile educații”: *educația pentru pace, educația pentru mediu, educația pentru democrație, pentru schimbare, educația religioasă etc.*

SCOPUL COMUN AL EDUCAȚIEI

- Toate aceste laturi ale educației au un scop comun :formarea omului care apreciază și valorizează lumea construindu-și obiective specifice fiecărei laturi a educației în parte: - obiective cognitive (de cunoaștere, informative și formative);-afective (de trăire a realității); -psiho-motorii (de comportament și conduită); -volitiv-caracteriale de voință și caracter).

BIBLIOGRAFIE

- BIBLIOGRAFIE
- 1. BONTAȘ, I., (2001), *Pedagogia pentru învățământul superior tehnic*, EDP, București
- 2. CUCOȘ, C., (2002), *Pedagogie*, Polirom, Iași
- 3. CARCEA, M., I., TIRON, E. (2001), „*Introducere în Pedagogie*”. Curs multiplicat Ed. ”Gh. Asachi”, Iași,
- 4. TIRON, E., (2005), *Introducere în pedagogie*, Curs, pentru studenți, în format electronic, www.dppd.tuiasi.ro

MEDII INSTITUȚIONALE

TIPURI ȘI FORME ALE
EDUCAȚIEI

DEFINIRE

- Mediul educațional reprezintă acea componentă cu caracter predominant **psiho-social** a mediului în care se desfășoară un **proces educațional** mai mult sau mai puțin intenționat, conștient, organizat, planificat.
- Pornind de la această definiție de lucru putem identifica în structurarea și evoluția mediului educațional grupuri psiho-sociale ca: familia, grupul de prieteni, de joacă, de vecini, instituții ca: școala cu toate nivelele ei și chiar societatea ca sistem, în totalitatea subsistemelor sale integrate.

FORMELE EDUCAȚIEI

- În aceste medii educaționale se desfășoară tipuri și forme specifice de educație. Cele mai cunoscute forme ale educației sunt considerate:
- EDUCAȚIA FORMALĂ
- EDUCAȚIA NON-FORMALĂ
- EDUCAȚIA INFORMALĂ

EDUCAȚIA FORMALĂ

- Termenul provine din latinescul *formalis*, care înseamnă formal, oficial, legal, organizat.
- Educația formală reprezintă procesul complex și oficial de transmitere a cunoștințelor teoretice și practice, de asimilare a acestora de către tânăra generație în special și de către om în general, într-un **cadru instituționalizat** în instituțiile de învățământ de toate gradele: preșcolare, școlare, post-școlare, universitare, post-universitare.

EDUCAȚIA FORMALĂ- CARACTERISTICI

- Educația formală fiind un proces complex, intenționat, conștient și organizat, care asigură predarea-învățarea-evaluarea cunoștințelor teoretice și practice are **ponderea, importanța și eficiența** cea mai mare în formarea personalității, în pregătirea și perfecționarea pregătirii profesionale.
- Educația formală poate fi caracterizată prin următoarele caracteristici:
 - *complexitate*, deoarece are în viziunea sa toate dimensiunile sau componentele educației:
 - educația intelectuală
 - educația morală
 - educația estetică
 - educația religioasă
 - educația tehnică/tehnologică
 - educația profesională
 - educația fizică
 - educația sexuală
 - educația economică
 - noile educații: pentru mediu, pentru pace, pentru democrație, pentru schimbare, pentru eficiență etc.

EDUCAȚIA FORMALĂ- CARACTERISTICI

- *unitate și integralitate*, deoarece se realizează prin intermediul **planului-cadru**, al programelor analitice predominant unitare, al manualelor cu conținut unitar;
- *interacțiune* între caracterul teoretic și cel practic-aplicativ, care tinde spre echilibru
- *dinamica* între caracterul instructiv și cel educativ al educației formale se realizează într-o circularitate permanentă
- disciplinele de învățământ reprezintă *modalitățile principale* de realizare a educației formale
- este *proiectată, planificată, organizată și evaluată* după criterii comune, specifice școlii

EDUCAȚIA FORMALĂ- CARACTERISTICI

- este *orientată științific și pedagogic* după curente, școlile, cercetările științifice și pedagogice cele mai noi și mai valoroase pentru o anumită perioadă social-istorică și culturală.
- este *fundamentală* pentru realizarea celorlalte forme ale educației
- are rol *coordonator și integrator* față de celelalte forme ale educației
- este *sistemică*, dar și *deschisă* interacțiunilor cu celelalte forme ale educației și înnoirilor permanente, ca urmare a reformei științifice, culturale, profesionale etc.

EDUCAȚIA NONFORMALĂ

- EDUCAȚIA NON-FORMALĂ
- Termenul provine din latinescul *non-formales*, care înseamnă în afara formelor organizate în mod oficial, pentru un anumit gen de activitate.
- Acest termen „desemnează o realitate educațională mai puțin formalizată sau formalizabilă, dar întotdeauna cu efecte formative predominante”(C. Moise). În pedagogie, educația non-formală exprimă sensul vechii sintagme de *educație extrașcolară*. Educația non-formală există de mult timp. La începutul secolului al XX-lea s-a constituit în Germania o asociație a tinerilor, ca o reacție împotriva caracterului livresc al școlii și care îndemna pe tineri să iasă din cadrul formal, pentru a călători, pentru a cunoaște natura, țara.

EDUCAȚIA NONFORMALĂ- CARACTERISTICI

- În România, educația non-formală cuprinde o gamă largă de activități: olimpiade, cercuri de discipline cu caracter tematic sau pluridisciplinar, competiții sportive, sesiuni de comunicări științifice, vizite, excursii, drumeții, tabere. Spre deosebire de educația formală, **educația non-formală** se caracterizează prin următoarele trăsături:
- Are un caracter *facultativ sau opțional*;
- *Elevii* sunt implicați în proiectarea, organizarea și desfășurarea acestor activități;
- *Nu se pun note*, nu se face o evaluare riguroasă

EDUCAȚIA NONFORMALĂ- CARACTERISTICI

- Permite punerea în valoare a *atitudinilor și intereselor* copiilor și tinerilor;
- Permite o *varietate de forme* cu structuri flexibile;
- Cunoaște modalități diferite de *finanțare*;
- Facilitează promovarea *muncii în echipă* și a unui demers pluri- sau inter-disciplinar;
- Accentuează obiective de tip formativ-educativ. În ceea ce privește desfășurarea educației non-formale, L. Sirinivasan (1985) distinge patru mari opțiuni metodologice generale:
 - centrată pe *conținuturi* (sănătate, planing familial, formare agricolă)
 - centrată pe *probleme* (ale vieții cotidiene)
 - pentru *conștientizare* (în vederea cunoașterii și respectării drepturilor și libertăților individuale)
 - *educație umanistă*, cultivarea unei imagini corecte despre sine, a încrederii în capacitățile de inițiativă, de creație și decizie a persoanei.

EDUCAȚIA INFORMALĂ

- Termenele provin din latinescul *informis*, *informalis*, care înseamnă involuntar, spontan, pe neașteptate. Educația informală nu exprimă o educație fără caracter formativ, ci caracterul spontan al acestei influențe educative. Educația informală este determinată de o serie de *acțiuni socio-umane și culturale*, care includ efecte educaționale spontane, involuntare, fără a fi conștientizate în mod expres.

EDUCAȚIA INFORMALĂ- SUBCOMPONENTE

- EDUCAȚIA INFORMALĂ este realizată prin următoarele subcomponente:
 - *educația în familie*
 - *educația în grupul mic: de prieteni, de joacă, de vecini, de stradă*
 - *educația prin mass-media*
 - *educația prin activitățile socio-culturale sportive*
 - *educația realizată prin vizite spontane la muzee, expoziții*

EDUCAȚIA INFORMALĂ- CARACTERISTICI

- Caracteristicile educației informale:
- 1. *Conținuturile* educației informale sunt *diverse, neunitare, neorganizate*, se caracterizează prin discontinuitate și valoare inegală.
- *Metodologia* folosită pentru realizarea educației informale este *specifică* tipului de activitate desfășurată și nu educației.
- *Autonomia crescută* a educației informale față de celelalte forme ale educației.

DEFINIRE

- Familia reprezintă mediul educațional primar, de bază și crucial – am putea spune – pentru educație, care asigură prima socializare a copilului.
- Ca grup mic, restrâns psiho-social, familia are câteva caracteristici, printre care comunicarea directă, față-n față, predominant afectivă este esențială.
- Familia reprezintă grupul psiho-social care îndeplinește mai multe funcții: economică, de perpetuare a speciei, afectivă, educațională. Dintre funcțiile familiei cea mai importantă este cea legată de creșterea și educarea copiilor, formarea acestora pentru viață, dezvoltarea personalității lor pentru integrarea în activitatea social-utilă.

FUNCȚIILE FAMILIEI

- Funcția economică a familiei suportă transformările economice ale societății în general, dezvoltându-și totuși o anumită autonomie și specificitate. În condițiile societății post-comuniste, funcția economică a familiei românești este influențată de fenomene nou-apărute ca:
 - schimbarea meseriilor și profesiunilor și apariția unor noi profesii cum ar fi: agent comercial, broker, stilist, designer de apartament, agent imobiliar, manager, agent de asigurări.
 - apariția șomajului și creșterea ratei sale
 - dezvoltarea elementelor economiei de piață

FUNCȚIILE FAMILIEI

- În aceste condiții social-economice noi, funcția economică a familiei are un nou profil, mai dinamic, mai flexibil și mai eficient decât în etapa de dezvoltare a economiei de stat. Statul își păstrează anumite pârghii economice de susținere a familiei: protecția socială a familiei, legiferarea învățământului gratuit, sprijinirea financiară a sănătății. Dar accentul se deplasează de pe grija statului pentru familie pe creșterea autonomiei familiei în realizarea funcțiilor sale.
- *Funcția economică* a familiei constă în asigurarea bazei materiale necesare satisfacerii trebuințelor de alimentație, îmbrăcăminte, încălțăminte ale tuturor membrilor familiei. Dar această funcție economică nu se reduce la nivelul bazal al piramidei trebuințelor (A.Maslow), ci are și o componentă de educație economică: - pentru chibzuirea fondurilor financiare; - pentru dezvoltarea respectului față de muncă; - pentru gestionarea eficientă a capacității de muncă, dar și a timpului liber etc.

FUNCȚIILE FAMILIEI

- Una dintre cele mai speciale funcții ale familiei este funcția de **socializare**.
- Familia reprezintă primul mediu socio-educational al copilului. Relațiile dintre părinți, dintre părinți și copii, relațiile familiei cu alte familii, sau cu alte persoane exterioare familiei, generează primele modele comportamentale, primele repere valorice ale copilului. Ca urmare, este necesar ca aceste comportamente și relații intra și inter-familiale să fie predominant pozitive, de colaborare și cooperare, și nu negative, conflictuale și insecurizante.
- Familia actuală se confruntă cu noi probleme ca: planificarea familială, educația sexuală, educația pentru viața în cuplu, în familie, în grup.

FUNCȚIILE FAMILIEI

- *Funcția socială* a familiei este prioritară pentru dezvoltarea imaginii și conștiinței de sine, pentru descoperirea și antrenarea Eului social (pentru sine) în relație cu Eul pentru alții, pentru antrenarea unor capacități și abilități sociale cum ar fi: empatia, înțelegerea, congruența socială etc.
- *Funcția educativă* a familiei se manifestă prin actualizarea tuturor funcțiilor mentale specifice omului, prin formarea și dezvoltarea deprinderilor, a priceperilor, a abilităților motrice, intelectuale, afective, volitiv-caracteriale, elementare (mersul, vorbirea, relaționarea) prin însușirea primelor cunoștințe, prin dezvoltarea capacității copilului de a se supune unei reguli de a înțelege și respecta un anumit cod moral și comportamental.

EDUCAȚIA ÎN FAMILIE

- Specificul educației în familie constă în caracterul ei predominant metoda model-imitație; metoda persuasiunii, metoda explicație-înțelegere, procedeul creditului personal).
- Dacă familia este predominant dezorganizată, dezechilibrată, dacă ea nu-și poate îndeplini funcțiile sale, apar efecte diferite de gravitate diferită, care uneori se pot prelungi pe perioada întregii vieți (conflicte, complexe, frustrații, manifestate în dificultăți mai mici sau mai mari de adaptare și de integrare social-utilă).

ȘCOALA PĂRINȚILOR

- Luând în considerare aceste dificultăți reale de realizare a funcțiilor familiei este necesar ceea ce se numește “școala părinților” cu câteva direcții importante:
 - Conștientizarea necesității de a-și ridica nivelul pregătirii culturale și profesionale pentru ca părinții să poată deveni “modele potrivite” pentru copiii lor.
 - Edificarea unui colectiv familial unit și încheșat pentru care să aibă forța socio-economică necesară pentru îndeplinirea misiunii sale.
 - Cunoașterea de către părinți și de către alți membri ai familiei a îndatoririlor socio-educative ce le revin, pentru a acționa cu eficiență în modelarea personalității copiilor lor.
 - Contribuția părinților, în funcție de posibilitățile lor de pregătire, la realizarea tuturor dimensiunilor educației:
 - intelectuală
 - profesională
 - moral-civică
 - estetică
 - fizică etc.

EDUCAȚIA PRIN MASS-MEDIA

- *Mass-media* reprezintă un mediu socio-educational mult mai vast, diversificat și neuniform, comparativ cu familia. El este reprezentat (I.Bontaș) de mijloacele de comunicare în masă ca: radio, T.V., ziare și reviste, cărți, muzee, expoziții științifico-tehnice și cultural-artistice etc. cu funcții specifice și implicit-educative.
- Receptarea informațiilor transmise prin aceste mijloace se face pe trei căi principale, separat sau combinat: audio, video, prin scris, căi prin care se transmit mesaje: științifico-tehnice, culturale, artistice, politice, etice, juridice, sportive, religioase, recreativ-distractive.

FUNCȚIILE MASS-MEDIA

- În corelație cu aceste conținuturi care se vehiculează prin mass-media aceasta îndeplinește următoarele funcții (I.Bontaș):
- *Funcția de informare* a populației.
- Una dintre necesitățile intelectuale de bază ale populației este cea de a se informa, de a fi la curent cu noile informații din toate domeniile de activitate, de a se situa în mijlocul evenimentelor, de a fi în cursul vieții. Acestei necesități îi răspunde funcția informativă a mass-media. Ea este necesară și posibilă datorită exploziei informaționale care caracterizează societatea informației și a cunoașterii în care am intrat.

Funcția de socializare

- Mass-media, deși reprezintă un ansamblu de mijloace (inerte, reci) ce vehiculează elemente “vii” (opinii, stări de spirit, informații), mijlocește în acest fel relațiile inter-umane, facilitând socializarea și integrarea persoanelor în grup, în organisme și instituții. Caracterul inter-activ al emisiunilor T.V. și chiar al diverselor articole din presă determină creșterea funcției de socializare a mass-mediei.

Funcția de compensare

- Viața, munca, educația implică numeroase dificultăți și probleme. Mass-media are rolul nu numai de a informa pe oameni și de a le facilita socializarea, ci și de a compensa efortul depus de aceștia prin intermediul emisiunilor distractive, de umor și divertisment, de a compensa neîmplinirile din viața reală cu realizările proiective din filme, spectacole de teatru, cărți. Mass-media are și o misiune anticipativ-proiectivă, prin modelele pe care le oferă: personalități din domenii diferite de activitate, actori, oameni de știință și cultură, reprezentanți ai vieții politice, economice, juridice etc.

Funcția educativă a mass-media

- Mass-media nu are o funcție educativă predominantă, ci în strânsă relație cu celelalte funcții ale sale. Misiunea sa nu este de a face educație, ci de a transmite informații în anumite condiții, de a facilita anumite relații sociale, de a compensa într-un anumit fel dificultățile existențiale. Selecția informațiilor, a relațiilor sociale, a condițiilor de prezentare a lor, a modalităților de compensare a dificultăților existențiale face trimitere la fenomenul educațional. Criteriile valorice, de accesibilitate, de larg interes, de autenticitate și adevăr, de competență și prestigiu, se aplică conținuturilor în mod necesar predominant pozitive și unor scopuri constructive și modelatoare. Conținuturile vehiculate prin mass-media trebuie să fie corecte, actuale, obiective, variate, dinamice, reflectând dinamismul realității.

PROFESIONALISMUL MASS-MEDIA

- Aceasta nu înseamnă copierea sau fotografierea realității, ci prezentarea acelor conținuturi semnificative pentru majoritatea populației în mod echilibrat și constructiv. Varietatea categoriilor de vârstă cărora li se adresează mass-media impune emisiuni specializate pentru copii, tineri, adulți, bătrâni. Diferitele nivele și grade de calificare, profesionalizare și specializare care sunt vizate de mass-media impune accesibilitatea informațiilor, fără a le scădea valoarea și prestigiul științific.
- Profesionalismul mass-media înseamnă evitarea improvizației și amatorismului, respectarea deontologiei profesionale, argumentarea mesajelor transmise, evitarea metodelor de manipulare a opiniei publice.
- Specificul educației prin mass-media constă în formarea și dezvoltarea opiniilor, convingerilor, stimularea aspirațiilor, obiective complexe, predominant atitudinale cărora școala nu le poate răspunde satisfăcător.

EDUCAȚIA PERMANENTĂ. CONCEPTUL ȘI INCIDENȚELE EDUCAȚIEI PERMANENTE ASUPRA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI

- **I. Conceptul de educație permanentă**
- Ideia permanenței educației nu este nouă, însă în sec XX ea a depășit etapa filozofică ,devenind după cel de-al doilea război mondial un principiu activ al proiectelor de reformă sau al legilor privitoare la învățământ.
- Educația permanentă sau continuă **nu este o simplă educație continuată** ,unde se adaugă noi trepte ale educației adulților ci reprezintă un sistem integrat de nivele flexibile, deschise spre autoeducație.

Definire-precizări

- În elaborarea conceptului de educație permanentă sunt necesare anumite precizări(G.Vaideanu)
- a. educația permanentă este **continuă** devenind modul de a fi ,de a munci ,de a se adapta al omului. Dreptul la educație devine dreptul la educația permanentă.
- b.educatia permanentă este **globală** integrând într-un continuum toate nivelurile și tipurile de educație constituite sau existente în cadrul unei colectivități naționale.Ea nu reprezintă deci un nou tip sau nivel de educație și nu poate fi redusă la educația adulților.
- c. educația adulților este **integrală** asigurând tineretului și adulților o formație multilaterală și echilibrată care să le permită să abordeze cu succes problemele complexe, interdisciplinare.
- d. educația permanentă este **pentru participare și dezvoltare** în spiritul inițiativei și responsabilității pentru sine și pentru alții.

definire

- În concluzie educația permanentă este un **sistem educațional deschis**, compus din obiective și conținuturi, forme și tehnici educaționale care asigură întreținerea și dezvoltarea continuă a potențialului cognitiv, afectiv și acțional al personalității, formarea capacităților și deprinderilor de **auto-educatie**, formarea de personalități independente și creative.

OBIECTIVELE EDUCATIEI PERMANENTE

- **-înțelegerea** necesității educației permanente atât la nivelul factorilor de decizie, al unităților de învățământ cât și al individului tânăr și adult; **-perfecționarea** capacităților și a deprinderilor intelectuale, profesionale iar pentru educatori și a celor pedagogice, metodice; **-adaptarea** pregătirii profesionale, a calificării la schimbările și mutațiile științifico-tehnice, profesionale-**scientizarea și culturalizarea** vieții sociale etc.

FACTORII EDUCAȚIEI PERMANENTE

- FACTORII EDUCAȚIEI PERMANENTE sunt considerați:
- **1. școala** de toate gradele este primul și cel mai important factor de educație și în același timp de educație permanentă. Dar pentru ca școala să-și îndeplinească rolul său integral trebuie să asigure : pregătirea pentru auto-educație, pentru educația permanentă.
- **2.factorii instituționali peri și extra-scolari.**ca: =mass-media (radioul, T.V., teatrul, cinematograful,) =universitățile populare; =expozițiile, muzeele, simpozioanele, sesiunile științifice, =cluburile, cenaclurile, casele copiilor și tineretului, =excursiile.
- **3.factorii generali (obiectivi si subiectivi):** progresul social, mutațiile socio-profesionale, restructurarea educației și învățământului.

II ȘCOALA-ETAPA FUNDAMENTALĂ A EDUCAȚIEI PERMANENTE

- În perspectiva educației permanente, rolul școlii se modifică. Educația permanentă pune capat unei serii întregi de monopoluri. Astfel procesul educativ nu mai are loc în mod exclusiv într-o instituție specializată cum este școala sau universitatea, ci într-un număr nelimitat de locuri, de situații. De asemenea, educatorul nu se mai confundă cu învățătorul, cu profesorul sau cu animatorul de profesie. Dar aceasta nu înseamnă că rolul școlii scade ci dimpotrivă devine tot mai complex și mai important.
- Evaluarea educației școlare în lumina educației permanente conduce la regândirea obiectivelor educaționale, a conținuturilor, a metodelor de învățare și a tehnicilor de evaluare.

Obiective și conținuturi

- În domeniul **obiectivelor educaționale** accentul se va deplasa de pe transmitere și asimilarea cunoștințelor pe formarea capacităților intelectuale și a atitudinilor superioare. Aceste achiziții educative se dovedesc esențiale pentru învățarea continuă.
- În **domeniul conținuturilor**, incidențele principiului educației permanente îi privesc atât pe autorii programelor și a manualelor cât și pe educatori care organizează procesele învățării selectând, dozând și ilustrând conținuturile cu exemple adecvate. Accentul va trebui să cadă pe **codurile de referință** (conceptele de bază, idei și teorii fundamentale) și pe **codurile de interpretare** (criterii, principii) astfel încât elevul să dobândească mijloacele necesare pentru dominarea, selecționarea și sistematizarea masei informaționale din ce în ce mai vaste pe care o percep și o analizează

TEHNOLOGIA PEDAGOGICĂ

- În domeniul **tehnologiei pedagogice**, educația permanentă se caracterizează prin: a. renunțarea la magistrocentrism și sporirea **răspunderii elevilor** în alegerea metodelor de învățare; b. stabilirea ponderii și a relației optime între **diferite categorii de metode**: clasice-moderne; verbale-active; c. elaborarea și utilizarea criteriilor pentru identificarea faptelor **purtătoare de viitor**, d. sporirea **coerenței procesului educațional** și inclusiv al randamentului de învățare la elevi

FORMELE DE EDUCAȚIE PERMANENTĂ

- În funcție de obiectivele și factorii care contribuie la educația permanentă se cunoaște o gamă variată de forme astfel:
a. organizate de **școala**; b. organizate de sistemul de **educație permanentă**; c. **libere, spontane**.

FORMELE EDUCAȚIEI PERMANENTE

- **Formele organizate de școală** se concretizează în:
-participarea activă a elevilor /studenților în predarea noilor cunoștințe, -lucrări de laborator și cabinete de specialitate;-practica de producție; studiul individual ,independent al bibliografiei recomandate;-referate, comunicări.
- **Formele organizate de sistemul de educație permanentă** constau în -cursuri postșcolare și post-universitare, -cursuri de **perfecționare**, -cursuri de **management și marketing**, -cursuri de perfecționare științifică în țară și în străinătate. - **doctoratul**.

FORMELE EDUCAȚIEI PERMANENTE

- **Formele libere, spontane de educație permanentă** se concretizează în: educația pe teme libere prin mass-media; -activități culturale, științifice, -cercuri, cluburi, -școli populare, universități populare, -lectura liberă.
- **TEHNICI DE EDUCAȚIE PERMANENTĂ:** a. tehnica de a învăța singur cu cartea b. tehnica de a investiga și cerceta singur sau în echipă; c. tehnica de a reînvăța sau a reinvestiga singur sau cu echipa.

III PREGATIREA ELEVILOR PENTRU EDUCAȚIA CONTINUĂ

- Specialiștii sunt de acord ca instituționalizarea educației permanente presupune pe lângă eforturi financiare și decizii pertinente, o transformare profundă a mentalităților în materie de educație și a stilului de muncă al educatorilor. În ce privește pregătirea elevilor pentru educația continuă câteva aspecte sunt importante:
- 1. În timpul școlarității obligatorii elevii trebuie să-și însușească concepția avansată despre **educație ca factor de cultură și civilizație**.
- 2. Concepția despre educație și rolul ei în dezvoltarea societății trebuie să se exprime într-o **atitudine pozitivă față de auto-educație**.

PREGĂTIREA ELEVILOR PENTRU EDUCAȚIA PERMANENTĂ

- 3. A asimila învățarea adică **a învăța să înveți** constituie un obiectiv deosebit de important și de o deosebită complexitate(coduri de referință, coduri de interpretare, însușirea și utilizarea tehnicilor de evaluare și autoevaluare)
- 4.**Autoeducația continuă** sau deplasarea permanentă a educației către autoeducație, prin creșterea rolului elevului/studentului în descoperirea, prelucrarea și redarea personală sau chiar originală a cunoștințelor.

FINALITĂȚILE EDUCAȚIEI

IDEAL, SCOPURI,
OBIECTIVE
EDUCAȚIONALE

FUNDAMENTAREA FILOZOFICĂ A PEDAGOGIEI

- Dacă idei științifice, preocupări tehnice , concepții morale s-au desprins din filosofie, în secolul XVI – XVII, pentru a se constitui ca științe de sine stătătoare, în secolul al XIX-lea, **filosofia continuă să-și păstreze în esență rolul coordonator și integrator al științelor** și disciplinelor științifice deoarece ea are menirea de a elabora cele mai generale legi cu privire la natură, societate și om. Problematika **finalității în general și a finalității educaționale în special este de natură filosofică.** „O concepție pedagogică lipsită de fundamentare filosofică nu poate duce nici la construirea unui sistem unitar, nici la realizări practice serioase.” (G. G. Antonescu, 1940).

FILOSOFIA EDUCAȚIEI

- La interacțiunea dintre filosofie și pedagogie se dezvoltă **filosofia educației** care are ca obiect –remarcă pedagogul român D. Todoran –studiul scopurilor urmărite de educație, determinarea valorii programelor și metodelor implicate de urmărirea scopurilor, examinarea și evaluarea organizării instituțiilor educative în funcție de scopurile și idealurile fundamentale. (D. Todoran, 1974).

EDUCAȚIA TRADIȚIONALĂ ȘI ACTUALĂ

- Landsheere (1992) realizează un tablou al filosofiei contemporane a educației în care subliniază evoluția acesteia de la *filosofia esențialistă* (**școala tradițională**) spre *filosofia **reconstructivistă*** (educația actuală). El arată că dacă în școala tradițională garanția valorii era dată de tradiție, elevul fiind văzut ca un receptor de cunoștințe, „educația nouă” se orientează spre acțiune, iar educația contemporană spre dezvoltarea individului în armonie cu valorile nobile ale societății în care trăiește.

NOȚIUNEA DE FINALITATE EDUCAȚIONALĂ

- I. Noțiunea de FINALITATE EDUCAȚIONALĂ
- Finalitatea ca formă particulară a cauzalității (așa cum este înțeleasă de Aristotel –cauza materială, formală, eficientă, finală) poate fi **naturală, spontană, inconștientă și intențională, conștientă**. Specificul educației constă tocmai în caracterul ei intenționat, conștient, activ, iar pedagogia ca știință interdisciplinară și de sinteză a educației se evidențiază tocmai prin caracterul selectiv, dirijat, valoric al demersului ei educațional.

REZULTATELE EDUCAȚIEI

- Formarea și dezvoltarea personalității este o finalitate intenționată, proiectată, organizată. În pedagogie este pusă în evidență finalitatea **intenționată** a două tipuri de rezultate:
- rezultate anticipate și proiectate;
- rezultate obținute în fapt.

CRITERII DE PERTINENȚĂ ALE FINALITĂȚILOR EDUCAȚIONALE

- Ne putem întreba dacă totdeauna rezultatele anticipate și proiectate devin rezultate în fapt? Tot ceea ce se intenționează prin proiectul educațional, tot ceea ce se planifică ca obiective și scopuri se obține în finalul demersului educațional? Răspunsul este negativ. Dar pentru ca între cele două tipuri de rezultate educaționale să existe unitate filosoful instrumentalist **J. Dewey** stabilește următoarele criterii de pertinență ale finalităților educaționale:
 - să reflecte **necesitățile intrinseci ale educaților**;
 - să fie formulate în consens cu **resursele** dar și cu **dificultățile** educaționale;
 - să poată fi **operaționalizate** și întruchipate în acțiuni și comportamente

NECESITATEA CERCETĂRII PEDAGOGICE

- Pentru ca aceste condiții să fie îndeplinite este necesară cercetarea pedagogică aplicată fiecărei perioade socio-istorice în parte, cercetare experimentală care să *identifice necesitățile educaților, să adapteze resursele educaționale la aceste necesități, să elaboreze cele mai eficiente metodologii de realizarea a produselor educaționale* (cunoștințe, capacități, performanțe).

AXA IDEALITATE-REALITATE

- Finalitățile educației se situează pe axa IDEALITATE-REALITATE printr-un dozaj optim între dezirabilitate și posibilitate. Pentru că nu tot ce dorește societatea sau individul este posibil, eficient este să înbinăm cât mai echilibrat idealul cu realul, dorința cu posibilitatea.

IDEAL, SCOPURI, OBIECTIVE ASEMĂNĂRI

- În pedagogie, **finalitatea** se configurează prin trei categorii de concepte: IDEAL, SCOPURI și OBIECTIVE. Aceste categorii au atât sensuri comune cât și sensuri deosebite. **Sensurile comune**, asemănările între ideal, scopuri și obiective se referă la:
 - toate vizează obținerea unor **mutații, schimbări, ameliorări, perfecționări** în ființa omului în formare și maturizare;
 - aceste transformări privesc atât dezvoltarea **conștiinței**, cât și a **conduitei** umane;
 - categoriile finalităților educaționale sunt **reciproc convertibile**.

IDEAL, SCOPURI, OBIECTIVE DEOSEBIRI

- Deosebirile dintre aceste categorii ale finalităților educaționale constau în:
- caracterul **concret, acțional al obiectivelor**;
- caracterul **abstract al scopurilor**;
- caracterul **general și unitar al idealului**

IDEALUL EDUCAȚIONAL

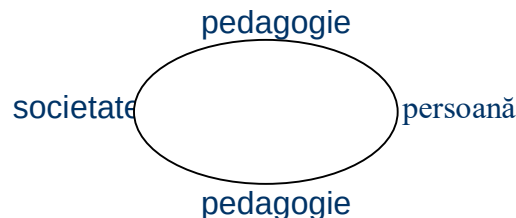
- ***Idealul educațional*** privit ca o categorie centrală a teoriei și practicii pedagogice se caracterizează prin trei dimensiuni (Nicola, 1993):
- *dimensiunea socială* care se referă la congruența acestuia cu cerințele sociale;
- *dimensiunea psihologică* care răspunde necesităților dar și posibilităților indivizilor;
- *dimensiunea pedagogică* sau transpunerea în practică a sa în plan instructiv-educativ.

SISTEM ȘI SUBSISTEM

- Sistemul educațional reprezintă un **subsistem** al sistemului social. În acest sens el are o anumită **autonomie**, dar este într-o puternică interdependență cu sistemul. Idealul educațional care are un grad maxim de generalitate în sistemul educațional este cel care reflectă cel mai fidel cerințele sociale, unitatea dintre acestea și educație. Educația este chemată să răspundă în modul cel mai sintetic cerințelor sociale prin intermediul idealului educațional. Dar, dacă în cazul idealului educațional societatea este cea care solicită un anumit tip de om, pentru realizarea practică a acestor cerințe este necesară și satisfacerea necesităților, dar și a posibilităților indivizilor

INTERACȚIUNEA DINTRE SOCIETATE ȘI PERSOANĂ

- Am putea reda interacțiunea dintre societate și persoană, întâlnirea dintre solicitările acestuia și echilibrarea forțelor sociale cu cele individuale prin următoarea schemă:

SCOPURILE EDUCAȚIEI

- *Scopurile educației*
- Dacă idealul este unic, general, și unitar scopurile sunt multiple, variate: scopul unei lecții, al unei teme, al unei laturi educaționale. Între ideal și scopuri există atât continuitate cât și discontinuitate fiind posibilă o anumită autonomie a scopurilor.

FUNCȚIILE OBIECTIVELOR EDUCAȚIONALE

- ***Obiectivele educaționale*** sunt determinări concret acționale ale scopurilor și idealului educațional îndeplinind mai multe funcții:
- funcție de orientare-axiologică;
- funcție de organizare și reglare a produsului didactic.
- funcția evaluativă a procesului educațional.

CARACTERUL CONCRET AL OBIECTIVELOR

- Obiectivele educaționale sunt elaborate pentru fiecare *lecție, temă, capitol, disciplină, an școlar, ciclu școlar*. Ca urmare ele orientează, organizează și evaluează activitățile educaționale de la nivele școlare diferite.
- Stabilind obiectivele concret- acționale, profesorul își propune să realizeze anumite activități: își poate organiza activitățile în funcție de aceste obiective, corectează activitatea educațională prin feed-back-ul la obiectivele stabilite, realizează evaluarea în funcție de obiectivele stabilite anterior

IDEALUL EDUCAȚIONAL- CARACTERIZARE

- IDEALUL EDUCAȚIONAL ocupă locul central în teoria și acțiunea pedagogică. El conferă acțiunii educaționale un caracter **conștient, creator și prospectiv**. Prin intermediul idealului educațional se proiectează integralitatea, complexitatea și multilateralitatea personalității umane în sensul formării ei sub raport intelectual, moral, profesional, estetic, fizic, etc. în funcție de criteriul social-istoric.
- Idealul în general și idealul educațional în special conferă ființei umane în formare **optimism, dinamism și încredere** în forțele sale.
- Idealul se formează treptat prin **imitație și apoi prin interiorizare**, modelele celorlalți (părinți, profesori, actori) fiind conștientizate și transformate pentru a deveni modele proprii originale.

IDEAL EDUCAȚIONAL

- Caracterul social- istoric al idealului educațional
- În proiectarea modelului de personalitate umană, un rol important l-au avut nivelul și tendințele de dezvoltare a societății sub raport material și spiritual, concepția despre om și lume la un moment dat istoric.
- Astfel în antichitate idealul educațional al Spartei era dezvoltarea **fizică și militară a cetățenilor liberi** spre deosebire de cel al Atenei care consta în **dezvoltarea armonioasă a personalității**.
- În **epoca feudală** idealul educativ al clericilor concretizat în studiul *gramaticii, al retoricii, dialecticii și astronomiei* era deosebit de idealul educativ al feudalilor laici care erau preocupați de *călărie, vânătoare, înot, cânt, mânuirea spadei, recitarea de versuri*.
- În timpul **Renașterii** (secXIV-XVI) idealul educational era “HOMO UNIVERSALE”(omul universal, care știe totul). Leonardo da Vinci era reprezentantul genial al acestui tip de om, cu performanțe în aproape toate domeniile de activitate

EPOCA MODERNĂ

- In **epoca moderna** (sec. XVII-XIX) idealul educativ a cunoscut diferite variante: *formarea omului cu inițiativă în afaceri* (J. Locke), *a omului cu bune deprinderi* (J.A.Comenius), *a omului bun meserias* (J.J.Rousseau).
- **Marxismul** induce **utopia egalitarismului**, egalitatea forțată între oameni, masificarea omului, transformarea lui în omul -masă. Idealul *educațional al comunismului exagerează dimensiunea socială a idealului, reducând la maxim dimensiunea psiho-pedagogică a acestuia*. Deși idealul educațional în comunism era exprimat printr-o formula complexă ca “formarea personalității multilateral dezvoltate” între forma și conținutul idealului comunist s-a instalat treptat o adevărată ruptură. Notele esențiale ale idealului referitoare la unitatea, armonia și complexitatea personalității umane erau afectate în însăși substanța lor. Dacă, în mod normal între ideal, scopuri și obiective există o anumită continuitate preponderentă, comunismul în fazele sale avansate a reușit să accentueze discontinuitatea între caracterul general al idealului și cel practic- acțional al obiectivelor, sau între ceea ce se spunea în mod oficial și ceea ce se realiza în mod practic.

IDEALUL EDUCAȚIONAL

- În societatea informației și a cunoașterii în care evoluează lumea de azi, idealul educațional reflectă aceste schimbări, cu privire la necesitatea formării unui **tip de om deschis spre schimbare, comunicare, creație, colaborare**.
- În România după decembrie 1989, răsturnarea violentă a dictaturii ceaușiste a generat un șir de alte mișcări violente bazate pe răsturnarea ierarhiei de valori comuniste. Ca urmare în această etapă de dezvoltare a societății post-comuniste, idealul educațional este în curs de elaborare, proces care constă în realizarea unității între aspectele sale formale "dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a individualității umane, formarea personalității autonome și creative" (Legea învățământului, 1995) și aspectele sale de conținut.

TRĂSĂTURI GENERALE ALE IDEALULUI

- În concluzia discuției despre idealul educațional se pot evidenția trăsăturile generale ale idealului:
- a.**obiectivitatea** sau relația idealului cu dezvoltarea socio-economică, cu tendințele evoluției sociale;
- b.**subiectivitatea** sau relația idealului cu interesele, aspirațiile și exigențele dezvoltării persoanei;
- c.**caracterul dinamic** al idealului, acesta modificându-și semnificațiile în funcție de criteriul istoric și ontogenetic al dezvoltării personalității;
- d.**caracterul pedagogic**, în relație cu posibilitățile reale de care dispun teoria și practica educațională.

CARACTERUL OBIECTIV

- Idealul educațional este obiectiv în măsura în care **reflectă dezvoltarea socio-economică a unei societăți și subiectiv în măsura în care reflectă interesele, aspirațiile și exigențele dezvoltării persoanei**. Astfel în actuala etapă de dezvoltare a societății românești-formarea și dezvoltarea omului de tip universal, renașcentist nu mai este nici posibilă nici dezirabilă. Dezvoltarea fără precedent a științei, tehnicii, culturii determină imposibilitatea acumulării cunoștințelor din toate domeniile de activitate. Pe de altă parte aceste obiective cantitative nu mai sunt nici dezirabile, odată cu extinderea culturii digitale, cu posibilitatea folosirii calculatorului și internetului.

OBIECTIV ȘI SUBIECTIV

- Idealul educational pentru a îmbina elementele sale de obiectivitate și subiectivitate specifice epocii actuale trebuie să proiecteze și să realizeze acele structuri mentale și comportamentale capabile să recepteze, să prelucreze și să redea în mod creativ cele mai actuale și specifice cunoștințe teoretice și practice. Această armonizare între componenta obiectivă și cea subiectivă a idealului educațional este realizată de teoria și practica educațională. *Cercetarea pedagogică, diagnostică și mai ales prognostică are capacitatea de a facilita întâlnirea dintre cerințele și posibilitățile societății pe de o parte și cerințele și posibilitățile educației pe de altă parte.*

CLASIFICAREA OBIECTIVELOR EDUCAȚIEI

- TAXONOMIA PEDAGOGICĂ.CLASIFICAREA OBIECTIVELOR EDUCAȚIEI.
- Idealul educațional este în esență unic și unitar.El se realizează însă treptat, stadial sub forma obiectivelor educaționale.
- Obiectivele educaționale reprezintă proiecte anticipative, relativ restrânse ale idealului educațional. Știința care se ocupă cu stabilirea, ierarhizarea și clasificarea obiectivelor educaționale se numește taxonomie pedagogică.
- **Clasificarea obiectivelor educaționale**
- **Obiectivele educationale** au fost clasificate după mai multe criterii.Astfel sub raport stadial obiectivele au fost clasificate în:
- **a.obiective generale** (ideal, scopuri);
- **b.obiective intermediare** (medii) în funcție de nivelul școlar, de tipul de școală (primară, gimnaziu, liceu, facultate);
- **c.obiective particulare**, specifice unor laturi, componente sau dimensiuni ale educației ca educația intelectuală, morală, tehnologică.)
- **d.obiective operaționale**, care sunt concret-actionale, specifice lecției.

CLASIFICAREA OBIECTIVELOR

- **Din perspectivă curriculară se pot distinge:**
 - obiectivele cadru** – capacități și atitudini specifice unei discipline de învățământ, realizabile de-a lungul mai multor ani de studiu: de exemplu: *„dezvoltarea capacităților de a recepta și de a produce texte scrise și orale de diverse tipuri”, este un obiectiv-cadru la Limba și literatura română;*
 - obiectivele de referință** – specifică rezultatele așteptate ale învățării **pe fiecare an de studiu** și urmăresc progresul în achiziția de capacități și cunoștințe **de la un an de studiu la altul**
exemplu: *„la sfârșitul clasei a VII-a elevul va fi capabil să exprime oral sau în scris reacțiile proprii la receptarea textelor literare”.*

OBIECTIVELE COGNITIVE-BLOOM

- Sub raport psiho-pedagogic cea mai cunoscută clasificare aparține Școlii de la Chicago. B.Bloom propune o clasificare a obiectivelor pe trei dimensiuni: cognitiv, afectiv și psiho-motor.
- **Obiectivele cognitive** în viziunea lui Bloom sunt: 1.MEMORAREA; 2. INTELEGEREA; 3. APLICAREA; 4. ANALIZA;5. SINTEZA, 6. EVALUAREA

TAXONOMIA OBIECTIVELOR COGNITIVE

- Cunoasterea(memorarea)
 - reproducerea unei definitii, a unei clasificari
 - reamintirea unui an istoric
 - recitarea unei poezii

TAXONOMIA OBIECTIVELOR COGNITIVE

- Intelegerea(comprehensiunea)
 - reformularea unei definitii
 - explicarea unei reguli
 - exprimarea in cuvinte a unei formule de calcul

TAXONOMIA OBIECTIVELOR COGNITIVE

- Aplicarea
 - Aplicarea unor formule matematice în rezolvarea unei probleme. Aplicarea teoriilor psihologice ale învățării în practica educativă.

TAXONOMIA OBIECTIVELOR COGNITIVE

- Analiza
 - stabilirea ideilor principale dintr-un text
 - descoperirea cauzelor unui fenomen
 - identidicarea erorilor dintr-o argumentare

TAXONOMIA OBIECTIVELOR COGNITIVE

- Sinteza
 - redactarea unui comentariu literar,
 - conceperea unei pledoarii,
 - formularea unei teorii
 - conceperea unui plan de actiune

TAXONOMIA OBIECTIVELOR COGNITIVE

- Evaluarea
- --- critica unei teorii, a unui text, a unei piese
- --- examinarea corectitudinii notelor acordate elevilor

CLASIFICAREA DIN PUNCT DE VEDERE AFECTIV

- **Taxonomia lui Krathwoll** distinge obiectivele afective ca:1. RECEPTAREA; 2. REACTIA, 3. VALORIZAREA.4. CONCEPTUALIZAREA, 5. CARACTERIZAREA.

CLASIFICAREA OBIECTIVELOR AFECTIVE

- Receptarea(constientizarea mesajului)
 - a accepta
 - a alege
 - a controla
 - a asculta

OBIECTIVE AFECTIVE

- Reactia(raspunsul)
- --asentimentul
- -- a aplauda
- -- a se conforma
- -- a aproba

OBIECTIVE AFECTIVE

- Valorizarea(preferinta pentru o valoare)
- --a specifica
- -- a incuraja
- --a argumenta
- -- a dezbate
- -- a protesta
- -- a nega

OBIECTIVE AFECTIVE

- Organizarea
- -- a compara
- -- a armoniza
- -- a formula
- -- a organiza
- -- a omogeniza

OBIECTIVE AFECTIVE

- **Caracterizarea**
- -- a revizui
- -- a schimba
- -- a completa
- --a dirija
- -- a colabora

DIN PUNCT DE VEDERE COMPORTAMENTAL

- Pentru **domeniul psiho-motor** modelul lui Simpson clasifica: 1. PERCEPTIA, 2. DISPOZITIA; 3. REACTIA DIRIJATA; 4. AUTOMATISMUL; 5. REACTIA COMPLEXA

Taxonomia obiectivelor educationale din domeniul psiho-motor

- **Domeniul psiho-motor**
- **(E.J.Simpson)**
- 1. Percepere-actul preparator pentru o deprindere motorie
- 2. Dispozitie-cunoasterea ordinii operatiilor, a instrumentelor necesare
- 3. Reactie dirijată-exersare
- 4. Automatism-deprindere finalizata
- 5. Reactie complexă-aplicarea deprinderii in context diferit

OBIECTIVE COGNITIVE

- In concluzie obiectivele cognitive se referă la dobândirea de cunoștințe, la formarea de capacități și de abilități intelectuale. Obiectivele cognitive, specifice actualei etape de dezvoltare a societății românești, nu constau în memorizarea mecanică a cunoștințelor ci în înțelegerea acestora, în dezvoltarea capacității de aplicare a cunoștințelor în situații educaționale diferite, în perfecționarea capacităților analitico-sintetice și evaluative ale persoanei.

ALTE OBIECTIVE

- **Obiectivele afective** se referă la modelarea emoțiilor și la formarea sentimentelor superioare, la dezvoltarea conștiinței și conduitei morale.
- **Obiectivele psiho-motorii**, actionale, practice de aplicare și creație se referă la formarea priceperilor, a deprinderilor și obișnuințelor.
- O categorie de obiective neglijată o constituie **obiectivele volitiv-caracteriale** care constau în formarea trăsăturilor de voință și caracter.

Operaționalizarea Obiectivelor Educației

- Operaționalizarea vizează adaptarea obiectivelor generale și medii la condițiile situațiilor de predare-învățare, la unitățile didactice, la specificul conținutului de predat și la nevoile dezvoltării sau maturizării elevului.
- Operaționalizarea presupune elaborarea obiectivelor educaționale în termeni de comportamente observabile și posibil măsurabile

METODA LUI MAGER

- Cea mai eficientă tehnică de operaționalizare îi aparține lui R. Mager și prezintă trei cerințe:
- indicarea **comportamentului observabil și măsurabil**;
- indicarea **condițiilor** pentru realizarea comportamentului;
- indicarea **performanțelor** de obținut.

Exemple de operationalizare a obiectivelor cognitive

- elevii clasei a IX-a sa identifice, sa recunoasca, sa descrie, sa defineasca, sa compare, sa clasifice, sa enumere, sa transforme, sa prevada, sa reformuleze, sa distinga, sa generalizeze, sa proiecteze, sa creieze

Exemple de operationalizare a obiectivelor cognitive

- Memorare: sa identifice, sa recunoasca, sa redea, sa enumere
- Intelegere: sa reformuleze, sa organizeze, sa transforme
- Analiza: sa analizeze, sa compare, sa distinga
- Sinteza: sa proiecteze, sa reuneasca, sa produca,
- Evaluare: sa argumenteze, sa decida, sa valideze

Exemple de operationalizare a obiectivelor afective

- sa receptioneze,
- sa reactioneze,
- sa valorizeze, sa aprecieze,
- sa organizeze,
- sa caracterizeze.

exemple de operationalizare a obiectivelor comportamentale

Sa rezolve, sa aplice, sa realizeze, sa
monteze, sa demonteze, sa construiasca, sa
execute, sa proiecteze, sa experimenteze, sa

METODA LUI LANDSSHEERE

- Procedul lui Landsheere cuprinde cinci indicatori pentru elaborarea obiectivului operațional:
- **CINE** va produce comportamentul dorit?
- **CE** comportament observabil va dovedi că este atins obiectivul?
- **CARE** este produsul acestui comportament?
- În ce **CONDIȚII** trebuie să aibă loc acest comportament?
- În temeiul caror **CRITERII** ajungem la concluzia că produsul este satisfăcut?

EXEMPLU

- De exemplu în cazul studenților de la facultățile tehnice care urmează a doua specializare cea psiho-pedagogică: la întrebarea **cine** va produce comportamentul dorit precizăm studentul din anul I, II, III sau IV în funcție de disciplina la care este înscris. La întrebarea ce **comportament observabil** va dovedi ca este atins obiectivul răspundem în funcție de obiectivul respectiv: cognitiv, afectiv sau psiho-motor și de operația pe care subiectul trebuie s-o realizeze: să analizeze, să înțeleagă un anumit concept sau relație sau sistem de cunoștințe. La întrebarea în ce **condiții** trebuie să aibă loc comportamentul răspundem la lecția despre educație sau la o anumită temă, în anumite situații precizate. La întrebarea care este **produsul** acestui comportament ne referim la **competența** sau chiar la **performanța** obținută prin dezvoltarea acestuia. Pentru a satisface toți indicatorii precizăm și **criteriile** în temeiul cărora ajungem la performanța respectivă.

LIMITELE OPERAȚIONALIZĂRII

- Deși este extrem de importantă pentru toate secvențele procesului instructiv-educativ operaționalizarea nu trebuie să fie rigidă, închisă, ci dimpotrivă valoarea ei este optimă dacă este deschisă și flexibilă. Mai mult obiectivele de complexitate superioară :creativitatea, independența gândirii, atitudinile, convingerile, sensibilitatea nu pot fi tratate integral din perspectiva unei programări complete.

DE LA PEDAGOGIA OBIECTIVELOR LA PEDAGOGIA COMPETENTELOR

- **Pedagogia obiectivelor**
 - centrata pe cunostinte
 - organizare monodisciplinara
 - separa domeniile cunoasterii
- **Pedagogia competentelor**
 - centrata pe ansambluri de cunostinte, deprinderi, priceperi, atitudini
 - organizare inter si transdisciplinara
 - stabileste legaturi intre domeniile cunoasterii

BIBLIOGRAFIE

- GAGNE R.,(1975), Condițiile învățării, E.D.P., București,
- BLOOM B., Probleme de tehnologie didactică, EDP, București, 1990
- DEWEY J.,(1972), Democrație si educatie; EDP, București,1972
- LANDSHEERE G.,(1979), Definirea obiectivelor educationale, E.D.P., București
- POTOLEA D.Teoria si metodologia obiectivelor educationale, EDP, București
- NICOLA I.,(2003) Tratat de pedagogie școlară, Editura Aramis
- NECULAU A.,(1983), Afi elev.Editura Albatros, București

CONCEPTUL DE CURRICULUM

SEMNIFICAȚIILE
CONCEPTULUI DE
CURRICULUM

CURSĂ, CAR DE LUPTĂ

- Sensul inițial al termenului de curriculum atât de **cursă** cât și de **car de luptă** ca și evoluțiile ulterioare pe care le-a suportat acest termen reflectă relația dintre **conținuturile vehiculate** în procesul educațional (cunoștințe, priceperi, deprinderi, atitudini) și **forma de transmitere** sau obiectivare a acestor conținuturi (programe, proiecte, cursuri, manuale).

SENS RESTRÂNS, SENS LARG

- Trecerea de la sensul restrâns (discipline de învățământ, conținuturi didactice) la sensul larg(programul activității educaționale)subliniază relația dintre:
- **a.obiectivele**-specifice unui domeniu(nivel de învățământ, profil, disciplina școlară)sau activitate educativă;
- **b.conținuturile** informaționale și educaționale necesare pentru realizarea obiectivelor urmărite;
- **c.conditiile** de realizare(metode, mijloace, procedee)care se concretizează în programarea și organizarea sistemului de instruire și educație.
- **d.evaluarea** activității, a conținuturilor și a rezultatelor educaționale.

Standardizare, centrare pe copil, experiențe directe și indirecte proiectate în școală

- **Termenul de curriculum** apare pentru prima dată cu sensul de **standardizare** a tematicii educaționale, universitare în secolul al XVI-lea, în Olanda.
- În 1902 pedagogul și filozoful american J. DEWEY, prin lucrarea **Copilul și curriculum** realizează o adevărată revoluție copernicană în plan educațional **centrând curriculum-ul pe copil**. El considera că școala trebuie să devină habitatul copilului, să se alăture vieții, să nu fie ruptă de aceasta.
- În 1918 F. BOBBIT prin lucrarea sa intitulată THE CURRICULUM a fost primul care a propus o **metodă de elaborare a obiectivelor educaționale** (V.G. DE LANDSHEERE, 1979). În acest sens curriculum-ul cuprindea întreaga gamă de **experiențe directe și indirecte conștient proiectate** de școală pentru a completa și perfecționa aptitudinile elevilor.

PATRU PROBLEME FUNDAMENTALE

- RW.TYLER a realizat prima **formulare modernă** a teoriei moderne despre curriculum.El identifică în acest sens patru probleme fundamentale:
- 1.CE OBIECTIVE EDUCATIONALE trebuie să urmărească școala ?
- 2.CARE sunt EXPERIENȚELE EDUCATIVE susceptibile să permită atingerea acestor obiective?
- 3.CUM pot fi aceste experiențe educative efectiv suscitade?
- 4.CUM se poate ști dacă experiențele au fost atinse?

CONCEPȚII DESPRE CURRICULUM

- M.Stanciu prezinta în lucrarea “Reforma conținuturilor învățământului”(1999)următoarele concepții despre curriculum:
- **a. învățarea sistematică** a disciplinelor scolare;
- **b. curriculum centrat pe elev** Este important să observăm din acest punct de vedere atât aspectele pozitive ale acestei viziuni cât și aspectele negative ale ei care se referă la caracterul posibil aleatoriu al învățării centrate pe elev.
- **c.curriculum focalizat asupra comprehensiunii și ameliorării societății.** Această concepție pune accentul pe out-ul educațional, pe acele structuri, procese, funcții și capacități care să-i permită elevului adaptarea la cerințele vieții sociale.
- **d.curriculum centrat pe elaborare.**Din această perspectivă curriculum este un program de activități care trebuie conceput astfel încât să le permită elevilor să atingă anumite **finalități** sau anumite **obiective educaționale**. Curriculum development înseamnă în acest sens programare deliberată, organizare metodică cu scopul adaptării instituțiilor, a programelor și practicilor învățământului la cererile unei societăți moderne.
- **e.perspectiva sistemico-holistică** asupra curriculum-ului se referă la multitudinea componentelor curriculum-ului (obiective, conținuturi, metode, mijloace de învățare și de evaluare.

CATEGORII DE CURRICULUM

- După criteriul organizării curriculum-ului la nivel **național** sau **local** curriculum-ul a fost clasificat în :
- I.CURRICULUM-NUCLEU(TRUNCCHI COMUN) ȘI CURRICULUM LA DECIZIA ȘCOLII
- Conceptul de trunchi comun a apărut ca răspuns la necesitatea unei **educații generale** corespunzătoare. TRUNCHIUL COMUN ar trebui să circumscrie acel *ansamblu de cunoștințe fundamentale, capacități, competențe, modele atitudinale și comportamentale necesare pregătirii tuturor indivizilor.*
- Conceptul de trunchi comun mai este cunoscut sub denumirea de CORE CURRICULUM SAU CURRICULUM NUCLEU.

CATEGORII DE CURRICULUM

- În România începând cu 1998-1999 **curriculum național** este format din două segmente:
- **1.curriculum nucleu;**
- **2curriculum la decizia scolii.**
- **Curriculum nucleu** poate fi completat cu următoarele variante:
- **a. curriculum nucleu aprofundat** care se alege pentru elevii care întâmpină **dificultăți** în însușirea elementelor din trunchiul comun(se acordă un nr. de ore în plus până la acoperirea nr.maxim de ore din plaja orară;
- **b. curriculum extins** care presupune parcurgerea și a elementelor neobligatorii din programă(marcate prin asterisc) pentru elevii care manifestă **interes** pentru anumite discipline, valorificându-se orele acordate în afara trunchiului comun
- **c. curriculum elaborat în școală** implică disciplinele **opționale** alese din lista sugerată de Ministerul Educației Naționale sau propuse de instituția școlară .Acele discipline se pot proiecta într-un cadru monodisciplinar, la nivelul ariei curriculare sau la nivelul mai multor arii curriculare.

II. CURRICULUM FORMAL- CURRICULUM REAL

- **Curriculum formal sau oficial** este rezultatul unei echipe interdisciplinare de lucru și este aprobat în urma unei decizii din partea factorilor educaționali de conducere (Ministerul educației). El asigură o anumită **coerență și unitate** efortului educativ realizat de ceilalți factori educaționali. Deși constituie o modalitate de **control** asupra învățământului curriculum formal rămâne prea vag și prea abstract pentru a ghida în mod eficient practica educațională. Educatorii sunt cei care realizează transpunerea pragmatică a curriculum-ului formal în **curriculum real**. Modul în care curriculum formal prinde viață depinde de habitusul profesional al educatorilor (ceea ce va determina diferențieri de realizare chiar în aceeași școală) și în al doilea rând de particularitățile elevilor cărora le este destinat un anumit curriculum.

III.CURRICULUM ASCUNS

- III.CURRICULUM ASCUNS reprezintă acea componentă a curriculum-ului cu **efecte perverse** (Boudon,1977)care nu sunt orientate spre învățarea relevantă. M.Stanciu prezintă următoarele ipostaze ale curriculum-ului ascuns: a.**poziția** culturală, politică și religioasă a autorilor curriculum-ului ;b. **necomunicarea** de către educatori a intențiilor și a obiectivelor pedagogice urmărite;3. **rutina cotidiană** în funcționarea clasei și a școlii.
- In acest sens Eggleston a decelat mai multe tipuri de achiziții care favorizează funcționarea școlii fără ca ele să figureze ca obiective in curriculum-ul formal: a. *a trăi într-o mulțime sau a se izola*, b.*dezvoltarea deprinderii de a asculta*; c.*a te supune evaluării altora* ; d.*a trăi într-o societate ierarhizată și stratificată*;etc.

CRITERIUL CERCETĂRII FUNDAMENTALE

- A. Din perspectiva cercetării fundamentale au fost identificate următoarele tipuri de curriculum:
- 1.CURRICULUM GENERAL, DE BAZA SAU NUCLEU alcătuit din cunoștințe, abilități și comportamente **obligatorii** pentru toți cursanții(școlaritate obligatorie, pregătire comună în primii 1-2 ani la facultate.)
- 2.CURRICULUM SPECIALIZAT/ DE PROFIL -diferențiat pe **categorii de cunoștințe**, deprinderi, aptitudini de exp. pentru literatura, științe exacte, artă, tehnologie.
- 3.CURRICULUM ASCUNS -experiența de învățare din mediul psiho-social și cultural al clasei (climatul de studiu, personalitatea profesorilor, relațiile inter-personale, sistemul propriu de valori)

CRITERIUL CERCETĂRII APLICATIVE

- B. Din perspectiva **cercetării aplicative** au fost identificate următoarele tipuri de curriculum:
 - 1. CURRICULUM RECOMANDAT care reprezintă **ghidul pentru profesori**, elaborat de experți ai autorității educaționale centrale.
 - 2. CURRICULUM SCRIS-OFICIAL specific unei instituții educaționale concrete;
 - 3. CURRICULUM PREDAT sau experiența de învățare oferită direct de educatori elevilor în activitatea curentă.
 - 4. CURRICULUM SUPT sau materiale curriculare adiționale, culegeri de texte, de probleme ,software educațional.
 - 5. CURRICULUM EVALUAT (TESTAT) sau experiența de învățare concretizată în teste, probe de evaluare, instrumente de apreciere a progresului școlar.
 - 6. CURRICULUM INVĂȚAT sau ceea ce elevul învață ca urmare a acțiunii cumulate a celorlalte tipuri de curriculum

EXPERIENȚE DE VIAȚĂ-DOCUMENTE EDUCAȚIONALE

- In concluzie CURRICULUM a fost definit in sens larg ca **ansamblul proceselor educative** și al **experiențelor de viață** prin care trece elevul pe durata **parcursului său școlar**.
- In sens restrins CURRICULUM cuprinde ansamblul acelor **documente de tip reglator** in cadrul cărora se consemnează datele esențiale privind procesele educative și experiențele de învățare pe care școala le oferă elevului

CURRICULUM OFICIAL, FORMAL

- Aceasta ultima acceptiune a termenului acoperă ceea ce numim CURRICULUM OFICIAL sau FORMAL si are urmatoarele componente:
- 1.Documentele de **politică educațională** care consemneaza idealul educațional și finalitățile sistemului de învățământ.(Legea învățământului)
- 2. Finalitățile pe **nivel de școlaritate** (primar, gimnazial, liceal)care reprezintă o concretizare a finalitatilor sistemului de învățământ.
- 3. **Planul-cadru** pentru fiecare **ciclu de școlaritate**.
- 4. **Programele școlare** pentru fiecare disciplină de învățământ.
- 5. **Manuale și mijloace auxiliare** pentru uzul elevilor.
- 6. **Ghiduri** si alte materiale complementare pentru profesori

CURRICULUM DE BAZĂ SAU NUCLEU

- CURRICULUM DE BAZA SAU NUCLEU cuprinde **ariile curriculare, disciplinele aferente, numărul de ore proiectate reunind următoarele componente:**
- 1. **idealul educațional** și finalitățile educației;
- 2. **obiectivele generale** ale învățământului obligatoriu și neobligatoriu;
- 3. sistemul **obiectelor de studiu și schemele orare** destinate parcurgerii acestora(nr. de ore);
- 4. **obiectivele terminale** ale diferitelor arii curriculare,
- 5. **conținuturile** aferente acestor obiective;
- 6 **standardele de competență.**

PLANUL-CADRU, ARII CURRICULARE

- **CURRICULUM DE BAZĂ** este obligatoriu sub forma propusa de M.E.T.S pentru întreg sistemul de învățământ indiferent de nivelul de școlaritate, filiera, profilul și specializarea școlii.
- PLANUL-CADRU cuprinde următoarele arii curriculare:
- **1. Limbă și comunicare; 2. Matematica și științe; 3. Om și societate 4. Arte; 5. Tehnologii; 6. Educație fizică, 7. Consiliere și orientare.**

CURRICULUM LA DECIZIA ȘCOLII

- Aplicarea planurilor- cadru în școli și transformarea acestora în scheme orare concrete, specifice presupune o succesiune de operații manageriale care vizează interacțiunea și cooperarea între școală, elevi, părinți, autorități locale-rezultatul acestui complex de acțiuni fiind CURRICULUM LA DECIZIA ȘCOLII. Conform legislației în vigoare fiecare școală elaborează în acest scop un proiect curricular al școlii în care se stabilesc: *filierea, profilul, specializarea pe care școala dorește să le ofere comunității locale sau să le dezvolte*

CURRICULUM LOCAL

- Proiectul curricular al școlii trebuie să fie realist, să cuprindă rezultatul negocierilor cu autoritățile locale care cunosc situația socio-economică a județului, orașului, comunei. Dacă autoritatea locală are interese și nevoi vizând sprijinirea unui anumit domeniu al activității socio-economice atunci aceasta poate solicita școlilor de pe aria sa de gestionare administrativă cuprinderea unor discipline cu un conținut specific. Această ofertă specifică unei arii teritorial-administrative și care este cuprinsă în oferta tuturor unităților de învățământ cu aceiași pondere reprezintă CURRICULUM LOCAL.

TREI DIRECȚII DE ACȚIUNE

- Prin PROIECTUL CURRICULAR al școlii elaborat de Comisia pentru curriculum -școala își poate construi propria identitate și poate informa comunitatea careia i se adresează care este tipul de **formare și educație** pe care îl oferă și care sunt avantajele frecventării școlii respective. Există în acest sens trei direcții de acțiune :
- 1. Decizia asupra modului de administrare și gestionare a PLANULUI-CADRU de învățământ la nivelul școlii stabilește **dimensiunea procentuală** a curriculum-ului de bază și a celui opțional fără a depăși în jos limitele fixate în trunchiul comun.
- 2. Opțiunea pentru recurgerea la benzile de toleranță ale CURRICULUM-ULUI NUCLEU:-CURRICULUM-NUCLEU-EXTINS ȘI CURRICULUM-NUCLEU-APROFUNDAT.
- 3. Constituirea și conceperea efectivă de curriculum care se referă la propunerea temelor de opționale și luarea deciziei asupra disciplinelor opționale sau temelor opționale originale.

CURRICULUM LA DECIZIA SCOLII

- CURRICULUM LA DECIZIA SCOLII se poate realiza prin următoarele modalități:
- **1. Curriculum-extins**-școala urmează sugestiile oferite de autoritatea centrală (temele notate cu asterisc în programele școlare naționale pentru fiecare școală.
- **2. Curriculum aprofundat** prin care școala aprofundează zona curriculum-ului de bază prin dezvoltarea unor teme /capitole din conținuturile prevăzute de programele școlare, dacă această dezvoltare răspunde nevoilor reale ale elevilor.
- **3. Curriculum elaborat de școală** prin care școala proiectează și construiește în zona inter și transdisciplinară.

OPȚIONALUL

- OPTIONALUL deschide noi perspective creativității la nivelul practicii școlare astfel încât învățătorul/profesorul devin concepatori de curriculum. Se pot concepe mai multe tipuri de optional:
- 1.OPTȚIONAL LA NIVELUL DISCIPLINEI care se poate realiza prin ; a. activități, module, teme, care nu fac parte din programele școlare propuse de autoritatea centrală; b. disciplina care nu este prevăzută pentru o anumită clasă sau ciclu curricular.
- 2.OPTȚIONAL LA NIVELUL ARIEI CURRICULARE care se poate realiza prin: a.alegerea unei teme interdisciplinare care implică cel puțin două discipline dintr-o arie curriculară; b. obiectivele de referință ale noii teme vor respecta obiectivele- cadru ale fiecărei discipline componente.
- 3.OPTȚIONAL LA NIVELUL MAI MULTOR ARII CURRICULARE care se poate realiza prin mai multe modalități; a.o temă proiectată pornind de la un obiectiv transdisciplinar sau interdisciplinar, b. conținuturi inter și transdisciplinare.

DIFERENȚIEREA CURRICULARĂ

- Aplicarea PLANURILOR- CADRU pentru toate nivelurile de școlaritate permite descongestionarea și flexibilizarea programului școlar prin:
- a. creșterea progresivă în funcție de vîrstă a ponderii disciplinelor și activităților cuprinse în CURRICULUM LA DECIZIA SCOLII care permit elevilor să-și dezvolte acele abilități și deprinderi, pe acele arii curriculare care reprezintă interesul lor major.
- b. creșterea caracterului practic-aplicativ al cunoștințelor și activităților,
- c. atingerea obiectivelor în și prin activitățile desfășurate în clasă;
- d. stimularea motivației elevilor pentru învățare;
- e. creșterea responsabilității elevilor și a școlii pentru calitatea și finalitățile procesului de educație în școală.
- Diferențierea curriculară vizează adaptarea procesului de predare-învățare la posibilitățile aptitudinale, la nivelul intereselor cognitive, la ritmul și stilul de învățare al elevului. Această strategie complexă, diferențiată și flexibilă are misiunea de a facilita trecerea de la școala pentru toți la școala pentru fiecare.

CONTINUTURILE EDUCAȚIEI, RESURSE ȘI PROIECTARE

I.DEFINIȚIE
CANTITATEA ȘI
CALITATEA
CONȚINUTURILOR

DEFINIȚIE

- **Conținuturile educaționale** propriu-zise reprezintă un sistem de valori gnoseologice și abilități practice obiectivate în sistemul de **cunoștințe, priceperi și deprinderi** și **competente** selectate din tezaurul cunoașterii și practicii umane care se transmit și se dobîndesc cu scopul dezvoltării personalității, al profesionalizării tinerei generații , în vederea integrării socio-profesionale. **Conținutul învățământului** se exprimă în **disciplinele sau obiectele** de învățământ și constituie componenta fundamentală și esențială a procesului educațional.

DIMENSIUNILE CURRICULARE

- Conținutul învățământului are două dimensiuni sintetice: CANTITATEA ȘI CALITATEA.
- CANTITATEA evidenziază **volumul** de cunoștințe teoretice și practice ce se selectează pentru o disciplină de învățământ, în funcție de nivelul școlar, profilul și obiectivele instructiv-educative. Prin cantitate conținutul învățământului răspunde la întrebarea CÂT anume trebuie transmis și însușit pentru o disciplină de învățământ determinând **caracterul informativ** al conținutului.
- CALITATEA conținutului evidenziază **valoarea**, esența, profunzimea, durabilitatea și eficiența formativă a cunoștințelor în dezvoltarea personalității și în profesionalizare. Calitatea răspunde la întrebarea CE anume se transmite. Cel mai bun răspuns la această întrebare este NON MULTA SED MULTUM (NU MULTE CI MULT).

CARACTERISTICILE CONȚINUTURILOR EDUCAȚIEI

- Cele mai importante **caracteristici** ale conținuturilor educaționale sânt considerate următoarele: 1. STABILITATEA care asigură constanța și valabilitatea în timp a cunoștințelor teoretice și practice. De exemplu Teorema lui Pitagora elaborată în anul 500 î.H. s-a păstrat până în prezent. 2. MOBILITATEA este caracteristica conținuturilor de a se înnoi în permanență ca urmare a progresului științific, tehnic, cultural dar și a uzurii morale a anumitor cunoștințe teoretice și practice. De exemplu *viziunea sistemică* asupra psihicului uman. 3. DIVERSIFICAREA ȘI SPECIALIZAREA conținuturilor răspunde diversificării științelor, apariției de **noi științe** și noi discipline de învățământ. Aceasta diversificare și specializare a dus la apariția științelor de cultură generală, de specialitate generală și de specialitate. 4. AMPLIFICAREA treptată a conținutului educațional de la cel primar spre cel secundar și superior prin modalități diferite: liniară - prin adăugarea de noi cunoștințe sau spiralată - prin întoarcerea la vechile cunoștințe prezentate la un nivel superior.

SURSELE CONȚINUTURILOR

- **Sursa informativă și formativă** globală a conținuturilor educației este însăși cultura societății omenești.
- După aria curriculară în care valorile societății se grupează **sursele conținuturilor** educației au fost clasificate în:
 - 1. Evoluția ȘTIINȚELOR EXACTE;
 - 2. Evoluția TEHNOLOGIEI;
 - 3. Evoluția LUMII MUNCII ȘI A PROFESIUNILOR,
 - 4. Evoluția ȘTIINȚELOR SOCIALE ȘI UMANISTE,
 - 5. Evoluția CULTURII ȘI ARTEI;
 - 6. Dezvoltarea SPORTULUI ȘI TURISMULUI;
 - 7. VIITOROLOGIA SAU ȘTIINȚA DESPRE VIITOR,
 - 8. ASPIRAȚIILE TINERETULUI;
 - 9. MASS-MEDIA ȘI EXIGENȚELE COMUNICĂRII;
 - 10. ACHIZIȚIILE CERCETĂRII PEDAGOGICE;
 - 11. PROBLEMATICA LUMII CONTEMPORANE

MULTIPLICAREA ȘI CREȘTEREA ROLULUI LOR

- Sursele care alimentează conținuturile educației și învățământului au cunoscut în ultimele decenii un dublu proces: a. **de multiplicare** deoarece au apărut noi surse cum sunt științele de graniță, problematica lumii contemporane, problematica mediului; b. **de creștere a rolului lor** în viața societății contemporane și a fiecărei națiuni. Ca răspuns la acest proces educația și școala au elaborat noi metodologii de elaborare a programelor școlare, a manualelor școlare din perspectiva educației permanente.

EVOLUȚIA ȘTIINȚELOR EXACTE

- 1.EVOLUTIA ȘTIINȚELOR EXACTE Dacă toate științele s-au desprins din filozofie, treptat ele au evoluat spre definirea obiectului propriu de activitate, a specificului lor spre o specializare din ce în ce mai îngustă. Această diversificare și specializare a răspuns evoluției lumii și necesității cunoașterii ei, dar a avut și efecte negative în sensul pierderii din vedere a întregului, a interacțiunii dintre științe. Ca urmare științele exacte, în perioada actuală sunt în faza de creștere a **interdependențelor** dintre ele cu scopul refacerii pe un plan superior a unității inițiale. În acest fel au apărut a: noi **concepte**; b. noi **ramuri ale științei**, noi **științe de graniță** care au condus la mutații de ordin epistemologic și metodologic în evoluția științelor exacte. De exemplu în fizica cuantică, în genetică, în pedagogie (descoperirea de noi particule, clarificarea structurii A.D.N. –ului, dezvoltarea caracterului interdisciplinar al pedagogiei).
- FILOSOFIE—DIFERENTIAREA ȘTIINTELOR—INTERACȚIUNEA ÎNTRE ȘTIINȚE—ȘTIINȚE DE GRANITĂ—NOI RAMURI ALE ȘTIINTELOR—INTERDISCIPLINARITATE-TRANSDISCIPLINARITATE

EVOLUȚIA TEHNOLOGIEI

- 2.EVOLUȚIA TEHNOLOGIEI este cea care a determinat profilul societății și al tipului uman generând trei valuri (A.Toffler): **societatea și omul agricultor, societatea industrială și omul –mașină, societatea informatizată și omul robotizat.** Tehnica și tehnologia au avut un impact decisiv asupra urbanismului și a transporturilor, asupra vieții de familie, a stilurilor de viață și a opțiunilor profesionale. Dar viteza de producere a noutăților tehnice și tehnologice a crescut din ce în ce mai mult iar capacitatea oamenilor de a face față acestor schimbări a început să întâmpine dificultăți din ce în ce mai mari. Și în acest caz educația este cea care are misiunea de a susține omul să se adapteze în mod eficient schimbării prin ceea ce s-a numit **EDUCAȚIA PENTRU SCHIMBARE.**

EVOLUȚIA LUMII MUNCII ȘI A PROFESIUNILOR

- 3.EVOLUȚIA LUMII MUNCII ȘI A PROFESIUNILOR De la **vânătoare și agricultură** munca a cunoscut **fazele de mecanizare și automatizare** iar in prezent traversează **etapa de informatizare**. Evoluția muncii a influențat și lumea profesiunilor care au devenit din ce in ce mai numeroase și diferite, din ce in ce mai specializate. O caracteristică a evoluției muncii in prezent este **informatizarea** care a avut ca efect asupra sistemului educațional introducerea și treptat **generalizarea** învățării asistate de calculator. Efectele negative ale acesteia se referă la creșterea distanței comunicării inter-umane directe. Folosirea calculatorului în școală dar și in afara școlii ca mijloc de educație este benefic dar poate avea și efecte negative. Petrecerea unui timp îndelungat in fața calculatorului poate afecta vederea, comunicarea verbală, poate conduce la creșterea introversiunii elevilor iar in final la ceea ce s-a numit deja **dependența de calculator**. Aceasta este la fel de periculoasă ca orice dependență prin dificultatea sau chiar imposibilitatea renunțării la ea. *Folosirea calculatorului este utilă și recomandată pentru dezvoltarea gândirii spațiale în imagini, pentru stimularea emisferei drepte a creierului, pentru reducerea distanței informaționale între oamenii din diferite zone de dezvoltare a lumii cu mai multe condiții: -să nu devină singurul mijloc de învățare și educație; -să nu înlocuiască relațiile inter-umane vii și concrete ; -să nu ocupe in intregime timpul liber al elevilor.*
- VANATOARE—AGRICULTURA—INDUSTRIE—SERVICII--INFORMATIZARE

EVOLUȚIA ȘTIINȚELOR SOCIALE ȘI UMANISTE

- 4. EVOLUȚIA ȘTIINȚELOR SOCIALE ȘI UMANISTE
- Deși s-au format mai târziu decât științele exacte datorită complexității obiectului lor de studiu ele nu au o importanță mai mică în evoluția societății și în modelarea ființei umane. La sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea științele socio-umaniste cunosc procesul de definire a specificului lor științific. **Sociologia** își elaborează legitățile grupurilor umane mari și ale societății în general, **psiho-sociologia** își diferențiază legile micro-grupurilor iar **psihologia** își definitivează legile specifice psihicului uman și ale personalității. Pătrunderea științelor socio-umaniste în școală a determinat transformarea lor în discipline de învățământ. În acest sens ele au cunoscut roluri crescânde în ceea ce privește formarea **ATITUNILOR SUPERIOARE, A CAPACITĂȚILOR MORALE ȘI INTELECTUALE** ale elevilor: -respectul față de valori și talente, patriotismul, deschiderea față de problematica lumii contemporane. Științele și disciplinele socio-umane sunt cele care situează omul în centrul dezvoltării societății și nu tehnica sau tehnologia. Scopul dezvoltării societății umane nu este progresul tehnologic ci desăvârșirea omului ca ființă valorizatoare.

EVOLUȚIA CULTURII ȘI ARTEI

- 5.EVOLUTIA CULTURII ȘI ARTEI
- Cultura reprezintă **ansamblul valorilor** create de omenire de-a lungul dezvoltării istorice a societății, atât în plan **ideatic** cât și **practic** și care evidentiază nivelul și stadiul de dezvoltare a societății la un moment dat. Cultura are atât un **aspect obiectiv** care se referă la ansamblul bunurilor create ca valoare materială, existentială pentru om (piramide, poduri, temple, catedrale) cât și un **aspect subiectiv** care privește ansamblul bunurilor spirituale (idei, teorii filozofice, științifice, juridice, estetice) ce alcătuiesc cultura spirituală. (I. Bontaș). Dar un fenomen atât de complex cum este cultura nu are o singură definiție. Dacă ne raportăm la dicționarele de specialitate vom identifica peste **160 de definiții ale culturii**. Aceste definiții pun accentul fie pe ansamblul **mijloacelor**, fie pe totalitatea **structurilor**, fie pe cea a **proceselor** - toate subliniază prin noțiunea de cultură **transformarea naturii și emanciparea omului** față de aceasta.

EVOLUȚIA CULTURII ȘI ARTEI

- Din punct de vedere educațional cultura a cunoscut alte clasificări: -cultura generală-cultura generală școlară, -cultura de specialitate. **Cultura generală** constituie ansamblul valorilor materiale și spirituale selectate din tezaurul cultural al omenirii la un moment dat. Astfel în antichitate cultura generală avea ca obiectiv umplerea în mod plăcut și folositor a timpului liber. În Renastere cultura generală era de tip enciclopedic, iar în prezent ea presupune dezvoltarea integrală și armonioasă a personalității. **Cultura generală școlară** este selectată din cultura generală a societății la un moment dat și reprezintă ansamblul de cunoștințe teoretice și practice necesare în școală. **Cultura de specialitate** reprezintă ansamblul de cunoștințe teoretice și practice dintr-un domeniu cum ar fi: științific, tehnic, economic, medical, pedagogic.
- *Evoluția culturii și artei se pot reflecta în educația estetică, în educația morală, religioasă în noile educații: pentru democrație, pentru valoare, pentru cultură.* Aceste dimensiuni ale educației se concretizează în studiul literaturii, al istoriei, al filosofiei, al religiei și al altor discipline socio-umaniste. De asemenea educația în sensul ei cel mai profund și adevărat este cea care dezvoltă respectul față de cultură, capacitatea de selecție a valorilor, bunul gust, bunul simț. etc.

DEZVOLTAREA SPORTULUI ȘI TURISMULUI

- 6. DEZVOLTAREA SPORTULUI ȘI A TURISMULUI este necesar să se reflecte în educația pentru sport, turism și sănătate. Dacă una dintre ariile curriculare se referă la educația fizică, pentru turism și sănătate nu există o arie determinată a curriculum-ului național. Dezvoltarea sănătății elevului poate fi considerată o preocupare supra-ordonată disciplinelor de învățământ dar poate constitui și obiectul de studiu al unei discipline la decizia școlii. În acest sens sănătatea trebuie înțeleasă ca un produs al interacțiunii dintre educația formală, educația non-formală și cea informală având în vedere toate aspectele ei: fizice, psihice, sociale etc. Sportul și turismul au un rol deosebit în dezvoltarea și menținerea stării de sănătate a persoanei în general și a elevului în special.
- Conștientizarea acestui rol este una dintre datoriile mereu actuale ale educației și școlii.

VIITOROLOGIA

- 7. VIITOROLOGIA este știința viitorului și a influenței sale asupra prezentului. Lumea în care trăim are o viteză de schimbare din ce în ce mai accelerată. Pentru a putea evita efectele negative ale accelerării vitezei de schimbare a lumii asupra personalității este imperios necesară anticiparea acestor fenomene și pregătirea pentru ele. Viitorologia este una dintre modalitățile de anticipare a principalelor tendințe ale viitorului lansând semnalele de alarmă pentru științele și disciplinele științifice. Unul dintre viitorologii cunoscuți la noi A. Toffler în două lucrări de referință ale sale **“Șocul viitorului”** și **“Al treilea val”** prezintă câteva dintre efectele negative ale viitorului asupra prezentului: rezistența la schimbare, alienarea ființei umane datorată stressului, disfuncțiile comunicării. Educația poate să răspundă provocărilor viitorului prin pregătirea elevilor pentru a face față schimbării, pentru a rezista la stress, pentru a se antrena în metodele și tehnicile comunicării eficiente.

ASPIRAȚIILE TINERETULUI

- 8. ASPIRAȚIILE TINERETULUI spre comunicare, spre democrație, egalitatea șanselor, înțelegere, tolerantă.
- Identificarea aspirațiilor tineretului de către **cercetarea psiho-pedagogică** conduce la elaborarea unor laturi ale educației ca: **educația pentru viață, educația sexuală, educația pentru familie, educația democratică, educația pentru timpul liber**. Aceste noi dimensiuni ale educației erau realizate în mod implicit până acum în procesul educațional clasic. Dar problematica lumii contemporane marcată de noi conflicte și violențe, de războaie, crime, tulburări la nivelul individului, a grupurilor umane și a întregii societăți pun sub semnul întrebării valori fundamentale și până acum imbatabile ca: viața, familia, relațiile inter-umane. Reducerea drastică a natalității, creșterea mortalității infantile, înmulțirea sinuciderilor și coborârea vârstei la care se realizează acestea generează o nouă problemă pentru societatea contemporană cu privire la viața și la percepția ei de către tineri în primul rând. Sexualitatea umană a constituit o problemă în toate timpurile dar societatea contemporană traversează o nouă criză a sexualității concretizată în fenomene cum ar fi creșterea ratei incestului, a perversiunilor sexuale, a violurilor, etc. De aceea școala și educația formală, non-formală și informală au misiunea de a răspunde acestor semnale de alarmă cu privire la valorile fundamentale ale omului și ale societății. Tinerii sunt nepregătiți în fața acestor noi probleme și pericole și au nevoie de educație, de sprijin și de ajutor.

MASS-MEDIA ȘI EXIGENȚELE COMUNICĂRII

9. MASS-MEDIA SI EXIGENTELE COMUNICARII

- Descoperirea **tiparului, a telegrafului, a ziarului, a telefonului, a radiou-lui și a televiziunii** a generat in etape diferite ale evoluției societății omenești noi exigențe ale comunicării inter-umane. **Tiparul** a făcut posibilă multiplicarea cărții și pătrunderea ei in medii din ce in ce mai largi. Acesta este considerat momentul apariției **omului modern** (Mc.Luhan Marschall). Toate celelalte mijloace de comunicare au contribuit la reducerea distanțelor informaționale între oameni, la raspândirea științei de carte, la **democratizarea societății**. Pentru societatea actuală **internetul** reprezintă unul dintre cele mai eficiente mijloace de comunicare in masă, care ar putea fi numit simbolul trecerii catre mileniul III. Internetul și computerul in general constituie modalitățile principale de realizare a **globalizării surselor de informare**

MASS-MEDIA ȘI EXIGENȚELE COMUNICĂRII

- Descoperirile științifice, noutățile semnificative din toate domeniile de activitate pot fi cunoscute prin intermediul internetului din momentul apariției lor facilitând comunicarea membrilor comunității respective, stimulând schimbul de informații, colaborarea internă și internațională. Pe plan educațional dezvoltarea mijloacelor de comunicare în masă reprezintă calea de creștere a **interacțiunii dintre educația formală și cea informală**. Dacă prin statutul său mass-media nu are în mod explicit funcții educative, școala este cea care este chemată să coordoneze relația cu mass-media, apropiindu-se mai mult de aceasta în așa fel încât influențele non-educative ale mass-mediei să fie reduse la maxim. Prin rolul său ca subsistem al societății școala este chemată să promoveze criterii de analiză și selecție a informațiilor difuzate prin mass-media, să stimuleze gândirea critică a educaților, bunul simț și bunul gust prin intermediul cărora aceștia să poată alege valoarea de non-valoare .

ACHIZIȚIILE CERCETĂRII PEDAGOGICE

- 10. ACHIZITIILE CERCETĂRII PEDAGOGICE
- În etapa actuală de dezvoltare a pedagogiei a crescut caracterul experimental al cercetării pedagogice, interacțiunea dintre pedagogie și alte științe socio-umaniste ca: psihologia, sociologia, psiho-sociologia, apropierea pedagogiei de noi științe și discipline științifice ca cibernetica, teoria sistemelor, științele comunicării etc. Rezultatele cercetării pedagogice contemporane au subliniat avantajele unei **pedagogii activ-participative, creative, non-directive**. Creșterea caracterului formativ al învățământului rămâne o aspirație mereu actuală a pedagogiei. Pedagogia modernă este cea care a răsturnat piramida clasică a achizițiilor școlare: cunoștințe pe primul loc, capacități pe locul doi și atitudini pe locul trei aducând în centrul obiectivelor educationale **atitudinile**. Dacă subiecții educaționali își vor forma **atitudinile de receptivitate la nou, de prelucrare critică a informațiilor, de participare și responsabilitate, de colaborare, respect față de muncă, adevăr, cultură și educație** ei vor fi în măsură să asimileze acele cunoștințe de valoare și utile să și dezvolte acele structuri mentale și comportamentale complexe și flexibile care să le permită obținere performanțelor și a succesului.

11 .PROBLEMATICA LUMII CONTEMPORANE

- 11 .PROBLEMATICA LUMII CONTEMPORANE
- Lumea contemporana caracterizata prin **schimbare, conflict si incertitudine** a pus in evidenta urmatoarele noi fenomene: desfiintarea sistemului socio-politic comunist, poluarea, dezvoltarea terorismului, globalizarea, razboiul civilizatiilor etc., la care educatia are misiunea de a face fata, de a raspunde. Modalitatile in care educatia a raspuns acestor fenomene ale lumii contemporane s-au concretizat in elaborarea **noilor educatii**: *educatia pentru pace, educatia pentru democratie, pentru toleranta, pentru mediu, pentru schimbare, pentru marketing, pentru management*. Desi pacea reprezinta conditia fundamentala de dezvoltare si progres pentru omenire ea nu a fost realizata niciodata si probabil va ramâne o aspiratie perpetua. Dupa incheierea razboiului rece au izbucnit razboaie care desi mai scurte si mai restrânse ca arie au pus sub amenintare omenirea prin mijloace de lupta mai sofisticate si mai perverse. **Educatia** in general si in scoala in special au rolul de pregati elevii de la cele mai mici vârste **pentru pace**, ca valoare comuna a umanitatii si împotriva razboiului ca una dintre cele mai mari amenintari ale lumii in care traim. Desfiintarea sistemului politic comunist s-a produs in cele mai multe state socialiste mai mult sau mai putin pasnic. România si în aceasta situatie a devenit un caz deoarece rasturnarea sistemului socio-politic comunist s-a facut în mod violent, cu sacrificii umane. Revolutiile contemporane au deschis calea societatii democratice in tarile foste comuniste. Dar o societate democratica nu se construieste numai prin revolutie, democratizarea este un proces îndelungat cu etape specifice, cu framântari la nivel individual si societal

PROBLEMATICA LUMII CONTEMPORANE

- **Eductia pentru democratie** incepe de la relatiile dintre membrii unei familii, se dezvolta in scoala pe baza relatiilor profesor-elev, se amplifica in societate, la locul de munca, in diferite grupuri sociale. Una dintre cele mai mari amenintari actuale atât la adresa pacii cât si a democratiei este dezvoltarea fara precedent a terorismului. Cauza principala a acestui nou flagel al lumii contemporane este intoleranta pentru alteritate, pentru alta persoana, pentru alta cultura, pentru alta civilizatie. Daca interesele economice ale grupurilor de putere din lume nu pot fi influentate de educatie, modelarea personalitatii umane pentru acceptarea celuilalt poate sa se constituie ca o bariera impotriva intolerantei, a terorismului, a crimei generalizate.
- Dezvoltarea economica fara precedent a societatii omenesti a generat una dintre cele mai mari probleme ale mediului poluarea. Daca societatile mai avansate din punct de vedere economic au luat masuri de reducere a poluarii, odata cu dezvoltarea economica societatile foste comuniste au probleme vitale in legatura cu poluarea. Dictatura comunista s-ar putea spune ca s-a manifestat si asupra mediului nu numai asupra oamenilor. **Educatia pentru mediu** in noua societate este chemata sa restructureze schemele mentale si comportamentale ale copiilor, tinerilor si chiar a adultilor cu privire la protectia mediului ambiant si odata cu acesta la apararea vietii individului si a grupului, a societatii sau chiar a omenirii.

PROBLEMATICA LUMII CONTEMPORANE

- CRESTEREA VITEZEI DE SCHIMBARE a societati omenesti datorata accelerarii dezvoltarii tehnice si tehnologice in primul rand a facut necesara si stringenta **educatia pentru schimbare**. Aceasta se refera la dezvoltarea structurilor flexible ale personalitatii, de acceptare a schimbarii, de gândire pozitiva fata de schimbare, de implicare în procesele schimbarii, de actiune hotărâta si responsabila.
- Dar problematica lumii contemporane nu are numai aspecte negative, ea se caracterizeaza si prin noi fenomene pozitive ca: **marketing-ul, managementul** societatii actuale. Mai ales in tarile foste comuniste noile economii de piata, noile probleme de gestiune si conducere impun noi studii si cercetari cu privire la marketing si management .Si de aceasta data educatia si scoala este chemata sa pregateasca elevii pentru o societate eficienta, dinamica, bine gestionata si condusa.

ETAPELE REELABORĂRII CONȚINUTURILOR

- În elaborarea și reelaborarea conținuturilor educationale se parcurg mai multe etape:
- **1.EVALUAREA conținuturilor existente**, etapa care este necesară pentru eliminarea conținuturilor îmbatrânite, depășite, neadecvate, atunci când apar dezacorduri evidente între vechile cunoștințe și noile achiziții ale științei, tehnicii și culturii. De exemplu informațiile despre socialismul științific au fost eliminate din corpul de cunoștințe predate la școală odată cu trecerea țării noastre la un nou sistem socio-politic. În acest sens cei mai importanți **indicatori de pertinență a conținuturilor educationale** sunt considerați: a. **deschiderea** față de progresele și achizițiile științifice, tehnice și culturale și selecționarea acelor componente importante în lumina finalităților educației general obligatorii; b. **acordul axiologic** al conținuturilor cu valorile din domeniul culturii și artei; c. **echilibrul** între problematica universală și trebuințele specifice comunității locale și naționale; d. **adecvarea** conținuturilor față de necesitățile educației; e. **echilibrul** între conținuturile centrale și instituționale, între grupurile de obiective, grupurile de discipline, între elementele teoretice și practice; f. **coerența conținuturilor** în capitole, discipline, cicluri școlare; g. **dozarea** conținuturilor și a modurilor de organizare a învățării în sensul creșterii **valorii formative** a acestora; k. **orientarea prospectivă** și democratică a conținuturilor educationale.

ETAPELE REELABORĂRII CONȚINUTURILOR

- **2.INVENTARIEREA surselor** generatoare de noi continuturi educationale(stiinta, tehnica, arta, cultura).Cercetarea pedagogica actuala a identificat **11 surse generatoare de noi continuturi: evolutia stiintelor exacte, evolutia tehnicii si tehnologiei, evolutia lumii muncii si a profesiunilor , evolutia stiintelor sociale si umaniste, evolutia culturii si artei, dezvoltarea sportului si turismului, viitorologia, aspiratiile tineretului, mass-media si exigentele comunicarii, achizitiile cercetarii pedagogice si problematica lumii contemporane**

ETAPELE REELABORĂRII CONȚINUTURILOR

- **3. STABILIREA CRITERIILOR** pentru **selectionarea si organizarea continuturilor** in lumina finalitatilor si obiectivelor educationale in acord cu principiile didactice si stiintifice.
- **4. SELECTIA SI ORGANIZAREA CONȚINUTURILOR** in functie de obiectivele si criteriile acceptate de structura invatamântului si de achizițiile științelor educationale(interdisciplinaritate, transdisciplinaritate, modularitate).

PRODUSE CURRICULARE

- 1. Plan de invatamant
- 2. Programa pe discipline
- 3. Manualul/cursul universitar
- 4. Proiectul de tehnologie didactica

SELECTIA SI ORGANIZAREA CONTINUTURILOR CURRICULARE

CRITERII DE
SELECȚIE

1. EXIGENTELE SOCIETATII CONTEMPORANE

- EXIGENTELE SOCIETATII CONTEMPORANE pe plan economic, politic, cultural, educational care se refera la :
- a. trecerea de la societatea industrială la cea post-industrială și informatizată;
- b. descentralizarea politică și creșterea autonomiei educației;
- c. trecerea de la elitism la egalitarism (școală pentru toți),
- d. interacțiunea între calitatea și cantitatea cunoștințelor

SOCIETATEA INFORMATIZATĂ

- **Societatea informatizata actuala impune necesitatea informatizarii sistemului educational si de invatamânt.** Aceasta se concretizeaza in prezanta calculatoarelor in orice scoala de la orase si sate, folosirea acestora ca principale mijloace didactice, dezvoltarea culturii informatice, largirea sferei de comunicare intre beneficiarii sistemului educational din diferite zone ale tarii sau chiar ale lumii. Dar informatizarea sistemului de invatamânt pentru a fi eficienta trebuie sa ramâna in domeniul metodologiei didactice si sa se realizeze in relatie cu celelalte mijloace de invatamânt, fara a se substitui acestora. Calculatorul este un mijloc de a obtine informatiile mai facil si nu scopul educatiei. El nu poate inlocui nici celelalte mijloace didactice si educationale nici profesorul. Educatia ramâne o activitate vie si dinamica, al carei specific este relatia profesor-elev indiferent de metodologia folosita

DESCENTRALIZAREA POLITICĂ

- **Descentralizarea politica** reprezinta un câstig mai vechi al societătilor capitaliste si o noua achiziție a societătilor post-comuniste. Pe plan educational decentralizarea politica se manifesta in cresterea **autonomiei educatiei**. Dar acest efect nu se produce in mod automat si liniar ci in etape diferite, caracterizate prin disfunctii si probleme, prin avantaje de durata si dezavantaje de moment. Cele mai importante probleme ale autonomiei educationale din România sunt legate de **insuficienta resurselor financiare locale, folosirea lor in mod discreionar, formarea managerilor locali educationali.** Dar autonomia locala are si avantaje care se pot evidentia prin elaborarea unui curriculum educational in functie de necesitatile locale, contribuind in acest fel la cresterea eficientei scolii si la dezvoltarea zonei respective.

TRECEREA DE LA ELITISM LA EGALITARISM

- **Trecerea de la elitism la egalitarism** reprezinta tendinta evolutiei educatiei si scolii din antichitate unde acestea erau rezervate elitelor spre actualitate care asigura sanse educationale egale pentru toti. Dar aceasta trecere nu s-a realizat fara framântari si sacrificii. **In antichitate erau avantajati cetatenii liberi, in evul mediu clericii, in epoca moderna copiii reprezentantilor burgheziei. Revolutia franceza din 1789 este cea care se situeaza sub semnul egalitatii, fraternitatii si solidaritatii punând pentru prima data problema egalitatii de sanse educationale.** Miscările protestatare care au urmat revolutiile ulterioare au contribuit la traducerea in fapt a problematicii egalitatii de sanse educationale. In România înainte de 1989 egalitatea de sanse educationale se realiza dupa criterii politice iar dupa 1989 criteriile economice tind sa le inlocuiasca pe cele politice. Egalitatea reala de sanse educationale este o aspiratie a societatii moderne greu de realizat, dar nu imposibil. **IN MOD PARADOXAL AM PUTRA SPUNE CA EGALITATEA DE SANSE SE POATE REALIZA PRIN DIFERENTIAREA EDUCATIEI SI A INVATARII.** Pentru a putea obtine o scoala pentru toti trebuie sa realizam scoala pentru fiecare.

INTERACȚIUNEA ÎNTRE CANTITATEA ȘI CALITATEA CUNOȘȚINȚELOR

- **Interacțiunea între calitatea și cantitatea cunoștințelor este un criteriu mereu actual al selecției și organizării conținuturilor educaționale. O cantitate excesivă de cunoștințe conduce la supraincercarea programelor și manualelor, la reducerea calității conținuturilor și la scăderea eficienței procesului educațional. O cantitate prea mică de cunoștințe nu este în măsură să asigure înțelegerea, aprofundarea, prelucrarea și redarea originală a cunoștințelor. Ca urmare se poate observa necesitatea unui echilibru permanent între cantitatea și calitatea cunoștințelor teoretice și practice obținute.**

2. GRADUL ȘI PROFILUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI

- 2.GRADUL SI PROFILUL INVATAMÂNTULUI care se refera la adaptarea continuturilor educationale la : a.caracteristicile de **vârsta** ale subiecților educationali; b.caracteristicile **individuale** ale acestora(inteligența, aptitudini, interese, personalitate); c. **filiera si profilul scolii**, tehnic, stiintific, umanist; d.**nivelul scolar**: primar, gimnazial, liceal, universitar.
- **Caracteristicile de vârstă** ale educatilor sunt criterii de selectie a continuturilor predominant concrete pentru invatamântul primar, a celor concret-abstracte pentru invatamântul gimnazial si a celor abstracte pentru invatamântul liceal si superior.**Caracteristicile individuale** ale educatilor sunt cele care pot determina elaborarea unor manuale alternative cu continuturi relativ deosebite pentru educatii cu aptitudini si interese deosebite dar si diferentierea continuturilor pentru clase diferite .de matematica, de limbi straine, de biologie etc. **Profilul scolar** realizeaza o diferentiere a tipurilor de clase si scoli: tehnice, stiintifice, umaniste si ca urmare a continuturilor diferite pentru fiecare tip de scoala. **Nivelul scolar** este criteriul de selectie cu privire la anumite discipline scolare, al unor anumite obiective educationale etc.

3. RELATIA DINTRE CARACTERUL INFORMATIV SI CEL FORMATIV AL INVATAMÂNTULUI

- 3. RELATIA DINTRE CARACTERUL INFORMATIV SI CEL FORMATIV AL INVATAMÂNTULUI subliniaza deplasarea accentului de pe aspectele informativ-cantitative pe cele formativ-calitative ale continutului educational. Scopul ultim al educatiei nu este transmiterea informatiilor ci **formarea** cu ajutorul acestor informatii a structurilor mintale de receptie, de prelucrare si de redare personala si originala a informatiei. Elevul nu este un depozit de cunostinte, ci o persoana vie, concreta, cu un anumit tip de personalitate. la care educatia trebuie sa se raporteze. **De aceea continuturile educationale selectate trebuie sa aiba un caracter formativ crescut, sa fie idei ancora, principii cu un grad mare de constanta, teorii si sisteme informationale rezistente la uzura.** Cele mai noi informatii din stiinta, tehnica si tehnologie, din cultura si arta pot fi selectate si transpuse in continuturile educationale daca indeplinesc in primul rând un puternic **caracter formativ**, care se adreseaza intregii personalitati.

4. SPORIREA CARACTERULUI PRACTIC-APLICATIV AL CONTINUTURILOR EDUCATIONALE

- 4. SPORIREA CARACTERULUI PRACTIC-APLICATIV AL CONTINUTURILOR EDUCATIONALE nu înseamnă transmiterea doar acelor cunoștințe care vor fi aplicate în practică imediată sau formarea acelor abilități de o utilitate strict profesională. **Sporirea caracterului practic-aplicativ nu trebuie confundată cu utilitarismul îngust sau cu ruperea relației teorie-practică. Caracterul practic-aplicativ al conținutului educației se referă la calitatea cunoștințelor teoretice de a fi aplicabile, la capacitatea conținuturilor teoretice de a fi traduse în comportamente acționale, la relația întinsecă între teorie și practică.** Conținuturile educaționale trebuie să fie adaptate practicii în general și a celei profesionale în special, în sensul satisfacerii necesităților de **transformare a acestora de către om.** Filozofia însăși are caracter aplicativ deoarece legile cele mai generale ale naturii, societății și gândirii reflectă realitatea, pentru a fi eficient omul trebuie să le cunoască și să le respecte. Disciplinele tehnice au prin statutul lor un **caracter practic-aplicativ** crescut deoarece scopul lor este transformarea continuă a realității, elaborarea de noi concepte și teorii care să conducă la realizarea de noi mijloace tehnice, de noi mașini și unelte care în ultima instanță să ajute omul la transformarea benefică a realității.

SPORIREA CARACTERULUI PRACTIC-APLICATIV AL CONTINUTURILOR EDUCATIONALE

- Din punct de vedere educational s-au dezvoltat sisteme de învățământ predominant teoretice -de exp. cel românesc în anumite perioade ale evoluției sale și sisteme de învățământ predominant practice, aplicative, pragmatice cum este cel american. **Astfel se poate formula următoarea întrebare: care este cel mai eficient sistem de învățământ cel care oferă o largă pregătire tehnică și profesională sau cel care este strict specializat pe un anumit domeniu, sistemul de învățământ practic-utilitarist?** Pedagogia modernă a răspuns acestei dileme identificând o **a treia cale**: pregătirea complexă, multilaterală, polificarea, iar **în ultima instanță specializarea strictă** în așa fel încât educația să răspundă necesităților de modelare a întregii personalități dar și celor de transformare benefică a realității.

MODALITĂȚI DE SELECȚIE ȘI ORGANIZARE A CONȚINUTURILOR EDUCAȚIONALE

- 5. ASIGURAREA CARACTERULUI PLURIDISCIPLINAR, INTERDISCIPLINAR ȘI TRANSDISCIPLINAR AL CONȚINUTULUI, MODULARIZAREA, INTEGRAREA CONȚINUTURILOR EDUCATIONALE care să reflecte interdependența și unitatea dintre cunoștințele teoretice și practice nu fragmentarea lor.
- Conținuturile educaționale și ale învățământului se pot **selecta și organiza** în mai multe modalități: monodisciplinar, multidisciplinar, interdisciplinar, transdisciplinar, modular, integrat.

MONODISCIPLINARITATEA

- MONODISCIPLINARITATEA, reprezinta forma traditionala de selectie, organizare si de realizare a continuturilor educationale. Principalul sau avantaj este acela ca ofera un grad mare **de ordine, de claritate, de certitudine si de securitate dar creeaza o imagine izolationista a disciplinei respective.**

MULTIDISCIPLINARITATEA

- MULTIDISCIPLINARITATEA, reprezinta forma cea mai putin dezvoltata a transferurilor disciplinare realizându-se de cele mai multe ori prin **juxtapunerea** anumitor elemente ale unor domenii diverse in scopul reliefarii elementelor lor **comune**. Multidisciplinaritatea reprezinta astfel una dintre cele mai frecvente cai de de **supraîncarcare** a **programelor, a manualelor, cu efectele lor negative**.

PLURIDISCIPLINARITATEA

- PLURIDISCIPLINARITATEA, se refera la **integrarea unor teme, probleme, situatii educationale, cu metodologii specifice.** Pluridisciplinaritatea este larg aplicabila in fazele de initiere cognitiva intr-un domeniu, sau in invatamântul **elementar(pedagogia centrelor de interes)** dar pentru nivelul specializarii este insuficienta conducând la sacrificarea rigorii stiintifice.

TRANSDICIPLINARITATEA

- TRANSDICIPLINARITATEA, a fost definita în două sensuri: a. **întrepatrunderea** mai multor discipline și metodologii în una (de ex. cibernetică) b. trecerea de la învățarea centrată pe materii, pe discipline, la învățarea centrată pe **necesitățile subiecților educaționali**.

INTERDISCIPLINARITATEA

- În ultimii 20 de ani selectia si organizarea interdisciplinara a continuturilor educationale reprezinta o constanta a politicii curriculare, pe plan mondial. Interdisciplinaritatea implica un anumit grad de **integrare intre diferite domenii de cunoastere, intre diferite modalitati de lucru, care sa permita schimburi de ordin conceptual si metodologic.**

NECESITATEA ORGANIZĂRII INTERDISCIPLINARE

- Necesitatea organizarii interdisciplinare a continuturilor educationale a fost explicata prin urmatoarele argumente:
- a. Interdisciplinaritatea este o conditie si o premiza a **pertinentei continuturilor educationale**;
- b. Aceasta modalitate de organizare a continuturilor educationale **contracareaza viziunea liniara si statica asupra lumii**;
- c. Oferă posibilitatea **completarilor si restructurarilor noilor continuturi educationale**;
- d. Permite valorificarea **cunoasterii non-formale si informale**;

CONDIȚIILE INTERDISCIPLINARITĂȚII

- e. Este o modalitate de raportare la **revolutia informatională**;
- f. Favorizează transferurile **de la cunoaștere la acțiune** conducând la asumarea unui stil de viață eficient;
- g. Este o măsură de apărare a **caracterului integral și global al intelectului**;
- h. Este o modalitate de **protejare a specificului uman** în fața dominației tehnicii și tehnologiei

PERTINENȚA CONȚINUTURILOR EDUCAȚIONALE

- **Pertinenta conținuturilor educationale** este asigurată în primul rând de calitatea științifică a conținuturilor, de actualitatea cunoștințelor teoretice și practice, de adaptarea acestor conținuturi la noile realități educationale. Dar în cazul în care conținuturile educationale sunt de la început concepute într-o modalitate interdisciplinară, aceasta prin însăși dificultatea realizării ei asigură un grad mai mare de rezistență la uzură a cunoștințelor.

INTERDISPLINARITATEA

- Daca **monodisciplinaritatea** impune o **viziune statica si liniara** asupra lumii care nu corespunde realitatii, **interdisciplinaritatea** este cea care se apropie mai mult de reflectarea **caracterului dinamic, interactionist** al realitatii. Realitatea este complexa, multidimensionala, dinamica, ea nu este fragmentata pe domenii de activitate si discipline stiintifice. Stiinta, tehnologia, cultura si educatia, pentru a cunoaste si stapâni realitatea au fragmentat-o pe compartimente si felii. Dintre modalitatile de organizare a continuturilor educationale **interdisciplinaritatea** are capacitatea cea mai mare de a reflecta, **interactiunea** dintre feliile de realitate.

INTERDISCIPLINARITATEA

- Interdisciplinaritatea ca o conceptie noua dar si ca o modalitate concreta de organizare a continuturilor educationale este deschisa completarilor si restructurarilor cunostintelor teoretice si practice, ceea ce nu se poate obtine printr-un sistem închis si monodisciplinar de cunostinte.
- De asemenea cunoasterea nu se realizeaza numai in scoala, la clasa ci si in afara clasei si a scolii, prin activitati de cercuri scolare, de concursuri scolare si extra -scolare, prin excursii, vizite, activitati culturale si sportive, prin intermediul mass-mediei, pe strada, in parcuri si cartiere, etc

INTERDISCIPLINARITATEA

- INTERDISCIPLINARITATEA ESTE MODALITATEA DE ORGANIZARE A CONTINUTURILOR EDUCATIONALE CARE PERMITE REALIZAREA UNEI LEGATURI MAI PUTERNICE INTRE EDUCATIA FORMALA, EDUCATIA NONFORMALA SI EDUCATIA INFORMALA.
- Interdisciplinaritatea este cea care ajuta educatul sa coboare in viata de toate zilele, sa prelungeasca influenta scolii acasa, in societate in general. Ea favorizeaza trecerea la actiune mai usor și centrarea intregii activitati a subiectilor educationali, pe criteriile eficientei si ale actiunii eficiente.

TIPURI DE TRANSFER

- Expertul Belgian D'HAINAUT identifica in lucrarile sale mai multe **tipuri de transfer**, al experientei de invatare, specifice unor modalitati diferite de organizare a continuturilor educationale. El subliniaza transferul de **concepte, de metode, de probleme** valabil in cazul **multi si pluridisciplinaritatii** si transferul si **integrarea** intre doua sau mai multe discipline in cazul interdisciplinaritatii.(bio-fizica, bio-chimie, psiho-pedagogie, bio-inginerie, management, marketing, etc.)
- Modularizarea si integrarea propriu-zisa a cunostintelor teoretice si practice vor constitui obiectul unei discutii aparte.

SPORIREA EFICIENȚEI CONȚINUTURILOR

- 6. SPORIREA EFICIENȚEI CONȚINUTURILOR INVATAMÂNTULUI IN PLAN DIDACTIC se poate realiza prin :
- **a. ilustrarea** conținuturilor educationale care se refera la explicarea cunostintelor prin exemple, fapte, imagini, desene, aplicatii.
- **b. esentializarea conținuturilor** care se refera la selectarea cunostintelor teoretice si practice fundamentale, valoroase, fiabile si eliminarea conținuturilor secundare sau uzate moral.
- **c. actualizarea** care consta in aducerea cunostintelor teoretice si practice la la nivelul exigentelor stiintifice ale prezentului;

SPORIREA EFICIENȚEI CONȚINUTURILOR

- **d. adaptarea** cunostintelor teoretice si practice unor noi domenii de cercetare, de exemplu: termenul de diagnoza din medicina aplicat unor domenii noi ca economia, psihologia, tehnica.
- **e. restructurarea** care consta in schimbarea structurii continuturilor educationale prin sistematizare, sinteza noilor cunostinte si integrarea lor in sisteme noi de cunostinte.
- **f. corelarea cunostintelor** didactice cu cele extradidactice, a cunostintelor formale cu cele non-formale si informale.

ILUSTRAREA

- **Ilustrarea** este conditia solicitata de **principiul didactic al inuitiei** care sustine eficienta descoperirii cunostintelor ponind de la situatiile concrete, de la fapte, pentru a putea intelege aspectele abstracte ale realitatii. Asa cum in cunoasterea realitatii se porneste in mod **inductiv**, de la concret la abstract, in procesul educational se repeta drumul descoperirii, prin **explicatiile intuitive**, pentru a se asigura accesibilitatea cunostintelor

ESENȚIALIZAREA

- **Esentializarea** este o conditie a selectiei si organizarii cunostintelor teoretice si practice de natura **logica si didactica** dar si o constrângere a evolutiei fara precedent a cunoasterii stiintifice. Explozia informationala pe care o travreseaza dezvoltarea stiintei si tehnicii, a culturii în general determina necesitatea selectiei acelor cunotinte cu adevarat valoroase, importante, cu un grad mare de fiabilitate si rezistenta la uzura.

ACTUALIZAREA

- **Actualizarea** este o conditie care priveste **caracterul stiintific** al cunostintelor teoretice si practice selectate si organizate în curriculum scolar si universitar. De exemplu la inceputul dezvoltarii psihologiei continuturile educationale reflectau viziunea asociationista asupra psihicului pentru ca treptat, ele sa fie actualizate intr-o noua viziune structuralista, sistemica si cibernetica.

ADAPTAREA

- **Adaptarea** cunostintelor teoretice si practice noilor domenii de cercetare este de asemenea o conditie care subliniaza relatia intrinseca intre societate si cercetare pe de o parte si educatie si scoala pe de alta parte. Societatea evolueaza, se dezvolta datorita cercetarii în toate domeniile iar educatia si scoala sunt chemate sa raspunda prin noi continuturi, prin noi metode si mijloace noilor tendinte in evolutia societatii omenesti.

RESTRUCTURAREA

- **Restructurarea si corelarea** cunostintelor sunt conditii care reflecta noua revolutie mondiala pe plan pedagogic si educational. Aceasta se refera la cresterea **caracterului interdisciplinar si transdisciplinar** al cunostintelor, la generalizarea **metodelor activ-participative** la **democratizarea reala** a educatiei si invatamântului.

ORGANIZAREA MODULARA SI INTEGRAREA CONTINUTURILOR EDUCATIONALE

- In deceniul 6 al secolului XX a aparut in legatura directa cu necesitatea perfectionarii si reorientarii profesionale initiativa de proiectare a continutului învatamântului in **forma modulara**.
- Conceptul de MODUL DIDACTIC semnifica un ansamblu de elemente educationale specifice alcatuit din : **a.seturi de cunostinte; b. situatii de invatare; c.activitati, d.mijloace materiale** ansamblu necentrat pe continut ci pe **necesitatile celui care invata si care se integreaza in itinerarii variate ale studiului si profesionalizarii**.

CONDIȚIILE UNUI MODUL

- In concepția lui D'HAINAUT modulul pedagogic trebuie să îndeplinească următoarele condiții: a. să prezinte un ansamblu de **situații de învățare**, b. să vizeze **obiective** bine determinate, c. să realizeze **materiale de predat-învățat** în sprijinul partenerilor educaționali; d. să se poată integra în **itinerarii diferite** ale studiului.
- Prin această modalitate modulul poate evolua pe trasee diferențiate, având grade de dificultate, volum de cunoștințe, tipuri și stiluri de învățare în acord cu : nevoile, vârsta și nivelul de pregătire a cursanților

STRUCTURAREA MODULULUI

- In conceptia lui D'HAINAUT un modul didactic poate fi structurat in trei parti :
- **I. SISTEMUL DE INTRARE IN MODUL** care este alcatuit din :
1.**cataloge** de specificatie (cunostinte anterioare, pozitia modulului in diverse itinerarii); 2.**obiectivele** vizate; 3.**pre-testul**; 4.**testul de intrare**.
- **II. CORPUL MODULULUI** alcatuit din :1.**introducerea** (obiective, trasee optionale). 2. ansamblul **situatiilor de invatare**(lectii, lecturi, activitati de laborator, instruire asistata de calculator) 3. **sinteza** ; 4.**proba de evaluare** atât pentru trecerea la un nou modul cât si pentru recuperarea
- cunostintelor.
- **III. SISTEMUL DE IESIRE** reprezentat de 1.**sinteza generala**; 2. **proba finala**; 3.**recuperarea generala**; 4.**recomandari** pentru alegerea modului urmator.

CONȚINUTUL MODULULUI

- .
- Din punct de vedere al conținutului propriu -zis modulul didactic este alcătuit din :
- 1. OBIECTIVELE EDUCATIONALE ale domeniului din care face parte modulul respectiv;
- 2. TABLOUL GENERAL al modulelor elaborate și marcarea poziției modulului respectiv;
- 3. REZUMATUL CONȚINUTULUI modulului;
- 4. DURATA MEDIE de parcurgere a modulului;
- 5. CONDIȚIILE DE ACCES în modul;
- 6. Indicarea segmentului POPULAȚIONAL cărui îi este adresat modulul;

CONȚINUTUL MODULULUI

- 7. Indicarea MODULELOR ACCESIBILE dupa terminarea modulului;
- 8. CALIFICAREA SI VALIDAREA achizițiilor obtinute prin parcurgerea modulului;
- 9. Indicarea MODULELOR ce vor fi parcurse SIMULTAN;
- 10. PRECIZAREA METODELOR SI PROCEDEELOR DE INSTRUIRE, EVALUARE SI REORIENTARE.
- 11. Prezentarea CONTINUTURILOR DIDACTICE ale modulului;
- 12. Prezentarea MATERIALULUI DIDACTIC sau de DOCUMENTARE si a SURSELOR de procurare ale acestora.

AVANTAJELE ORGANIZĂRII MODULARE

- Organizarea modulara ca si cea interdisciplinara prezinta avantaje commune, specifice dar si anumite dezavantaje.
- Cele mai importante **avantaje** ale oganizarii modulare a continuturilor educationale sunt:
- 1. Este adecvata educatiei si **invatarii permanente**;
- 2. Permite articularea **educatiei formale si nonformale**;
- 3. Faciliteaza **actualizarea** permanenta a continuturilor;
- 4. Este o strategie a **reusitei educatiei**;
- 5. Are un grad mare de **flexibilitate** in articularea cu alte module,
- 6. Elimina sau **reduce redundanta** informationala;

AVANTAJELE ORGANIZĂRII MODULARE

- 7. **Acopera lacunele** sau omisiunile;
- 8. Asigura **legatura dintre invatare, corectie si specializare**;
- 9. Se preteaza transpunerii in limbaj de **programare pe calculator**;
- 10. Deschide posibilitati largi aporturilor **interdisciplinare**;
- **11. Permite individualizarea invatarii**;
- 12. Se **integreaza** in toate structurile invatamântului;
- 13 .Reprezinta un releu al **democratizarii invatamântului**.

CONDIȚIILE ORGANIZĂRII MODULARE

- **Organizarea modulara** a continuturilor educationale presupune anumite conditii cum ar fi: costurile ridicate, timp mai mare pentru elaborare si experimentare, formarea formatorilor conditii care daca nu se realizeaza se transforma in dezavantaje. De asemenea organizarea modulara a continuturilor educatiei intâmpina rezistente de ordin administrative, opozabilitatea parintilor care trebuie depasite pentru a fi realizate avantajele intrinseci ale acesteia.

INTEGRAREA CONȚINUTURILOR

- Ultima noutate cu privire la organizarea conținuturilor educationale se refera la integrarea acestora. **Abordarea integrata** a conținuturilor reprezinta atât o concepție nouă cât și o nouă modalitate de integrare a disciplinelor de învățământ.
- Predarea integrată a disciplinelor este o strategie de organizare nu numai a conținuturilor propriu-zise ci a **întregii experiențe de învățare-educare**. Universul se prezintă ca o unitate intrinsecă iar știința și apoi educația trebuie să reflecte această unitate specifică și nu diversitatea domeniilor sale de studiu.

INTEGRAREA CURRICULARĂ

- **Stiinta integrata** este cea care ofera obiectivele, continuturile si demersurile necesare pentru a transcende divergentele de limbaj sau de forma ale altor stiinte.
- Cele mai importante modalitati de integrare a continuturilor educationale sunt:
- 1. INTEGRAREA CUNOSTINTELOR IN JURUL UNUI POL:
- **a. pol stiintific:** scheme conceptuale, metode, natura, stiinta;
- **b. pol practic:** aplicatii comune ;
- **c. pol personal:** formarea constiintei de sine;
- **d. pol societal:** istorie, tehnologie etc.

INTEGRAREA CONȚINUTURILOR

- 2. INTEGRAREA PRIN LECTIE SAU PRIN UNITATEA DE LECTIE deoarece acestea au o anumita **structura integratoare** alcatuita din: notiuni esentiale, metode, probleme permanente, consecinte.
- 3. RECOMBINAREA ELEMENTELOR UNOR PROGRAME DISTINCTE de exemplu a celor de la matematica, fizica si chimie.

INTEGRAREA CONȚINUTURILOR

- 4. INTEGRAREA CONȚINUTURILOR ÎN JURUL UNOR ACTIVITĂȚI FUNDAMENTALE de exemplu realizarea unor **proiecte**, a unor **acțiuni sociale** de natura administrativă sau de asistență socială etc.
- 5. INTEGRAREA CONȚINUTURILOR ÎN JURUL UNEI SINGURE DISCIPLINE este modalitatea clasică de organizare a conținuturilor educaționale dar care se concentrează pe **educat**.
- Un curriculum centrat pe nevoile, posibilitățile, pe ritmul, rolurile și demersurile celui care învață considerat în unicitatea sa ar putea reprezenta cadrul integrator care poate înlocui curriculum-ul centrat pe disciplinele de învățământ.

REFORMA CURRICULARA

Conceptul de reforma curriculara se refera la procesul *continuu* de transformare *structurala* si *functionala* a curriculum-ului educational (obiective, continuturi, strategii) cu scopul cresterii **adaptabilitatii** sale, a **eficientei si integrarii** in noile tendinte pedagogice ale educatiei si scolii, pe plan mondial

REFORMĂ ȘI REVOLUȚIE

- Revoluția politică din decembrie 1989 a generat un lanț de reforme pe toate planurile: economic, social, cultural, educational cu efecte mai mult sau mai puțin așteptate, mai mult sau mai puțin benefice. Una dintre caracteristicile acestor reforme este continuitatea lor (unii ar spune nesfârșirea) în strânsa legătură cu caracterul radical al acestora. Reforma curriculară din România are un început cunoscut -decembrie 1989 dar nu și un sfârșit, ca o revoluție. Transformările radicale de natură structurală sunt cele care vor constitui coloana vertebrală a noului edificiu și care vor avea un grad mai mare de cristalizare. Componentele funcționale și de dinamică se caracterizează printr-o flexibilitate și fluiditate crescută având capacitatea de a se adapta mai ușor la transformările din cadrul sistemului social.

PRINCIPIILE REFORMEI CURRICULARE

- **Nucleul reformei** curriculare din România este constituit din principiile acesteia. **Principiile** reformei curriculare din România sunt considerate următoarele:
 - I. INTEGRAREA reformei curriculare in reformele globale ale societatii.
 - II. Reforma curriculara reflecta **OBIECTIVELE GLOBALE** de dezvoltare a societatii.
 - III. Structurile necesare unei reforme curriculare **depasesc cadrul sistemului educational.**
 - IV. Reforma curriculara nu devine realitate sociala si pedagogica decât daca reuseste sa transforme **practica educationala.**
 - V. Reforma curriculara trebuie conceputa ca o **activitate continua si perfectibila.**
 - VI. Reforma curriculara trebuie conceputa si aplicata in interdependenta cu realizarile **educatiei permanente**

I. INTEGRAREA REFORMEI CURRICULARE IN SISTEMUL REFORMELOR GLOBALE ALE SOCIETATII

- Această integrare întâmpină mari dificultati .Acestea se refera atât la **caracterul contradictoriu** al reformelor globale din România cu aspecte pozitive dar si negative, cu progrese dar si cu regrese cât si la **comunicarea** între subsistemul educational si celelalte subsisteme ale societatii:economic, politic, cultural etc.Daca orice subsistem al societatii are o anumita autonomie iar educatia si scoala au chiar o autonomie mai mare decât alte subsisteme -din punctul de vedere al reformei curriculare **dependentele** se manifesta pe plan **material, financiar in primul rând**.Reforma economica din România este considerata de organisme de evaluare internationala innapoiata, in ceea ce priveste indicatorii principali: produsul intern brut, nivelul de trai al populatiei, tipul economiei care nu atinge cerintele economiei de piata functionala.

INTEGRAREA REFORMEI CURRICULARE IN SISTEMUL REFORMELOR GLOBALE ALE SOCIETATII

- Dincolo de aspectele obiective ale dificultatilor de reforma economica din România legate de mostenirea economiei comuniste, aspectele subiective ale interventiilor politice in economie, ale dominatiei intereselor personale asupra celor de grup si generale, ale coruptiei de sistem, s-au constituit in obstacole ale dezvoltarii reformei economice. Reformele politice sunt recunoscute atât pe plan intern cât si international ca fiind mai avansate .Ele se refera la organizarea unor noi institutii politice de natura democratica: Parlamentul, Guvernul, Presedintia, la dezvoltarea in anumite limite a societatii civile, la libertatea de exprimare, etc.Alte institutii cum ar fi cele juridice sunt puse sub semnul intrebării in ceea ce priveste chiar esenta lor justitia si democratia afectate de amestecul politicului in luarea deciziilor juridice. Reformele culturale sunt direct legate de sistemul de valori care este in curs de elaborare in România, de mentalitatile sociale care se schimba foarte greu ca si de baza lor materiala de care nu se poate face abstractie.
- Ca urmare se poate afirma ca procesul de integrare a reformei curriculare in reformele globale ale societatii este dificil, indelungat, realizandu-se cu multe disfunctii si blocaje.

II.REFORMA CURRICULARA TREBUIE SA REFLECTE OBIECTIVELE GLOBALE DE DEZVOLTARE A SOCIETATII

- Noua societate capitalista se edifica pe noi principii cum ar fi: initiativa, responsabilitatea, creativitatea, actiunea eficienta, marketing si management modern având nevoie in mod firesc de un nou tip de perosnalitae umana care sa raspunda acestor necesitati.Obiectivele globale ale societatii capitaliste românești, de dezvoltare a proprietatii private si a clasei sociale de mijloc, de dobândire a bunastarii pentru cea mai mare parte din populatia tarii, de integrare socio-economica si culturala in tendintele europene si mondiale pot fi realizate numai printr-o reforma curriculara care sa -si propuna dezvoltarea simtului si a respectului pentru proprietatea privata, formarea capacitatilor antreprenoriale, antrenarea atitudinilor creative, de cultura si civilizatie autentica in procesul educational, pe parcursul intregii vietii.Intre reforma curriculara si reformele globale ale societatii exista o relatie sistemica si biunivoca care se manifesta in ambele sensuri.

III. STRUCTURILE NECESARE UNEI REFORME CURRICULARE DEPASESC CADRUL SISTEMULUI EDUCATIONAL

- III. STRUCTURILE NECESARE UNEI REFORME CURRICULARE DEPASESC CADRUL SISTEMULUI EDUCATIONAL fiind intr-o interdependenta puternica cu celelalte subsisteme ale societatii.
- Structurile reformei curriculare au fost clasificate in : 1. Structuri de **conceptie** la nivel politic si al cercetarii; 2. Structuri de **decizie** la nivel politic si administrativ; 3. Structuri de **actiune** la nivel administrativ si operational -toate aceste tipuri de structuri fiind identificate dupa criteriul tipului predominant de activitate.
- Dupa **caracterul institutional intern sau extern** al acestora structurile reformei curriculare au fost clasificate in : 1. structuri internationale(B.I.E. UNESCO, UNICEF, Uniunea europeana); 2. structuri nationale (comisii nationale, parlamentare,) 3. sistemul educational propriu-zis;
- In functie de criteriul comunicarii intre diferite institutii curriculare au fost diferiteiate : 1. structuri de comunicare intre **scoala si societatea civila** (asociatii, comitete ale parintilor, asocatii profesionale, culturale); 2. **structuri de pregatire si de aplicare a reformei.**

IV. REFORMA CURRICULARA NU DEVINE REALITATE SOCIALA SI PEDAGOGICA DECÂT DACA REUSESTE SA TRANSFORME PRACTICA EDUCATIONALA

- Pedagogia actuala a introdus conceptul de curriculum cu semnificatiile sale complexe de: 1. **continut** al disciplinelor de invatamânt; 2. activitate de **proiectare, planificare, desfasurare si evaluare** a procesului educational; 3. relatie dinamica intre **obiective, continuturi si strategii de predare, invatare, evaluare a procesului educational. REFORMA CURRICULARA** din România are un caracter global, structural si functional fiind raportata la intreg sistemul educational si de invatamânt, la toate tipurile de structuri si de activitati, la toate componentele procesului de invatamânt: obiective, continuturi, metodologie, la nivel conceptual si practic-actional. Intre nivelul teoretic si cel aplicativ al reformei curriculare exista o relatie de interdependenta specifica.

IV. REFORMA CURRICULARA NU DEVINE REALITATE SOCIALA SI PEDAGOGICA DECÂT DACA REUSESTE SA TRANSFORME PRACTICA EDUCATIONALA

- Astfel organismele de **decizie educationala** in colaborare cu cele de cercetare propriu-zisa : institute, universitati, asociatii profesionale au **initiat procesul de cercetare** si de dezvoltare a reformei. Astfel au fost elaborate obiectivele reformei curriculare s-a declansat procesul de pregatire a formatorilor, s-au elaborat noi manuale pentru elevi si ghiduri pentru profesori. Dar cea mai dificila etapa in procesul de reforma curriculara este cea de implementare a cercetarii stiintifice, de generalizare a noii conceptii si metodologii educationale, de **traducere în fapte educationale**, in rezultate observabile si masurabile a reformei curriculare .In acest sens practica educationala întâmpina dificultatile pe care le are întreaga economie si societate româneasca.

V.REFORMA CURRICULARA TREBUIE CONCEPUTA CA O ACTIVITATE CONTINUA SI PERFECTIBILA

- V.REFORMA CURRICULARA TREBUIE CONCEPUTA CA O ACTIVITATE CONTINUA SI PERFECTIBILA este un principiu care ne asigura **optimismul pedagogic**, are rolul de a **mobiliza** factorii responsabili de procesul educational atât la nivel central cât si la nivel local, oferind **deschiderea** necesara transformarilor benefice si **comunicarea** intre toate componentele reformei curriculare. **Caracterul interdisciplinar, modular si integrat** al continuturilor educationale mentine deschiderea permanenta a procesului de reforma curriculara .Continuturile educationale trebuie sa aiba un caracter din ce in ce mai **flexibil** pentru a putea primi, selecta si prelucra noile informatii, cu privire la transformarile petrecute pe plan stiintific, tehnologic, cultural, educational. Metodologia didactica si educationala trebuie sa devina din ce in ce mai activ-participativa, pentru a putea antrena subiectii educationali la descoperirea cunostintelor, la prelucrarea personala si redarea originala a acestora, la dezvoltarea propriei lor personalitati

EDUCAȚIA PERMANENTĂ

- VI.REFORMA CURRICULARA TREBUIE CONCEPUTA SI APLICATA IN INTERDEPENDENTA CU REALIZARILE EDUCATIEI PERMANENTE - reprezinta principiul care realizeaza cea mai mare deschidere a reformei curriculare catre educatia continua, catre formarea permanenta, pe parcursul intregii vietii.Educatia permanenta implica atât educatii cât si educatorii, atât continuturile educationale cât si formele de educatie, atât factorii de decizie cât si cei de realizare a procesului educational.

FACTORII DETERMINANTI AI REFORMEI CURRICULARE

- **FACTORII DETERMINANTI AI REFORMEI CURRICULARE SUNT:**
- 1. EVOLUTIA SOCIETATII SI A VALORILOR care se caracterizeaza prin :a.trecerea de la elitism la egalitarism(de la scoala pentru elite la scoala pentru toti);b.de la recomandare la eficacitate(de la pedagogia filozofica la pedagogia experimentală);c.de la pedagogia statica la pedagogia dinamica(de la metode expositive la metode activ-participative).
- 2. EVOLUTIA ECONOMICA SI EXIGENTELE MUNCII marcate de trecerea de la societatea industriala si post -industrială la societatea informatizata.
- 3. EVOLUTIA POLITICA a societatii omenesti de la centralizare spre descentralizare. **Centralizarea** din societatea comunista s-a reflectat in determinarea directa a educatiei de catre politic, in reproducerea la scara sistemului educational a concepiei autoritariste de conducere, in copierea metodelor de constrângere folosite pe plan politic in relatiile dintre actorii scenei politice etc. Societatea capitalista formata sau in formare se caracterizeaza printr-un proces evident de **descentralizare**, care pe plan educational se manifesta in autonomia relativa a acestui subsistem al societatii, in ceea ce priveste conducerea, gestionarea resurselor umane, materiale si financiare si traducerea in fapt a reformei curriculare.

FACTORII DETERMINANTI AI REFORMEI CURRICULARE

- 4.EVOLUTIA CUNOSTINTELOR SI A CULTURII se refera la cantitatea de cunostinte dar si la calitatea acestora, la dinamica prioritatilor educationale si la metodologia transpunerii didactice. CULTURA insasi a cunoscut un proces de trecere de la acumulare la sistematizare si structurare, de la caracterul predominant cantitativ la cel predominant calitativ. Pentru a se dezvolta curriculum -ul educational trebuie sa reflecte tendintele evolutive ale culturii dar si legitatile specifice disciplinelor de invatamânt, caracteristicile de vârstă si individuale ale subiectilor educationali. Metodologia transpunerii didactice se deplaseaza spre metodele activ-participative, spre combinatia de metode, spre diferentierea si personalizarea strategiilor didactice si educationale.
- 5.EVOLUTIA STIINTELOR EDUCATIONALE de la etapa filozofica, spre cea experimentală, de la caracterul predominant static la cel predominant dinamic este calea de urmat si pentru sistemul educational propriu-zis in ceea ce priveste obiectivele, continuturile si strategiile didactice. **Operationalizarea obiectivelor** didactice, adaptarea si **flexibilizarea** continuturilor educationale, elaborarea unor **strategii didactice eficiente** sunt modalitati de transpunere in practica educationala a cercetarii stiintifice, educationale si didactice.

DIRECTIILE DE REFORMA ALE INVATAMÂNTULUI ROMÂNESC

- Cercetarea pedagogica initiata de organisme specializate de cercetare, de universitati, de organisme cu caracter decizional si desfasurata pe scena educatiei aplicate in scolile de diferite nivele din România a pus in evidenta urmatoarele directii de reforma a invatamântului românesc:
- 1. **Reducerea incarcarii programelor** de invatamânt si **compatibilizarea europeana** a curriculum-ului;
- 2. Convertirea invatamântului românesc dintr-un invatamânt reproductiv intr-unul in esenta **creativ** si reamplasarea cercetarii stiintifice la baza studiilor universitare.
- 3. Generalizarea **comunicatiilor electronice**;
- 4. Crearea unui **parteneriat** si in general a unei noi interactiuni intre scoala si universitate pe de o parte si mediul economic, administrativ si cultural pe de alta parte.
- 5. **Managament** orientat spre **competitivitate si performanta** distantat de populism si centralism

1. Reducerea incarcarii programelor de invatamânt si compatibilizarea europeana de curriculum

-
- Invatamântul românesc in perioada comunista in special si-a dezvoltat **caracterul predominant cantitativ**, prin incarcarea programelor, a manualelor si cursurilor cu o mare cantitate de cunostinte, redade in modalitati greoaie de prezentare, incalcând de multe ori particularitatile de varsta si individuale ale educatilor. Incarcarea programelor de invatamânt a fost solutia gasita de organismele politice ale vremii la explozia informationala prezenta si la noi fiind dependenta in acelasi timp de limitele dotarii tehnice a invatamântului .
- Reducerea incarcarii programelor de invatamânt declansata dupa decembrie 1989 nu inseamna introducerea unei cantitati mai mici de cunostinte ci **restructurarea curriculum-ului** in asa fel încât sa fie selectate cunostintele esentiale, ideile ancora, cu o capacitate mare de proliferare, de generare de noi idei si cunostinte. Modalitatile prin care se pot introduce noi cunostinte nu sunt cele liniare folosite in mod abuziv pâna acum ci, cele de **organizare interdisciplinara, modulara si de integrare** a continuturilor invatamântului.

Compatibilizarea europeana de curriculum

- Compatibilizarea europeana a curriculum-ului se refera la introducerea disciplinelor de invatamânt, a continuturilor educationale, a tehnologiei didactice compatibile care sa raspunda unor **cerinte comune ale globalizarii lumii** in care traim. Societatea umana devine din ce in ce mai globala, atât din punct de vedere a problemelor cât si din punct de vedere a solutiilor la aceste probleme. Saracia tarilor din Africa sau America latina afecteaza cele mai bogate tari ale lumii, iar acestea sunt in situatia de a gasi solutii sa transfere o parte din bogatia lor catre cele mai innapoiate societati. Daca in alte epoci istorice in Africa sau in America latina s-au dezvoltat civilizatii superioare celor din Europa sau din America de Nord, in prezent aceste civilizatii datorita jocurilor istoriei au fost dominate, cucerite sau distruse de noile puteri, de noile religii si civilizatii.

2. Convertirea invatamântului românesc dintr-un invatamânt reproductiv într-unul în esență creativ și reamplasarea cercetării științifice la baza studiilor universitare

- Invatamântul românesc este încă predominant reproductiv din mai multe considerente: exterioare sistemului de învățământ sau interne și specifice acestuia. Considerentele exterioare sistemului de învățământ sunt de natură **politică** în primul rând și implicit de politică a învățământului. Acestea pornesc de la viziunea generală **constrângătoare și treptat dictatorială** a comunismului asupra societății și a educației concretizându-se în forme și modalități de comportament de supunere, subordonare, copiere, **reproducere**, care s-au perpetuat până în prezent. În învățământ, stilul de conducere dictatorial de la nivelul societății s-a reprodus în general automat dar și intenționat în conducerea de tipul DIXIT MAGISTER. Constrângerile de natură economică, culturală, educațională reproduc în lanț constrângerile politice

Convertirea invatamântului românesc dintr-un invatamânt reproductiv intr-unul in esenta creativ si reamplasarea cercetarii stiintifice la baza studiilor universitare

- Dupa decembrie 1989 invatamântul românesc a ramas predominant reproductiv datorita **prelungirii mentalitatilor autoritariste pe de o parte si a celor pasiviste pe de alta parte**, atât la nivelul societatii cât si al sistemului educational. Democratia este considerata cea mai buna dintre toate lumile posibile dar este si cel mai dificil de realizat. Trecerea de la un tip de invatamânt reproductiv la unul creativ se realizeaza pe mai multe planuri: **a. didactic** propriu-zis ; **b. educational**; **c. managerial** etc. Din punct de vedere didactic invatamântul de tip creativ se refera la toate componentele procesului de invatamânt : obiective, continuturi, strategii didactice. **Obiectivele creative** sunt cele de formare si dezvoltare a personalitatii autonome, creative si responsabile. **Continuturile didactice** sunt creative in masura in care sunt actualizate pentru a putea reflecta noile descoperiri stiintifice, tehnologice, culturale dar si in functie de capacitatea acestora de a stimula subiectii educationali. **Strategiile didactice** creative sunt cele predominant activ-participative, de activizare a mecanismelor de cautare a informatiei de catre elevi, de selectie a acesteia in mod critic, de redare a celor mai eficiente mesaje educationale. Pe **plan educational** invatamântul de tip creativ se refera la imbinarea educatiei formale cu educatia non-formala si informala, la iesirea din spatiile educationale clasice si valorificarea la maxim a spatiilor educationale non-conventionale.
- Din punct de vedere managerial invatamântul poate fi creativ daca este in mod real descentralizat, pentru a raspunde solicitarilor reale ale zonei administrativ-teritoriale respective si daca aplica in mod consecvent si autentic principiile si mecanismele conducerii democratice.

3. Generalizarea comunicatiilor electronice

- 3. *Generalizarea comunicatiilor electronice* este o directie de reforma cu caracter predominant tehnologic dar care antreneaza intreg procesul educational conducând in final la schimbarea culturii de tip verbal-discursiv intr-o cultura imagistic-digitala.
- Rolul comunicatiilor electronice si al generalizarii lor in invatamânt este de a reduce distantele intre momentul descoperirilor stiintifico-tehnice si culturale si momentul aplicarii lor in invatamânt, de a strânge legaturile intre beneficiarii sistemului educational din intreaga lume, de a creste caracterul creativ-activ al procesului educational. Dar pentru a se realiza in practica generalizarea comunicatiilor electronice sunt necesare conditii cum ar fi :dotarea tuturor claselor, a scolilor de la sate si orase cu calculatoare, cu programe informatice moderne, cu internet, pregatirea formatorilor pentru a utiliza mijloacele informatice, adaptarea lectiilor la tehnologia electronica. Comunicatiile electronice deschid calea catre o noua societate mai dinamica si mai flexibila, catre o noua lume a interdependentelor, a schimburilor permanente, a edificarii unui nou tip de om : omul generator de informatie si cunoastere. Dar generalizarea comunicatilor electronice nu trebuie sa conduca la anularea celorlalte mijoace de comunicare deoarece in acest fel își manifesta propriile limite .

4. Crearea unui parteneriat si in general a unei noi interactiuni intre scoala si universitate pe de o parte si mediul economic, administrativ si cultural pe de alta parte.

- *Parteneriatul educational este conceptul care reflecta o noua relatie atât exterioara scolii cu mediul socio-economic, cât si interna între profesori, elevi, alti factori educativi antrenati in procesul educational. **Pedagogia moderna actuala** sustine necesitatea scoaterii scolii din izolare, a coborârii ei din turnul de fildes din ce in ce mai aproape de oameni, de societate, de comunitatea locala economica, administrativa, culturala. Misiunea educatiei si a scolii a fost dintotdeauna sa raspunda necesitatilor de dezvoltare economica si cuturala a societatii respective. Cu atât mai mult pe masura ce societatea umana a evoluat, **a crescut viteza de productie a schimbarilor**, s-a accentuat interactiunea între factorii dezvoltarii, scoala dobândind un rol din ce in ce mai important. Societatea moderna, a democratizarii a solicitat o **educatie si o scoala din ce in ce mai democratica**, din ce in ce mai aproape de actiunea concreta si eficienta. Caderea comunismului in tarile din estul Europei a antrenat procesul de **descentralizare** politica, economica si implicit culturala si educationala. Realizarea efectiva a descentralizarii se poate obtine prin **cresterea rolului agentilor economice, administrative si educationale locale** dar si a interactiunii între ele. Elaborarea proiectului curricular de catre scolile de diferite nivele, dezbaterea si negocierea acestuia cu societatile economice, cu institutiile administrative, cu forurile de cultura locale sunt modalitati de infaptuire a parteneriatului educational in beneficiul comunitatii locale respective .*

*5. Management orientat spre competitivitate si performanta **distantat de populism si de centralism.***

- In istoria societatii omenesti conducerea a coborât- putem spune- de la zei si regi catre oameni cunoscând tendinte de trecere de la puterea absoluta la puterea relativa de la centralizare la descentralizare, de la forta la ratiune si eficienta. Societatea moderna a introdus conceptul de management, el insusi traversând etape diferite :
- **a. managementul clasic** -in care managerul era considerat **creierul** organizatiei, responsabilitatea individuala era crescuta, iar organizatia se caracteriza prin **ordine si disciplina**;
- **b. managementul stiintific** -caracterizat prin **rationalizarea si eficienta fortei de munca** dar si prin perceperea angajatilor ca unelte ;
- **c. birocratia** -caracterizata prin reguli stricte, abilitati tehnice impersonale, **centralizarea puterii** la vârful organizatiei

5. Management orientat spre competitivitate si performanta distantat de populism si de centralism

- **d. miscarea resurselor umane** -care sustine **stiluri manageriale participative** si orientate spre nevoile angajatilor;
- **e. scoala calitatilor** -care explica eficienta organizationala prin **calitatile personale** ale managerilor;
- **f. abordarile si teoriile sistemice** -care analizeaza organizatia ca un sistem deschis cu **intrari** (personal, energie, materii prime, informatie, bani) **prelucrari si iesiri**(produse, servicii, informatie).
- **g. abordarea contextuala** s-a dezvoltat de la teoriile sistemice sustinând ca cel mai bun stil de conducere depinde de cerintele situatiei concrete. Aceasta conceptie se caracterizeaza prin urmatoarele: **designul organizational** (tipul, forma stilul concret de management) depinde de **factorii interni si externi**; cei mai importanti parametri situationali sunt **mediul extern, tehnologia, competentele si motivatia personalului**; activitatea manageriala trebuie sa raspunda nu numai cerintelor impuse de **realizarea sarcinilor ci si nevoilor persoanelor si grupurilor din organizatie**.

MANAGEMENTUL EDUCAȚIONAL

- **MANAGEMENTUL** este o activitate complexa de organizare, motivare, conducere si control al unui proces cu scopul obtinerii unor rezultate competitive si performante. Aplicat procesului educational management inseamna **adaptarea** conceptiei moderne de management la mediul educational concret, folosirea celor mai **eficiente metode si mijloace didactice si educationale**, dezvoltarea **motivatiei intrinseci a partenerilor educationali**, dezvoltarea **competentelor si integrarea cu succes in mediul socio-economic** .

IDEALUL EDUCAȚIONAL

- Conceputa in acest fel reforma curriculara poate fi atins idealul educational prevazut in LEGEA INVATAMÂNTULUI din 1995, titlul I art.3(2).
- IDEALUL EDUCATIONAL al scolii românești consta in dezvoltarea **libera, integrala si armonioasa** a individualitatii umane in **formarea personalitatii autonome si creative**. Invatamântul are ca finalitate formarea personalitatii umane prin:
 - **a. insusirea cunostintelor** stiintifice, a valorilor culturale nationale si universale;
 - **b. formarea capacitatilor** intelectuale, a disponibilitatilor afective si a abilitatilor practice prin asimilarea de cunostinte umaniste stiintifice, tehnice si estetice;
 - **c. asimilarea tehnicilor** de munca intelectuala necesare instruirii si autoinstruirii pe termen lung;

IDEALUL EDUCAȚIONAL

- **d. educarea spiritului**, respectarea drepturilor si libertatilor fundamentale ale omului ale demnitatii si tolerantei, al schimbului liber de opinii.
- **e. educarea sensibilitatii** fata de problematica umana, fata de valorile moral-civice a respectului pentru natura si mediul inconjurator.
- **f. dezvoltarea armonioasa** a individului prin educatie fizica, educatie igienico-sanitara si practicarea sportului;
- **g. profesionalizarea tinerei generatii** pentru desfasurarea unor activitati utile, producatoare de bunuri materiale si spirituale

REFORMA CURRICULARA II

PRINCIPII,
DIMENSIUNI DE
NOTATE ALE
CURRICULUMULUI

PRINCIPII

- **Noul curriculum** care redă în mod plenar reforma curriculară din România se elaborează după următoarele condiții cu caracter de *principii*:
- 1. să reflecte **idealul educational** al școlii românești;
- 2. să reflecte **caracteristicile de vârstă** ale subiecților educaționali corelate cu principiile de **psihologie a învățării**;
- 3. să reflecte **dinamica valorilor socio-umane** specifice unei **societăți deschise și democratice**;
- 4. să stimuleze dezvoltarea unei **gândiri critice și creative**;
- 5. să-i ajute pe elevi să-și descopere **disponibilitățile** și să le **valorifice** la maxim în folosul lor și al societății.

IDEALUL EDUCATIONAL

- 1. Idealul educational al școlii românești este **dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a personalității umane autonome și creative** și se realizează prin intermediul a șapte componente **informative și formative** în care pot fi identificate obiectivele cognitive, afective, psiho-motorii și volitiv-caracteriale ale noului curriculum.
- Din punct de vedere **cognitiv** noul curriculum își propune însușirea acelor **cunoștințe** științifice, acelor valori naționale și universale capabile să dezvolte **capacitățile** intelectuale, disponibilitățile afective și abilitățile practice superioare.
- Din punct de vedere **afectiv** noul curriculum are misiunea de a conduce la cultivarea **sensibilității** față de problematica umană, față de **valorile moral-civice**, față de respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.
- Din punct de vedere **psiho-motor** curriculum-ul reformei are rolul de a dezvolta acele **deprinderi, priceperi și abilități** necesare instruirii și auto-instruirii pe termen lung, **calificării** și **profesionalizării** corespunzătoare aptitudinilor și capacităților, intereselor și aspirațiilor elevilor.
- Din punct de vedere **volitiv-caracterial** reforma curriculară subliniază necesitatea dezvoltării acelor **structuri caracteriale echilibrate, voluntare, puternice puse în slujba adevărului, binelui și dreptății**

Noul curriculum pentru a fi eficient trebuie să respecte particularitățile de vârstă ale subiecților educaționali corelate cu principiile de psihologie a învățării

- Particularitățile de vârstă reprezintă **trăsăturile cognitive, afective și volitiv-atitudinale comune** unei categorii de vârstă dezvoltate ca urmare a interacțiunii între condițiile genetice, de mediu și educaționale ale reprezentanților acelei vârste. Psihologia dezvoltării și a vârstelor a pus în evidență existența stadiilor de vârstă, a etapelor de dezvoltare ontogenetică a persoanei pe parcursul vieții sale. Aceste etape de vârstă se caracterizează atât prin aspecte comune fiecărei vârste cât și prin aspecte diferite în cadrul fiecărei vârste. Dacă aspectele comune unei categorii de vârstă formează particularitățile de vârstă aspectele diferite din cadrul aceleiași vârste reprezintă particularitățile individuale ale membrilor vârstei respective.
- În acest fel s-au diferențiat vârsta de 1 an, etapa între 1 și 3 ani , etapa între 3 și 6 ani în perioada preșcolară. În perioada școlarității s-au diferențiat școlaritatea mică, între 6(7) ani și 10(11) ani , școlaritatea mijlocie între 10(11) ani și 14(15) ani și școlaritatea mare între 14(15) ani și 18(19) ani.

PARTICULARITĂȚI DE VÂRSTĂ +PSIHOLOGIA ÎNVĂȚĂRII

- Elaborarea noului curriculum trebuie să respecte tipul de **gândire concretă** specifică școlarității mici, să se adapteze **gândirii concret-abstracte** specifică școlarității mijlocii și tipului de **gândire abstractă** specifică școlarității mari. Din punct de vedere afectiv noul curriculum are rolul de a **dezvolta sensibilitatea** specifică fiecărei vârste de a contribui la creșterea **stabilității afective** în perioada preadolescenței, de a stimula **configurarea propriei identități** în perioada adolescenței.
- Deprinderile, priceperile și abilitățile specifice fiecărei vârste sunt rezultatul selecției și organizării celui mai eficient curriculum, cu caracter practic-aplicativ, fără ca acesta să fie rupt de aspectele sale teoretice.
- Formarea și dezvoltarea trăsăturilor de voință și caracter reprezintă o categorie de obiective neglijate de școala românească actuală, considerate realizate în mod implicit prin intermediul celorlalte obiective. Această concepție a condus la efectele pe care le-am constatat: **lipsa de inițiativă, de rezistență la efort și stress, dificultățile de adaptare la schimbare a subiecților educaționali și a absolvenților școlii românești**. Pentru a contracara aceste efecte negative este absolut necesar ca școala românească să-și propună în mod explicit obiective volitiv-caracteriale, să le dimensioneze corespunzător vârstei și posibilităților subiecților educaționali, să le urmărească în mod sistematic și să le evalueze corespunzător.

3.Reflectarea dinamicii valorilor socio-culturale specifice unei societati deschise si democratice

- O societate deschisa este o societate de tip capitalist in care au loc **schimburi** pe toate planurile : economic, politic, social,cultural si educational potrivit legitatilor **comunicarii libere**, dupa mecanismele **autoreglarii**, ca un adevarat **sistem deschis**. Dar pentru ca o societate sa devina cu adevarat deschisa este necesar ca ea sa functioneze normal in asa fel încât subsistemele sale sa intre in interactiune unele cu altele si sa se armonizeze in intregul sistemului.
- Societatea româneasca de tip **comunist** a fost una dintre cele mai **inchise** societati posibile, dictatoriala, dirijata de la centru in care **mecanismele autoreglarii erau puternic dereglate**. Ca urmare rasturnarea societatii comuniste a avut un caracter stringent fiind realizata printr-o **revolutie violenta**. Dar daca revolutia are menirea de a schimba brusc orânduirea de stat, o alta organizare societala nu se produce printr-o miscare de tip revolutionar ci printr.un **proces de reforma de lunga durata**. Aceasta reforma are drept coloana vertebrala un nou sistem de valori, specific noii societati. O SOCIETATE DESCHISA SI DEMOCRATICA are in centrul atentiei sale valorile participarii individuale ci creative la edificarea sa a majoritatii membrilor societatii ,valorile initiativei economice, ale pietii de capital, ale eficientei si competitivitatii, ale bunastarii si performantei, ale schimbului eficient intre subsistemele sale. Rolul educatiei si scolii este de a raspunde cerintelor sociale, de a pregati, califica si profesionaliza personalul pentru o noua economie, pentru o noua societate.

4. Noul curriculum trebuie sa stimuleze dezvoltarea unei gândiri critice si creative

- Daca societatea **comunista** si implicit scoala comunista au stimulat si chiar au impus dezvoltarea unei **gândiri pasiviste, de supunere si subordonare** societatea noua de tip **capitalist** trebuie sa stimuleze dezvoltarea unei **gândiri critice si creative** capabila sa transforme si sa perfectioneze continuu intr-o circularitate permanenta societatea. Gândirea critica si creativa se realizeaza cu ajutorul tuturor componentelor curriculum-ului: obiective, continuturi, strategii didactice si educationale. Continuturile educationale **interdisciplinare si transdisciplinare** sunt cele care stimuleaza dezvoltarea operatiilor mintale necesare compararii cunostintelor, selectarii aspectelor esentiale de cele neesentiale, intelegerii legatilor specifice unui domeniu sau comune unor domenii diferite de cunoastere si actiune. **Strategiile didactice de tip democratic, activ-participative** bazate pe conversatia euristica, pe dezbatere, problematizare, ludice sunt capabile sa dezvolte structurile mintale cognitive de transformare, prelucrare si redare originala a informatiei. **Gândirea critica si creativa** reprezinta un obiectiv complex al noului curriculum care este in strânsa legatura cu formarea unei **personalitati puternice, creative, deschise** catre nou si performanta.

5. Noul curriculum trebuie sa-i ajute pe elevi sa-si descopere disponibilitatile si sa le valorifice la maximum in folosul lor si al societatii.

- Atunci când cunostintele nu sunt date gata prelucrate de catre profesor, când educatii sunt considerati subiecti ai educatiei, fiind implicati in descoperirea cunostintelor impreuna cu profesorul, când sunt orientati, sustinuti si monitorizati permanent de catre acesta își pot descoperi mai usor propriile disponibilitati, pe care sa le valorifice la maximum. Pentru aceasta elevul trebuie sa fie in centrul atentiei, **scoala trebuie sa fie centrata pe elev**, sa nu fie rupta de viata si de realitate. **Diferentierea rolurilor profesorului** se face in strânsa legatura cu diferentierea metodelor de lucru, a mijloacelor folosite, dar si cu participarea din ce in ce mai activa a elevilor la **autocunoasterea** lor, la **descoperirea aptitudinilor si capacitatilor proprii la dezvoltarea intereselor si aspiratiilor**.

II DIMENSIUNILE DE NOUȚATE ALE CURRICULUM-ULUI NATIONAL

- Consiliul National pentru curriculum a identificat si elaborat 7 dimensiuni de noutate ale curriculum-ului national. Acestea sunt :
- ***1. Plasarea invatarii ca proces in centrul demersului scolar;***
- ***2. Orientarea invatarii spre formarea de capacitati si atitudini prin folosirea strategiilor participative in activitatea didactica;***
- ***3. Diferentierea ofertei de invatare pentru fiecare elev;***
- ***4. Adaptarea continuturilor invatarii la realitatea contemporana, la preocuparile, interesele si aptitudinile elevului;***
- ***5. Introducerea unor noi modalitati de selectie si organizare a continuturilor care sa asigure invatarea potrivit principiului NU MULT CI BINE.***
- ***6. Realizarea unor parcursuri scolare individualizate, motivante pentru elevi, orientate spre noutate si spre împlinire personala.***
- ***7. Responsabilizarea agentilor educationali.***

1 PLASAREA ÎNVĂȚĂRII ÎN CENTRUL DEMERSULUI ȘCOLAR

- 1 Reforma curriculară este centrată pe elev și pe învățare nu pe profesor și pe predare. Aceasta nu înseamnă ruperea predării de învățare ci **deplasarea accentului de pe acțiunea profesorului de predare pe cea a elevului de asimilare a cunoștințelor, de înțelegere a acestora, de formare a priceperilor și abilităților, de dezvoltare a capacităților și a atitudinilor superioare**. Conceptul de învățare trebuie repus în drepturile sale și valorificat la maxim. Învățarea nu înseamnă memorarea de cunoștințe prin repetare mecanică și reproducerea lor în aceeași formă, învățarea implică procesul de **transformare a informațiilor în cunoștințe**, prin interiorizarea lor, prin **trecerea de pe plan extern pe plan intern** devenind din cunoștințe pentru alții cunoștințe pentru sine.
- De asemenea învățarea nu se desfășoară doar pe plan **cognitiv** ci pe toate celelalte planuri: **afectiv, volitiv, caracterial, comporamental**. Aceste semnificații diverse ale învățării pot fi aplicate în procesul educațional prin determinarea clară a obiectivelor afective, volitiv-caracteriale și comportamentale ale educației. Obiectivele afective se referă la **modelarea** afectivității subiecților educaționali, la stăpânirea emoțiilor, la dezvoltarea sentimentelor superioare, la dezvoltarea pasiunilor pentru știință, tehnică, cultură în general. Obiectivele volitiv-caracteriale se referă la formarea și dezvoltarea acelor structuri volitive care să-l ajute pe subiectul educațional **să depășească dificultățile, să-l ajute să facă efort, să-i dezvolte trăsăturile de caracter puternice, echilibrate, umaniste**.

1 PLASAREA INVATARII IN CENTRUL DEMERSULUI SCOLAR

- Obiectivele comportamentale se refera la formarea si dezvoltarea **deprinderilor, a priceperilor, a abilitatilor, a comportamentului in general, eficient, matur si echilibrat**. Toate aceste tipuri de învățare se realizeaza prin tehnici, metode si procedee diferite, aplicate în situatii diferite de invatare, in mod diferentiat in functie de subiectii educationali carora li se adreseaza. Daca invatarea cognitiva a fost predominanta pâna in prezent atât ca obiectiv, cât si ca tip de invatare, celelalte tipuri de invatare au fost neglijate. Învatarea afectiva, volitiv-caracteriala, comportamentala reprezinta tipuri de **învatare pe baza de model**, dezvoltate cu ajutorul conversatiei, a dezbaterii, a convingerii, a problematizarii, a jocului de rol in general a metodelor activ-participative

2.ORIENTAREA INVATARII SPRE FORMAREA DE CAPACITATI SI ATITUDINI, PRIN FOLOSIREA STRATEGILOR PARTICIPATIVE IN ACTIVITATEA

DIDACTICA.

- Învatamântul modern își pierde treptat caracterul reproductiv, orientat spre însușirea de cunoștințe, devenind din ce în ce mai creativ și activ, centrându-se pe **dezvoltarea capacităților** care sunt **structuri complexe de cunoștințe, aptitudini și abilități** dar și pe dezvoltarea **atitudinilor superioare** de receptivitate, de prelucrare personală și de redare originală a cunoștințelor asimilate. Dacă până în clasa a X-a reforma curriculară din învățământul românesc sublinuăza necesitatea formulării clare a **obiectivelor educaționale** și **dezvoltarea capacităților** subiecților educaționali, clasele mari de liceu sunt menite de a dezvolta **competențele și performanțele acestora adică structurile active, ale personalității** caracterizate prin **eficiență și rezultate superioare**.
- Teoria inteligențelor multiple elaborată de GARDNER susține existența unui mare număr de tipuri de inteligență, în domenii noi cum ar fi : inteligența muzicală, interpersonală, intrapersonală, naturistă, deschizând calea spre alte noi tipuri de inteligență în funcție de domeniul de activitate respectiv. Teoriile actuale ale personalității arată ca **omul fără calități nu există**, fiecare persoană având anumite calități în funcție de interacțiunea specifică dintre moștenirea sa genetică, mediul în care s-a dezvoltat și educația sa. Ca urmare rolul educației și al școlii este de a identifica înclinațiile aptitudinale ale subiecților educaționali, de a stimula formarea structurilor complexe de personalitate bazate pe aceste aptitudini, de a orienta subiecții educaționali către acele domenii de activitate unde aceștia pot obține rezultate superioare și succese, potrivit intereselor și aspirațiilor proprii.

SĂ PORNIM DE LA COPIL

- **Pedagogia moderna** a demonstrat eficiența tehnologiei educaționale activ-participative pentru atingerea noilor obiective ale școlii moderne. Formarea capacităților, dezvoltarea competențelor și obținerea de performanțe se pot realiza prin aplicarea metodelor cum ar fi conversația euristica, problematizarea, demonstratia, jocul de rol, dezbaterile, prin tehnici complexe de stimulare a creativității individuale și de grup a subiecților educaționali. Orientările pedagogice intuiționiste, pragmatiste, școlile pedagogice unite sub denumirea generică SĂ PORNIM DE LA COPIL au susținut necesitatea aplicării în învățământ a principiului de descoperire a cunoștințelor pornind de la acțiunea concretă, traversând etapele reprezentării, ale gândirii concrete și în final ajungând la gândirea abstractă în unitate cu limbajul abstract. Relația între concret și abstract în cunoaștere se deplasează către una sau alta dintre componente în funcție de nivelul de vârstă și particularitățile individuale ale subiecților educaționali. Circularitatea acțiune-gândire-acțiune este cea care explică în mod eficient formarea capacităților, a abilităților și a atitudinilor complexe în procesul educațional.

3.DIFERNTIEREA OFERTEI DE INVATARE PENTRU FIECARE ELEV

- 3.DIFERNTIEREA OFERTEI DE INVATARE PENTRU FIECARE ELEV nu inseamna fragmentarea continuturilor educationale ci adaptarea acestora la particularitatile de vârstă și mai ales individuale ale subiecților educaționali. Din punct de vedere **psihologic** această cerință este susținută de dezvoltarea relativ inegală a subiecților educaționali de aceeași vârstă, în funcție de **interacțiunea concretă dintre ereditatea genetică mediul de dezvoltare și educația acestora**. Această configurație particulară a personalității fiecărui elev trebuie să fie în centrul procesului educațional, prin cunoaștere și acțiune în așa fel încât structurile psihice ale copilului să primească cele mai adecvate cunoștințe pentru a se dezvolta, cele mai eficiente stimulări pentru a se orienta către domeniul de activitate unde poate obține cele mai bune rezultate.
- Diferențierea ofertei de învățare se poate realiza din punct de vedere **pedagogic** prin curriculum-ul la decizia școlii, prin disciplinele optionale, prin intermediul manualelor alternative, cu ajutorul sarcinilor de lucru individualizate, a fișelor de lucru, a lucrului individual și pe grupe etc. Regiunile diferite de dezvoltare socio-economică, școli diferite în ceea ce privește profilul și specializarea lor, clase diferite în cadrul aceleiași școli asigură oferte diferite din punct de vedere educațional.

4.ADAPTAREA CONTINUTURILOR INVATARII LA REALITATEA COTIDIANA, LA PREOCUPARILE, INTERESELE SI APTITUDINILE ELEVULUI

- Educatia si scoala moderna trebuie sa coboare in realitatea concreta si imediata, sa participe in « agora » sau piata publica la transformarea benefica a lumii si a societatii. Cercetarile psiho-pedagogice contemporane au aratat ca cea mai eficienta investitie a unei societati este **investitia in educatie**, in asa fel incat aceasta sa poata raspunde solicitarilor crescande ale societatii, Daca societatea contemporana este o **societate a cunoasterii si a actiunii eficiente** scoala este chemata sa pregateasca viitorii profesionisti pentru cunoastere si actiune eficienta. Deoarece societatea ca sistem se dezvolta cu un oarecare avans fata de educatie si scoala este necesar ca **subsistemul educational sa raspunda permanent solicitarilor societatii dar in acelasi timp sa si stimuleze dezvoltarea societatii ca intreg**. In relatia societate - sistem educational trebuie sa avem permanent in vedere *circularitatea dintre* e/le Interesele si aptitudinile elevilor trebuie dezvoltate in directia in care societatea are nevoie iar aceasta trebuie sa investeasca tot mai mult in dezvoltarea capacitatilor si atitudinilor superioare ale subiectilor educationali.

5. INTRODUCEREA UNOR NOI MODALITATI DE SELECTIE SI DE ORGANIZARE A CONTINUTURILOR EDUCATIONALE POTRIVIT PRINCIPIULUI NU MULT CI BINE.

- Planurile de învățământ și programele analitice din învățământul românesc sunt considerate din punct de vedere **cantitativ supraîncărcate** având un exces de cunoștințe, care de multe ori se repetă depășind nivelul admis al redundanței didactice. Excesul cantitativ al conținuturilor educationale se explică prin **caracterul monodisciplinar** al acestora, prin **dotarea tehnică deficitară a procesului educational** care nu permite susținerea cu tehnici, metode și procedee adecvate și moderne organizarea și desfășurarea eficientă a învățării și educației. Ca urmare aspectele cantitative deficitare ale conținuturilor educationale se reflectă în calitatea deficitară a acestor conținuturi potrivit relației logice între cantitatea și calitatea conținutului învățământului. Creșterea eficienței cantitative și calitative a conținuturilor învățământului se realizează nu prin reducerea volumului de cunoștințe transmise ci prin aplicarea de noi metode de selecție, de organizare și desfășurare a procesului educational

ETAPELE EVALUĂRII CONȚINUTURILOR

- Continuturile educationale pentru a fi eficiente trebuie sa parcurga mai multe etape in elaborarea lor: a.**evaluarea continuturilor existente** care consta in eliminarea continuturilor îmbatrânite, depasite, inadecvate atunci când apar dezacorduri evidente, intre vechile cunostinte si noile achizitii ale stiintei, tehnicii, culturii;b.**inventarierea surselor generatoare de noi continuturi** educationale cum ar fi evolutia stiintelor exacte, a tehnicii si tehnologiei, a stiintelor socio-umane, a culturii, aspiratiile tineretului, dezvoltarea sportului si turismului, cercetarea pedagogica, problematica lumii contemporane,c.**stabilirea criteriilor pentru selectionarea si organizarea continuturilor** in lumina finalitatilor si obiectivelor educationale in acord cu principiile didactice si stiintifice;d.**selectia si organizarea continuturilor** in functie de obiectivele si de criteriile acceptate,de structurile invatamântului si de achizitiile stiintei educationale in forme modularizate, interdisciplinare,transdisciplinare .
- Toate etapele elaborarii continuturilor educationale trebuie sa se supuna principiului imbinarii eficiente intre cantitatea de cunostinte selectate si calitatea acestor cunostinte

6.REALIZAREA DE PARCURSURI INDIVIDUALIZATE, MOTIVANTE PENTRU ELEVI, ORIENTATE SPRE INOVATIE SI SPRE ÎMPLINIRE PERSONALA.

- Aceasta dimensiune de noutate a curriculum-ului se poate realiza prin **curriculum la decizia scolii, prin modularizarea continuturilor, prin noi obiective afectiv-atitudinale si volitiv-caracteriale** ale procesului educational. Ea este imperios necesara datorita descentralizarii invatamântului, **datorita cresterii rolului regiunii de dezvoltare, al scolii, al managerilor locali a partenerilor educationali.** Elevul cu adevarat in centrul procesului educational este un subiect educational care in relatie cu partenerii sai educationali :profesori, parinti, colegi , agentii economice este **devotat educatiei** capabil sa **decida asupra celui mai bun parcurs individual** de calificare si profesionalizare asumându-si **efortul dar si riscul.** ÎMBINAREA INOVATIEI SI A ÎMPLINIRII INDIVIDUALE sa poate realiza prin colaborarea intre metodologia creativa si obiectivele afectiv-atitudinale ale procesului educational. A învăța pentru sine ,pentru propria persoana si personalitate, pentru a obtine o calificare si profesionalizare superioare si generatoare de satisfactii reprezinta coloana vertebrala a unui parcurs scolar motivant si individualizat.

6.RESPONSABILIZAREA AGENTILOR EDUCATIONALI

- Într-o noua societate de tip capitalist si într-o noua reforma curriculara vorbim nu numai despre agenti economici ci si despre **agenti educationali** Acest nou concept semnifica **managementul propriu si gestiunea eficienta a tuturor resurselor :umane, financiare,materiale ,de timp** etc de la nivelul unitatilor educationale locale: formale,non-formale si informale care se pot numi agenti educationali.Agentii educationali cum ar fi scoli de diferite nivele si profile,cluburi literare, case ale copiilor si tinerilor ,mass-media au rolul de a interactiona mai mult intre ele ,de a-si unifica actiunile sub directia unor finalitati educationale comune ,bazate pe *pricipii economice moderne ca initiativa, inovatia ,performanta* in unitate cu principiile morale ca **responsabilitatea, corectitudinea ,increderea** in puterea de transformare a educatiei.Societatea româneasca are mai multa nevoie decât de orice de **o noua ierarhie de valori** cladita pe adevar,bine si frumos dar care sa nu repete triada antica ci sa fie aplicata realitatii actuale .

DIMENSIUNILE DE NOUTATE ALE CURRICULUMULUI

- DIMENSIUNILE DE NOUTATE ALE CURRICULUM-ULUI NATIONAL se refera la toate componentele procesului educational:a.predarea,b.învatarea,c.evaluarea.
- **PREDAREA** IN VIZIUNEA NOULUI CURRICULUM trebuie sa se orienteze si sa dezvolte urmatoarele elemente de noutate:
- *1.Predarea trebuie sa genereze si sa sustina motivatia elevilor pentru învățarea continua*.Învatarea continua incepe odata cu inceperea procesului educational si nu la terminarea studiilor ea nefiind o invatare continuata. Aceasta intelegere a educatiei continue schimba conceptia clasica despre educatie ,situînd **elevul in centrul actiunilor modelatoare ale educatiei si motivatia sa**.Daca pâna în acest moment personajul principal al procesului educational era profesorul reforma curriculara din România **deplaseaza accentul de pe profesor pe elev,de pe predare pe invatare,de pe motivatia extrinseca pe cea intrinseca**.Motivatia subiectilor educationali are un parcurs obiectiv de dezvoltare de la dimensiunea sa extrinseca spre cea intrinseca ,elevul invata la inceput pentru parinti, pentru profesori.pentru a se integra intr-un alt tip de activitate decât cea familiala iar treptat învățat pentru sine ,pentru a se forma si dezvolta pentru a se califica si profesionaliza.Rolul educatiei si al scolii este de a sustine **dezvoltarea motivatiei intrinseci** cât mai repede ,de a o considera **principalul motor al modelarii personalitatii**,de a deplasa accentul de pe invatare pe auto-invatare Cercetarile cu privire la educatie si motivatie au demonstrat necesitatea **cresterii rolului motivatiei intrinseci** in procesul educational.Dar pentru aceasta este necesar ca intregul proces educational sa fie reorientat catre invatarea continua sustinuta de motivatia intrinseca.

2.Oportunitati de invatare diverse

- Procesul educational in viziunea noului curriculum trebuie sa ofere **situatii de invatare diferite** ,sa provoace subiectul educational pentru a raspunde eficient unor **stimuli educationali diferiti** ,sa devina beneficiarul unor **tehnici, metode si procedee diverse de lucru** .In acest fel elevul trebuie sa poata lucra **individual, in grup sau cu toata clasa**.Subiectul educational eficient este cel care poate sa receptioneze si sa prelucreze peronal **stimulii cognitivi,afectivi si psiho-motori sau comportamentali** .Noul curriculum îmbina in structura sa **educatia formala,educatia non-formala si educatia informala** din punct de vedere a **cunostintelor** teoretice si practice asimilate(in scoala,in afara scolii) ,din punct de vedere a **situatiilor** propriu-zise de invatare(in clasa,in excursie,la biblioteca,la muzeu.la o conferinta,la televizor,in familie) ,din punct de vedare a **strategiei didactice si educationale**:clasice si moderne,expozitive si participative ,verbale si non-verbale.

3.Descoperirea si dezvoltarea aptitudinilor si intereselor elevilor

- Noul curriculum nu mai este orientat spre transmiterea si însusirea cunostintelor in primul rând ci spre **descoperirea si dezvoltarea aptitudinilor, capacitatilor, competentelor** in unitate cu **interesele, aspiratiile si idealul de viata al subiectilor educationali**. Pentru ca acest obiectiv sa fie realizat este necesara **perfectionarea pregatirii psihologice** a profesorilor , **dezvoltarea cercetarii psiho-pedagogice aplicative, cresterea caracterului interdisciplinar al pedagogiei**. Psihologul scolar trebuie sa fie o prezenta mai activa in scoala ,sa colaboreze mai eficient cu pedagogul scolar, cu profesorii de toate specialitatile, sa ia decizii comune in consiliul curricular cu privire la dezvoltarea si orientarea elevilor. Aplicarea metodologiei psihologice adecvate in diferite etape de dezvoltare ontogenetica a personalitatii , aplicarea tehnologiei de consiliere sustinuta pe toata perioada dezvoltarii subiectilor educationali sunt modalitati de realizare a aceluasi principiu al modelarii personalitatii prin intermediul noului curriculum.

4. Formarea de comportamente si atitudini superioare

- Predarea noului curriculum se concentreaza mai mult pe **obiectivele atitudinale si comportamentale** decât vechiul curriculum .Aceasta înseamna formarea si dezvoltarea atitudinilor **deschise ,de receptivitate ,de creativitate ,de intelegere si toleranta fata de altul ,antrenarea trasaturilor de caracter umaniste si echilibrate.**Lumea mileniului III în care am intrat va fi o lume a relatiilor inter.umane armonioase sau nu va fi de loc putem parafraza o afirmatie înțeleapta a lui Malraux.Dupa întreaga sa evolutie societatea umana trebuie sa înțeleaga ca **cel mai de pret capital este omul** si nu masina iar **relatiile inter-umane sunt cele care pot asigura evolutia sau disparitia omenirii** .Dar aceste atitudini si comportamente superioare dar firesti trebuie formate de la cele mai mici vârste în procesul educational complex,edificat pe principiile unei morale sanatoase si echilibrate.Educatia are o misiune cu adevarat salvatoare a omului si a umanitatii ,de a **reface relatiile inter-umane** ,in functie de un nucleu mereu actual al moralitatii reprezentat de valorile general umane (adevar,bine,frumos).

5. Transferul de informatii si de competenta de la o disciplina la alta

- Noul curriculum valorifica notiunea de transfer din mai multe puncte de vedere: a. transferul de **informatii** de la stiinta, tehnologie, cultura la învățământ ; b. **transferul de cunostinte** de la o disciplina la alta , c. **transferul de capacitati, abilitati, competente** de la o disciplina la alta; d. transferul de **metode, tehnici, procedee** de la o disciplina la alta; e. transferul de **teme curriculare** de la o disciplina la alta; f. **transferul de obiective** de la o disciplina la alta etc.
- **Transferul de informatii** reprezinta principala modalitate de constituire a curriculum-ului educational prin transformarea continutului informational al stiintei, tehnologiei , culturii in cunostinte cuprinse în corpul disciplinelor de învățământ. Daca informatiile din stiinta, tehnologie, cultura se caracterizeaza prin criterii specifice domeniilor respective de activitate , cunostintele sunt definite de criterii psiho-pedagogice în primul rând.

6.CONTEXTUL EDUCATIONAL SCOALA-VIATA

- Subiectul educational elev, student, adult face parte integranta dintr-un **context educational** mai larg decât scoala -context conturat de familie, cartier, oras,regiune de dezvoltare care își pune amprenta mai mult sau mai puțin asupra dezvoltării acestuia.Ca urmare scoala trebuie sa **cunoasca** prin reprezentantii ei contextul educational al elevilor ,sa stabileasca **pareneriatul educational** cu factorii educativi semnificativi, pastrându-si rolul coordonator al acestei relatii. In procesul de invatamânt propriu-zis continuturile educationale transmise la lectie subiectilor educationali pentru a fi mai usor asimilate trebuie sa faca apel la **experienta de viata** a acestora ,trebuie sa stimuleze **adaptarea** elevilor la mediul lor de viata si **integrarea eficienta** la viata profesionala si la viata in general.Scoala nu mai poate continua sa fie rupta de viata,ea trebuie sa devina mediul cel mai propice de pregatire pentru viata ,locul unde elevul sa se simta confortabil ,pentru a -si putea dezvolta potentialul la maxim .
- Principiile privind **predarea** care au fost prezentate până in prezent sunt in strânsa legatura cu principiile privind **învatarea** in noua reforma curriculara a invatamântului românesc.

ÎNVĂȚAREA

- Cele mai importante principii privind învățarea sunt:
- 1. Elevii învață în **stiluri și ritmuri diferite**,
- 2. Învățarea presupune **investigații continue, efort și auto-disciplina**;
- 3. Învățarea dezvoltă **atitudini, capacități** și contribuie la însusirea de cunoștințe,
- 4. Învățarea se produce prin **studiul individual** în relație cu cel de la școală,
- 5. Învățarea trebuie să pornească de la **aspectele relevante** pentru dezvoltarea elevului și pentru inserția sa socio-profesională.

1. ELEVII INVATA IN STILURI SI RITMURI DIFERITE

- Stilul de invatare se formeaza in timp reprezentând sinteza unor factori diferiti cu privire la adaptarea capacitatilor subiectului educational la modalitatile diferite de actiune a stimulilor educationali..Acesta depinde de particularitatile individuale ale elevului ,de viteza sa de reactie,de ritmul sau de insusire a cunostintelor ,de specificul prelucrării informatiilor ,de modalitatea proprie de redare a acestora.Ca urmare unii elevi invata mai bine in clasa, altii acasa,unii retin mai usor informatiile vizuale, altii pe cele auditive,sau psiho-motorii, actionale,unii elevi invata mai eficient individual, altii in grup etc.De aceea invatarea eficienta este cea care se adreseaza stilului propriu de invatare al elevului ,mai mult decât atât contribuie la formarea si dezvoltarea acestui stil ca un element al modelarii personalitatii acestuia.

2.ÎNVATAREA PRESUPUNE INVESTIGATII CONTINUE, EFORT SI AUTODISCIPLINA

- Învatarea eficienta si temeinica nu este un proces facil, care se realizeaza de la sine si in scurt timp -asa cum mai tind sa creada unii elevi. **Timpul** in care se produce invatarea nu este criteriul unic al invatarii inteligente.În scoala inca mai circula prejudecata potrivit careia cu cât un elev invata într-un timp mai redus cu atât este mai inteligent.Criteriul timp trebuie corelat cu criteriile care se refera la **produsele invatarii, la temeinicia si profunzimea învățării**.Învatarea eficienta ,inteligenta si temeinica este un proces cu etape specifice, care presupune **efort de receptare, de intelegere, de prelucrare , de memorare si redare personala** a cunostintelor asimilate.Cu cât invastigatiile in procesul invatarii sunt mai personale, acasa sau la scoala cu atit invatarea este mai eficienta.Efortul in invatare nu se refera la dificultatea intelegerii unui material de invatat ci la profunzimea invatarii, la **stabilirea de legaturi intre cunostinte, la realizarea de transferuri de invatare ,la edificarea unor sisteme de cunostinte**.Autodisciplina in invatare se formeaza tocmai prin depasirea dificultatilor intalnite, prin rezistenta intr-un proces indelungat de invatare ,cu tipuri si forme diferite de invatare:cognitiva,afectiva,psihomotorie,volitiv-caracteriala.

3.ÎNVATAREA DEZVOLTA ATITUDINI, CAPACITATI SI CONTRIBUIE LA INSUSIREA DE CUNOSTINTE

- Asa cum s-a aratat pina acum in pedagogia moderna s-a rasturnat piramida invatarii clasice care situa in virful ei insusirea de cunostinte,la nivel mediu formarea de capacitati si la baza piramidei dezvoltarea de atitudini.**Pedagogia moderna situiaza in vârful piramidei atitudinile ,la mijlocul acetiea capacitatile iar la baza piramidei cunostintele.**Daca subiectul educational isi va forma atitudinile corecte de receptivitate fata de nou, de prelucrare personala a cunostintelor ,de auto-disciplina ,acesta isi va putea dezvolta aptitudinile si capacitatile necesare isi va putea insusi cunostintele necesare.Atitudinile au trecut pe primul plan in procesul invatarii deoarece ele sunt structuri psiho-comportamentale complexe,cu un puternic **caracter volitiv,mobilizator ,energetic,actional.**Atitudinile fata de sine ,fata de altii,fata de activitate cele mai eficiente in procesul educational au elemente comune cum ar fi:**deschiderea,intelegerea,generozitatea,altruismul,echilibrul,initiativa,responsabilitatea** etc.Toate acetia contribuie la edificarea unui **nou tip de caracter** la subiectii educationali ,care va constitui baza dezvoltarii personalitatii sale,a calificarii si profesionalizarii ,a integrarii in activitatea social-utila.

4. INVATAREA SE PRODUCE PRIN STUDIU INDIVIDUAL

- Pedagogia moderna repune studiul individual la locul sau ,fara a-l substitui studiului in clasa,la scoala sau universitate.Studiul individual are **avantajele initiativei subiectului educational,al efortului personal facut de acesta pentru gasirea materialului,pentru citirea,intelegrea si evaluarea acestui material.**Studiul individual trebuie corelat cu invatarea in clasa,sub coordonarea profesorului,dar el nu se confunda cu rezolvarea temelor pentru acasa.Studiul individual are diferite grade de libertate:de la **lucrul individual in clasa,pîna la creatia originala sau chiar inventia.**Toate acestea se pot realiza in procesul educational ,prin folosirea in mod predominant a **metodelor activ-participative de catre profesor,prin dezvoltarea metodologiei didactice creative ,prin antrenarea stilurilor de concere educationala autentic-democratice.**

5. INVATAREA TREBUIE SA PORNEASCA DE LA ASPECTELE RELEVANTE PENTRU DEZVOLTAREA ELEVULUI SI PENTRU INSERTIA SA PROFESIONALA.

- Dezvoltarea ontogenetica a personalitatii este asa cum a demonstrat **psihologia dezvoltarii** - stadiala ,fiecare etapa având specificul ei .Procesul educational nu poate fi eficient decât daca respecta particularitatile de vârstă si individuale ale subiectilor educationali,daca stimuleaza acele trasaturi specifice fiecărei perioade de vîrstă ,daca se adapteaza nivelului si profilului scolar respectiv.**Pedagogia moderna** subliniaza necesitatea cunoasterii psiho-pedagogice a subiectilor educationali ,a sustinerii lor permanente pentru descoperirea ,dezvoltarea si maturizarea aptitudunilor proprii,a capacitatilor,a intereselor si aspiratiilor.In acest sens **consilierea educationala** are un rol deosebit pentru dezvoltarea personalitatii elevilor, pentru orientarea lor scolara si profesionala ,pentru insertia lor profesionala

PRINCIPII ALE EVALUĂRII MODERNE

- Reforma educationala nu poate fi completa daca nu se refera si la procesul evaluarii .Cele mai importante principii ale EVALUARII MODERNE sunt:
- 1.EVALUAREA IN CLASA;
- 2.VARIETATEA DE METODE;
- 3.EVALUAREA CA PROCES REGLATOR;
- 4.AUTOAPRECIEREA CORECTA SI IMBUNATATIREA PERFORMANTELOR.

EVALUAREA ÎN CLASĂ

- 1. Procesul de învățământ modern se caracterizează prin **creșterea interdependentelor** între predare învățare și evaluare. Pedagogia actuală subliniază **rolul stimulativ al evaluării**, realizată în clasă nu atât ca un proces de control al cunoștințelor teoretice și practice ci ca unul diagnostic, de constatare a acumulărilor realizate și mai mult decât atât **prognostic** de orientare a noilor achiziții. Evaluarea în clasă este parte integrantă a procesului de predare-învățare-evaluare. Aceasta poate să se realizeze la sfârșitul fiecărei lecții, la finalul studierii fiecărui capitol, temă sau unitate de învățare. Rolul evaluării în clasă este de a realiza feedback-ul imediat, de a întări legăturile cu noile lecții, de a pregăti subiecții educaționali pentru înțelegerea sistemică a procesului educațional.

VARIETATEA DE METODE

- 2.Cercetarea pedagogica a demonstrat in problematica tehnologiei didactice ca cea mai eficienta modalitate de aplicare a metodelor didactice si educationale este **varietatea de metode, mijloace si tehnici** in functie de vârsta subiectilor educationali, de nivelul scolar,de filiera si profilul scolar si universitar. In acest fel este recomandata **imbinarea** metodelor clasice cu cele moderne, a celor expositive cu cele activ-participative, a mijloacelor verbale cu cele imagistice ,a lucrului frontal cu cel pe grupe si individual.In ceea ce priveste momentul realizari evaluarii este recomandata evaluarea **la inceputul anului scolar/universitar** pentru stabilirea nivelului de pregatire a subiectilor educationali ,pentru elaborarea obiectivelor educationale adaptate acestui nivel.De asemenea este necesara evaluarea **pe parcursul procesului educational** pentru a se constata progresul realizat de subiectii educationali si pentru a se corecta obiectivele initiale ,pentru a se adapta permanent continuturile ,metodele,mijloacele si formele de organizare si evaluare la noile situatii educationale. **Evaluarea finala** este necesara,deoarece ea subliniaza caracterul sintetic al predarii-invataarii, evidentiaza anumite deficiente fundamentale care vor trebui corectate in urmatorul an sau semestru. Dupa criteriul formelor de evaluare pedagogia moderna recomanda imbinarea intre **evaluarea orala,evaluarea scrisa si cea actionala**,a priceperilor si deprinderilor formate de subiectii educationali

EVALUAREA CA PROCES REGLATOR

- 3.Reforma educationala in procesul evaluarii subliniaza functia evaluarii ca **proces reglator** al intregului proces educational. Procesul educational si didactic nu are ca scop controlul achizitiilor teoretice si practice realizate,ci **modelarea personalitatii** prin intermediul acestor achizitii ,cresterea calitatii cunostintelor predate si asimilate ,trecerea treptata a educatiei in autoeducatie.Pentru realizarea permanenta a acestor obiective rolul reglator al evaluarii creste prin extinderea evaluarii la intregul proces educational: **evaluarea predarii, a invatarii a evaluarii** insesi Privita sistemic evaluarea cea mai eficienta se realizeaza la toate componentele procesului educational :**evaluarea obiectivelor, a continuturilor,a strategiei didactice** intr-un proces permanent de reforma educationala

AUTOAPRECIEREA CORECTĂ

- 4. La nivelul subiectului educational- care potrivit noii reforme educationale se afla in centrul procesului educational -scopul evaluarii moderne este formarea si dezvoltarea capacitatii subiectilor educationali de **auto-apreciere corecta** pentru sa se putea perfectiona mereu, pentru a -si dezvolta competentele si a ajunge la performante in domeniile in care sunt interesati. Imaginea de sine care reprezinta unul dintre motoarele modelarii personalitatii se formeaza si se dezvolta permanent prin intermediul **evaluarii ,interevaluarii si autoevaluarii corecte.**

CRITERII DE COERENȚĂ ALE CURRICULUMULUI NAȚIONAL

- În concluzia dezbaterii problematice cu privire la reforma curriculară a procesului educațional din România au fost identificate următoarele criterii de coerență a curriculum-ului național:
- 1. Centrarea pe obiective ce urmăresc formarea de **capacități, competențe și atitudini**,
- 2. Statuarea explicită a unei **paradigme didactice relevante** la nivelul fiecărei discipline,
- 3. Asigurarea unui **nivel mediu de generalitate** și complexitate a obiectivelor și a standardelor de performanță;
- 4. Activități de **învățare centrate pe elev**,
- 5. Selectarea unor **conținuturi semnificative din perspectiva psihopedagogică**.